

De summa trini. et fide catho. in anti.

O Regori⁹ non⁹ cō
pilauit has decreta
les ppter multa. Pri
muz q̄ aliq̄ similes.
alie p̄trarie. plixita
tē etiā videbantur q̄
dā ex his inducere. nonulle vero ex
eas vagabātur palātes. his vero a
diuersis suis p̄deceſſoribus editis.
Itaq̄ vt iā sunt reformatis aliquas
addidit deciforias. hoc q̄ p̄ns op⁹
mandauit p̄ frat̄e Raymūdū suum
capellanū ac p̄nariū fieri. q̄d scz ita
vt est p̄fectū a p̄bauit vt in p̄hemio

De summa trinitate et fide ca
thoica

Firmiter

Ipsa p̄ma decretal. sūmario nō eget
Unū tñ in ei⁹ fine nō. q̄ quisq̄ in ea
uocatione q̄ vocat⁹ est p̄t vitaz eter
nā mereri. Sūt tñ tres ordines in ec
clesia dei. vt in. g. quozū alter. altero
p̄ponderat

Bannamus

Reprobatur i hac decretali tracta
tus quē abbas Joachiz edidit p̄ra
magistrū Petri lombardū de trini
tate seu essentia trinitatis.

Titulus de constitutiōib⁹

Quoniam statuta rē
Casus est. Nemo suo sensu.
sed canonuz auctoritate iu
dicare dz. Nota. g. q̄ dicit q̄ papa r
imperator legib⁹ nō astringūtur vt
ff. d. legi. p̄nceps. ix. q. iij. cūcta. volūt
tū legib⁹ viuē. vt iurib⁹ alle. in glō.
Et q̄ quīq̄ iudex p̄t vti sēsu suo i iu
dicando. p̄rie tñ accepto vocabulo
vt. ff. de arbi. q̄lem. dūmō fm leges r
iura pronunciet. q̄d tenetur vt iuri
b⁹ in. g. alle. auē. et hodie. iūcta. g. l.

de iudi.

Cognoſcentes rē

Casus est q̄ caret culpa. carere dz et
iudicis pena. Vel sic summaē Noua
constitutio respicit futura r non pre
terita. Nota. g. que dicit q̄ nullus p̄
uatur iure suo sine culpa. Hoc tñ fal
lit in certis casibus i hoc metro po
ſitis. Paup̄tas. odiū. viciuz. sanoz. et
ſcelus. ordo. Personas ſpoliant r lo
ca iure suo. Et ista notantur in .c. re
nouantes. f. de puile. vbi de hoc

Translato rē

Nil dicitur de vno scz sacerdotio ſi
mili. q̄a de alio lege simili intelligat.
Nota in rex. in sacerdotio ſupple le
uitico. q̄d ſimul cū lege translātū est
nō melchicedech q̄d q̄ngentis ānis
legē p̄ceſſit. Ad etiā. g. q̄ dicit. q̄ lex
et sacerdotium ſimul data fuerūt ab
eodē. q̄ in eodē monte de⁹ Moysi le
gem r sacerdotiū p̄tulit

Mam p̄cupiſcentiā rē

Uno p̄hibito. p̄hibentur omnia q̄
ſequūtur ex illo. Similiter a p̄rio ſē
ſu. vno p̄ceſſo omnia p̄ceduntur q̄ ſe
quūtur ex illo. l. cui mādata. ff. de iu.
om. iudi. nō. g. que dicit q̄ aūq̄ apo
ſtol⁹ p̄gnouit legē. putabat non eſſe
p̄ccm alteri⁹ rē p̄cupiſcere. ſz poſtq̄
inuenit in lege non p̄cupiſces rē ali
enam. credebat eſſe peccatum

Me imitaris rē

Nemo dz ſcōz patz decretis ſeu cō
ſtitutionib⁹ ſenſū ſuū p̄ponere. nō. g.
q̄ dic. q̄ ſacri canones q̄s ſcūs Die
ronym⁹ ita recōmēdat. non ſūt poſtz
ponendi. vt. xxxvij. di. relatum.

Cum omnes rē

Conſtitutio q̄ futuri ligantur r nō
p̄ntes r fm quā min⁹ habent ſnccel
ſores q̄ p̄deceſſores. nō valz. Vel ſic.

Liber primus

Constitutio capituli q̄ nō ē cōis omnibus et p̄ quā tollitur antiq̄ psuetudo nōn valz. **D**oc. d. **N**ota hic gl. q̄ q̄rit. an qd̄ facit maior pars capituli. totum capitulum facere videatur. **D**istingue. quia aut est cōe plurib⁹ et non vt collegiatis. non valz. **A**ut vt collegiis tunc subdistingue. **A**ut ex nēitate. etsi tūc absentes vocent. sufficit q̄ maior ps faciat. **A**ut ex mera voluntate tunc non valz. nisi oēs p̄sentiant in vnum. nō tanq̄ singuli. sed vt collegium. **N**ec obmittas qd̄ notat. g. in verbo consuetudinē. q̄ in absentia p̄t quis p̄cipe b̄ficiis sine peccato

Que in ecclesiarum

Constitutio laici facta sup̄ rebus ecclesie non valz. **D**oc. d. **V**ide. g. hui⁹ c. que inter cetera dicit. q̄ illi q̄ p̄ria sua culpa eget non est subueniendū. **E**t querit an alienans feudū cadat iure suo. scz feudi. et dicit q̄ sic. et dominus illud alij concedere p̄t. de materia p̄ doct. p̄sertim p̄ boick. in. c. si. de feu. et p̄ doct. alios in. c. ij. e. tit. de feu. et ibi. gl.

Quz accessissent

Statutum contra dignitates tollendam factuz auctoritate pape confirmatum valet. nisi p̄ actū contrarium tollatur. **V**ide glō. que querit an canonici p̄ se possunt minuire p̄bēdas et dignitates. et an p̄uilegium vnico actu pdatur. **E**t dicit q̄ non per se. sed bene auctoritate domini pape. sicut in hoc. c. actu est.

Cum. ad. ferrariens.

Statutum de certo numero canonicoꝝ vel prebendarum rumpitur facultatibus ecclesie augmentatis. etiamsi a sede apoff. fuerit confirma

tum. **V**el sic. **S**i capitulum contra suam constitutioneꝝ de certo numero canonicorum aliquos recepit ultra numerum. de superer crescentib⁹ redditibus. illis p̄uidere tenetur. **D**. dicit. **E**t vnum nota quod nostris temporibus non proficit. q̄ tot sūt ponendi in ecclesiis quot ex earum fructibus possunt cōmode sustentari. infra. de insti. c. i. **V**ide glōsaz que videtur multum disputare de protestatione. quādo valeat et quādo nō **Bar.** in. l. non solū. in. s. mortuo. ff. de no. ope. nūti. **E**t ad hoc allegat cōi. ter hoc. c. q̄ prestatio facta p̄raria non admittitur. **E**t ponit etiam differentiam inter prebendam et canoniciaz. **E**st em̄ canoniaz ius qd̄ puenit ex electione. **S**z p̄bēda est qd̄ p̄cedit ex institutione et officio.

Ecclesia sancte Marie

Statutum laici sup̄ rebus eccleie factuz nullus est momenti nisi ab ecclesia fuerit approbatum. **V**el sic. **C**ause ecclesiarum per statuta laicorum diffiniri non debent. **D**oc dicit **N**ō glō. que disputat de potestate laicorum respectu clericorum. **E**t q̄ citatio siue conuentio sit principium iurisdictionis

Ex litteris

Pena priuationis a cōione sine p̄finitioe t̄pis perpetua non censetur. **D**oc sūmarium est nimis generale s̄m intentionem glō. quia q̄ non sit differentia cōiter perpetuo et simpliciter exclusum. hoc habet eadem naturam rei. **S**z in casu hui⁹. c. scz excōi. catione. natura ei⁹ est vt satisfactioe facta q̄s absoluat. **V**el sic. **S**i q̄s ab aliquo p̄pter p̄sumaciā repellitur durat repulsio quisq̄ repulsus satisse

*Remanens ortang (sic) sic benifitij p̄) vobis ad b̄denti
et q̄ nōn q̄ nōn d̄nō p̄mō p̄f̄ 92 p̄mō et
vobis ut q̄ glō Et p̄t q̄ obf̄uata a t̄pō b̄denti p̄mō
q̄ d̄nō nōn rōmānū a p̄ d̄b̄nō p̄ p̄mō n̄
t̄pō nōn q̄ q̄ d̄b̄nō n̄mō 2 nōn et n̄ p̄p̄ta t̄pō
p̄b̄denti h̄z a n̄cā n̄mō p̄mō p̄ nōn n̄mō t̄d̄nō n̄mō
in p̄mō n̄mō. q̄ t̄pō glō i*

*Sug p̄mō di. d̄b̄nō q̄ d̄nō d̄b̄nō
Sug p̄mō di. d̄b̄nō q̄ d̄nō d̄b̄nō
Sug p̄mō di. d̄b̄nō q̄ d̄nō d̄b̄nō*

De constitutionib⁹ in vi.

erit. et non ultra. **Uel sic.** Pena pua-
tionis a colone p^o p^osumaciā ex statu
to illata in dubio p^osumit⁹ tpalis. et
non perpetua. h. d. **Uide glo.** q^o ponit
differentiam inter perpetuo exclusū
et illum qui est ad tempus exclusus.
Simile patz. q. i. sunt nōnulli.

Ex parte
Canonici sine causa non possunt mi-
nuere antiquū numerum prebenda-
rum. **Uel sic.** Non valet statutum p^o
quod diuinus cultus sine causa di-
minuitur. etiam si in forma cōmuni
a papa fuerit confirmatum. **Hoc. d.**
Uide glo. que videtur tangere. quid
operetur confirmatio

Quoniam constitutio
Constitutio futura tm̄ respicit. pre-
terita qz nō punit. **Uel sic.** Constitu-
tio noua futura respicit. non preteri-
ta. nisi de preteritis caueatur expres-
se. hoc. d. **Uide. gl.** que dicit in princi-
pio dominum apostolicum esse or-
dinarium omnium xpianoz. vt pa-
tet. it. q. iij. cuncta. **Et q^o lex nō debz**
esse ambigua neqz obscura.

Bonifacius octau⁹ sextū
compilauit p^o Guilhelmu⁹
berengarium z magistrum
Ricarduz de senis. et fuit eius mate-
ria plures decretales a diuersis pō-
tificibus post Gregoriū nonū edite
quarū quidē q^o in scholis ac iudicijs
tenerentur penitus ignotum erat.
Addidit etiam ad eas ex suis

De sūma trinitate et fide
catholica. li. vi.
Spiritus sanct⁹ ab vtroqz procedit
tanq^o ab vno pncipio

Titulus de constitutioni- bus. li. vi.

Iacet ro. pon. rē
Noua constitutio pncipis
tollit p^omā p^otrariā. q^ouis id
non exprimat⁹ speciales consuetudi-
nes z statuta rōnabilia non tollit. ni-
si id exprimat. **Nota ex hoc tex.** prin-
cipem habere omnia iura in scrinio
pectoris. simile. **C. re. testa. l. omnium**
Nota. g. in verbo reuocare. que pul-
cre docet de reuocatione testamen-
torum. et habes in eadē an et q^o in
dex potest iudicare s^om extrauagātes

Et animarum periculis
Primo dicit q^o statuta ordinariōz
non ligant probabiliter ignorātes
Secūdo dicit q^o statuta episcopi ex-
tra suam diocesim subditum non li-
gant. **Nota glo.** que docet quantuz
bonū sit obedientia. et qui dicuntur
ordinarij

Titul⁹ de rescriptis extra

Sicut romana
Littere generali iuxta ius
cōmune obtente preiudicat
littera specialis. **Uel sic** p^ouilegio ge-
nerali s^om ius cōmune obtento ob-
stat rescriptum spēale. etiam de illo
mentionem non faciens. **Hoc dicit**
Uō. g. que distinguit circa reuocati-
onē rescriptoz siue lrarū aplicarum

Ex parte
Rescriptum cause cognitionez p^obi-
bens nullum ē. **Uel sic.** In rescripto

Liber primus

intelligatur clausula si ē ita .et si cau-
se pgnitionē vetat est de falsitate su-
spectū. **D. d. Ad** tex. 7. g. hui. c. q. di-
cit d. cta illa. si pces veritate nitantē.
et de disūctiua si simul duo pmittā-
tur. qd sit faciēdū. **Et** dicit glō. p di-
tionē qñq; eē intelligēdā. licz nō ap-
ponat. vt. xxij. q. ij. 7. xxvij. q. ij. beata
maria. **Et** vid. hic de per iurio et de
renunciacione

Ceterum si aliquis
si mentio fiat in scdis litteris de p-
mis. scde reuocant pmas. alias non.
Uel sic. si in scdo rescripto de primo
rescripto aduersarij eiusdē cause non
fit mentio. valz primū. alias valz se-
cūdū. **Et** si primū cōi consensu fuerit
obtentuz. non valz scdm. hoc tacito
impetratū. **Doc. d. nota** glō. notabi-
lem que docet quibus modis p dicit
rescriptū legitime impetratū. et sunt
septē in numero q narrātur in. gl.

Inter ceteras rē
Cum diuersa sub disūctione pmit-
tuntur siue mandantur. sufficit altez
eoruz pbare. **Uel** sic. **Et** disūctiōe
narrantis in rescripto sufficit impe-
tranti alterum probare. **Doc** dicit.
Per hūc tex. videtur cautela in iudi-
cijs frequentatā q dicitur ptestans
non astringi ad omnia pbanda. sed
solum illa rē. **Hic** multa narrant. suf-
ficit tñ alterū tñ pbare. **Abbas. nō.**
glō. que arguit q si aliqs tenet ad al-
terū duozū subalternatione qdcun-
q; prestare voluerit liberatur **Insti.**
de here. insti. §. penul. et. j. de pbend. c.
referente. **Itē** q de similib? simile d3
esse iudiciuz. vt hic in tex. et. j. de tras-
acti. c. inter corporalia. 7. ff. de legi. non
possunt

Si quando et cetera
Non tenet quis alicui per lras ap-
prouidere nisi de beneficio qd h3 fe-
cerit mētionē. **Uel** sic. **Is** ad quē re-
scriptū pape dirigitur d3 illi parere.
aut iustā causam ostendere qre non
paret **Doc. d. Ad. g. q** arguit de om-
nib? reddendā eē rōnez. vt. ij. q. iij. §.
Itē in criminali. vers. **Itē** sola. et ea
q p nimiam sollicitudinē extorta sūt
nō valent. vt. viij. q. j. audacter. 7. xxij.
q. iij. vnusq; q. **Et** q qd nō tenet ad
implere mādātū p lras nisi causa red-
datur. lxxv. di. ca. qm quid. et. j. de p-
ben. cū teneamur. **Et** vide. g. q ē nō
bilis. quia p cipue arguit q de om-
nibus non d3 reddi rō vt patz in ea

Cum ordinem
Littere contra priuilegiatos obten-
te super his super quibus fuerint p-
uilegiati non valent. nisi de ipso or-
dine fecerit mentionem. **Uel** sic. **Cis**
sterkentes per rescriptum quo non
fit mentio de ordine suo conueniri
non possunt. **Doc** dicit

Cam te
Mandatū factuz capitulo sede va-
cante super his que episcopus face-
re tenetur deuoluitur ad episcopum
ex ipis canonicis ibi postea electuz
et confirmatum. **Nota** ex hoc textu
ibi. si datam litterarum rē. q p muni-
ter allegatur datā lras attendēdas
et vide de hoc. g. nota. g. q arguit. q
id qd quis cū alijs facere debet si fa-
cultas se obtulerit ipse solus facē de-
bet. sed solus potest emendare qd cū
alijs malefecit. vt. j. de iure iuran. c. si
cur nostris. et. xxxv. q. ix. q quis com-
misit rē

Ad aures

De rescriptis in anti

Non valent lre obtente p illū q̄ sua tacuit bñficia z dignitatē suā nō ex p̄ssit. Et nō glō. q̄ papa sic vni vult pcedē bñficia q̄ alterū non ledat vel grauet saltē grauitē. vt. xv. q. ij. De ecclesiasticis. et. ix. q. iij. Si quis non obediat. et. ix. q. vii. ca. non curo.

¶ Si autem

Ualz scōa lra p̄tra p̄maz. si q̄s dolo vel negligētia postposuit vti p̄ma. Vel sic excipit re? p̄tra rescriptū. q̄ de suo p̄mo mentionē non facit. nisi dolo vel negligētia nō fuerit vs? illo. Doc. d. fm Jo. an. Nō. gl. q̄ dicit q̄ illa q̄ ānua sūt ad agēdū. p̄petua sūt ad excipiendū. Et distinguit q̄ exceptionū q̄dam p̄petue sunt quedaz temporales. vide eam

¶ Ad hec sumus

Non valent lre p̄ q̄s incerti indices dātur. z incerta. s. futura negotia cōmittuntur. Nō. g. q̄ ē nōbilis z reprobat niniā generalitatez. vt. s. de do. z p̄tu. ex lris. Et ponit i si. ista inēt. Principijs obsta. sero medicina parat Nā mala p̄ lōgas p̄ualuē moras. Itē ponitur ista metra ad illud p̄positū tex. q̄ in eis dicit q̄ celerit obuiandū ē malicijs et morbis

¶ Ad audientiam

Falsa latinitas viciat rescriptū dñi pape. Et sic fiti mō si papa loq̄t alit q̄ i plurali. vel epos filios appellat. vt. 7. de falsa. q̄ graui. Et nō. g. q̄ videt tangere an viciū scriptoris in testamento nocet. et dicit q̄ non. si alias de voluntate seu intēione testōris p̄stet. Sic eē de papa ē quo ad rescriptuz

¶ Ex parte

Littere obtente ab appellato vel appellante non valent nisi de appellatiōne fecerint mentionem. Nota per

hunc textum. q̄ cum vna ecclesia alteri est subiecta. nō agit illa q̄ subiecta est. sed que habz ipam subiectam. Ab. nō. in. g. vnū rarum quod raro inuenies in iure. scz q̄ aliquis nō detulit appellatiōni sue. Hoc dicit.

¶ Sciscitatus

Clausula. si nō poteritis intēse. est ad iuris z ad facti impotentiā referenda. Vel sic. Rescriptū q̄ pluribus cā delegatur. cū clausula. q̄ si nō omnes. zc. de impotentia iuris z facti intelligitur. Hoc. d. Nota. gl. que dicit. q̄ aliquid possum? q̄nqz modis. Unde versus. Posse q̄dē reb? dāt ius natura potestas. Officiū meritū p̄moduz. diuina voluntas. De potentia iuris p̄. xxi. q. ij. faciat homo. et. xxi. q. ij. Agatosa. in fine. De potentia nature patet infra. de despon. impu. p̄beres. et. c. a nobis. De potestate officij patet infra. de consanguinita. c. 7. et. xxi. dist. versus finem. z. c. inferior. et infra. de maiorit. et obedi. Cuius inferior. De potentia meritū dicitur. iij. q. vii. Tria s̄ potentia diuine voluntatis patz. de pe. dist. ij. charitas. Et dicit. gl. huius. c. q̄ illitterat? potest esse iudex. scilicet si habuerit consuetudinem causarum et peritiā iudicandi. Et dicit de potētia iuris et facti.

¶ Pastoralis

Hic habes quō sit procedenduz cū de reuocatione litterarum ambigit In questione reuocationis rescriptozum recurritur ad arbitros si iudices sibi non deferant nec inuicem concordant. Hoc dubitatio locum non habet in causa appellatiōnis. q̄ appellatiōnis iudex cognoscer. vt. 7. esdez. ti. c. dilectus filius. nec re intē

Liber primus

gra. de appella. c. vt debitus **Ber.**
Itez hic etiā habes qñ speciale de-
rogat generali **Nota glō.** que est no-
tabilis. que inter cetera disputat an
maiori parti sit standum.

Sedes apostolica

Non possunt in aliqua clausula ma-
iōza comprehēdi q̄ illa sūt que ī lic-
teris exprimuntur. **Vel sic.** **Per** clau-
sulas generales quidē alij et res alie
posite in rescripto non conuenitur
multitudo. nec conueniuntur perso-
ne vel res maiores exp̄isse. sed pares
vel minores. nisi maliciose vel dolo-
se maiores exp̄serit. **Doc. d. Simi.**
in cle. ij. de p̄cura. notat. g. q̄ dicūtur
maiores 7 digniores. **Et dicitur q̄**
p̄sone notabiles sub clausula genera-
li comprehēdi non debēt. et que ci-
tius mouent animū p̄ncipis vel ad-
dandum vel ad negandū. **Ite q̄ rō-**
ne maioritatis p̄sumitur contra ali-
quē. vt. xxx. q. ij. **Lotarius.**

Et tenore

Qui p̄tra vnū 7 sup eadem re ad di-
uerfos iudices litteras impetrat p̄-
dit omnes si ambabus vtatur. **Nō**
glō. que docet quid faciendum sit. cū
plures littere ab vna parte impetrā-
tur sup eodē negotio. **Ite q̄ petit ser-**
uū in vno iudicio. et postea in alio
p̄dit cām. vt. **C. de asserti. tol. l. i. §. fi.**

Luz a deo

Littere sup beneficio impetrate nō
valent nisi de beneficio quod impe-
trans habz fecerit mentionem. **Nō**
glō. que docet q̄ prebenda sit modi-
ca et que sufficiens. **Et dicitur illa q̄**
sufficit sibi et suis. l. di. studeat. **Et**
q̄ etiā aduenientes possit recipere
et ep̄iscopalīa iura persoluere. **7. de**
preben. de mōchis. et. 7. de supplē.

negli. p̄la. sicut. **In** tali sufficientia
debet haberi ratio notabilitatis. vt
x. ij. dis. non cogantur. **Et scientie. 7. 3.**
preben. c. de multa. Et dignitatis. ff.
de vari. 7. extraordi. cog. l. j. **In** one-
rarijs. **Item** notat etiā glō. hui. c.
an non clericus potest impetrare p̄-
bendam vel beneficium. **Et videtur**
glōsa sentire q̄ non. vt in. c. ex litteris
ic. infra. de transactio. **Secus** di-
cit si se vellet ascribi clero. et tamen
antequam admittatur debz fieri cle-
ricus **Hec** compostella.

Causam que

Plus statur iuris ordini q̄ referis
pto. **Vel sic** ordo rescripti interpre-
tationē recipit a iure cōmuni. **Doc**
dicit s̄m Johannē and. 3. 7. dominus
An. addit 7 clausula in rescripto po-
sita ad debitum statum iuris redi-
cetur vbicunq̄ situata reperitur.
Nota glōsam notabilem de clausu-
lis in litteris v̄ rescriptis ponēdis.
quomodo et qualiter debent intel-
ligi et iuxta iuris cōmunis intelligē-
tiam transponi

Constitutus

Rescriptum ad beneficium impetra-
tum non valet nisi de certo canoni-
corum numero fecerit mentionem.
Nota glōsam que dicit que intelli-
guntur excepta in iuramento. **Item**
dicit q̄ prebendarius non debet eē
sine fructibus

Super litteris

Qui per fraudem vel maliciam im-
petrat litteras et exprimit falsitas
tem vel sup̄primat veritatem talem
que tacita vel expressa nullatenus
habuisset. carebit omni commodo
litterarū. **Nota** glō. que dicit q̄ nō
obest q̄ per simplicitatem omīssum

De rescriptis in anti

est. vt. ff. de ven. inspi. l. i. §. fi. Item po-
nit q̄ in rescripto exprimi debent. Pri-
mo videlz facti series. vt. §. de coha.
cle. 7 mu. c. sup. eo. Secdo p̄cess^o cause
§. de re iudi. inter monasteriū. Item
nomē dignitat. sue. vt. §. e. cū adeo 2c

Edoceri

Abi abbas in p̄uentu ministrat res-
nes abbas p̄ l̄ras p̄tra p̄uentū t̄mino
do impetratas r̄ndere. Vel sic in ne-
gotijs cōibz abbas r̄ndere tenet p̄
litteras solūmō p̄tra abbatem impe-
tratas. Nō. g. que docet q̄n̄ collegi-
um p̄uenit 7 p̄uenitur. 7 ad hoc solz
allegari. Bic q̄ nec sic nec sic. Naz p̄
uilegiū nō p̄uenitur. nec p̄uenit sine
auctoritate p̄lati. Sic 7 ecōuerso p̄
latus nō p̄uenit nec conuenitur sine
auctoritate conventus

Cum dilecta

Processus habit^o p̄ l̄ras surreptiti-
as irritatur. habit^o autē p̄ter vel con-
tra formā in rescripto dataz irritus
n̄ficiat. Doc. c. cōiter allegat ad hoc
q̄ fines mandati sunt diligenter ob-
seruādi. p̄bat etiā q̄ in rescriptis or-
do scripture seruādyz est. Nō. casus
in glō. in quibus alter alteri nō p̄o-
mittere vices suas.

Plerumqz contingit

Vallet rescriptum secundum non fa-
ciens mentionem de primo quo im-
petras dolo vel negligētia vti post
posuit infra annum seu per lapsum
anni. Vide glo. que querit quis hoc
casu probabit negligētiā. et dicit
q̄ transcursus anni. hoc tamen hō-
die non obtinet. quia qui primo p̄-
sentat litteras suas iudici. potior ē.
vis. glosaz. et notatur §. eodem. c. ab-
batem.

Cum contingat

Hic datur doctrina fm quam diuer-
sa mandata recipiens debz se habē
Vel sic instruit ordinariū quid fa-
cere debz cum diuersorum delegato-
ri mandata recipit p̄traria. Hoc. d.
Vel sic Si delegati dati diuersi per
diuersa rescripta mandāt ordinario
contraria. quid habeat facere ordi-
narius. Itē nō glō. que dicit nos il-
lud scire quod ab alijs audimus. vt
xxij. q. v. ca. hic tamen. Et q̄ littere q̄
non apparent non sunt

Ulim ex litteris

Cum in rescriptis plura narrantur
continentia diuersos effectus. nō suf-
ficit alterū probare quo ad vtrunqz
effectum. Et si. hui^o. c. nōtur q̄ claus-
sula sequens debz ad omnia p̄ceden-
tia referri. Nota glosam et textum
qui docent intelligere clausulas po-
sitas in litteris. et dicunt de falsitate
litterarum et apparitione. Et facit
maxime ad intellectum eorum que
dicuntur in. c. Inter ceteras. supra. e.

Bilectus filius

Casus est. Super restitutione cōmu-
nionis et beneficii littere impetrare
non valent nisi de amonitionis cau-
sa fecerint mentiones. Vide glosam
que dicit q̄ causa facti potius querē-
da est q̄ ipsum factuz. vt. xv. q. vi. ca.
§. in fine. et §. de accusatiō. Cum di-
lectus

Postulasti

Casus est. Vicarius perpetuus nisi
de vicaria fecerit mentionez non po-
test super beneficio litteras impetra-
re. Vide glosam que dicit de clerico
ad titulum sui patrimonij promou-
to. Et an licite obtinet ecclesiasticuz
beneficiuz qui sufficiens habz patri-
monij. de hoc vide reportata que

*clausula p̄
fines p̄tra
r̄nd. glosam
et gl. p̄tra*

Liber primus

videtur dicere q̄ sic. **I**dez tenet **I**n
noceñ. et sequitur **A**b. potissime cuz
abest auaricia

Connulli

Validus est per litteras apostolicas
non debet quis vltra duas dietas
ad iudicium euocari. **E**t hoc prima
pars. **S**ecunda pars sic summatur.
Non valent littere ad lites impe
trate per non coniunctas personas
absq̄ speciali mandato domini pa
pe. **N**ota textum qui dicit q̄ lites
sunt restringende. **I**tem q̄ nullus si
ne speciali mandato potest pro alio
litteras impetrare. nisi forte d̄ illis p
sonis extiterit a quibus non debet
exigi de iure mandatuꝝ. **D**e quibus
personis habes. ff. de procura. **S**ed
be persone. **I**tem nota gl̄o. que docet
de quib⁹ dietis. videlicet an vsu
alibus vel de legalibus sit text⁹ in
telligendus et concludit q̄ de vsuali
bus quia nō ex op̄inonibus singu
lorum sed ex cōmuni vsu nomina ex
audiri debēt. vt. ff. d̄ suppell. le. labeo
Et q̄ consuetudo est optima leguꝝ
interpret. ff. de psue. cū dilectus.

Cilectus filius

Judices appellationis et non prin
cipalis negotij debent cognoscere
ad quos iurisdictio debeat pertinē
Uel sic **Q**uando agitur a dione rea
li diete computantur a finibus di
ocesibus vbi res sita est. **E**t de meris
tis appellationis. non iudex a quo.
s̄ iudex ad quem cognoscere debet.
Item nota gl̄o. que tangit vbi quis
conueniri debet qui plura habz do
micilia. et dicit vbi aliquis se collo
cauit cū reb⁹ suis. vt vbi assidue cō
uersatur. **I**tem aliquis etiā sortit forū
ratione rei de qua agitur. vt. ff. de fo.

compe. c. vlt. vbi numerantur plura
ex quibus quis sortitur forū

Capitulū sacte crucis

In litteris beneficialib⁹ regulariter
ille valent q̄ pus ab aliq̄ impetrantē
Uel sic. **S**i plures impetrēt litteras
in eadem ecclesia status date vt pri
or in data preferatur. et ille solus re
cipiatur. **N**ota. gl. que in hoc est sin
gularis. q̄ qui aliū preuenit ille ob
tinet. vt. ff. de appel. debitus. **I**tem dicit
gl̄o. q̄ suspensus iterum p̄t suspendi
sicut excommunicatus iterum excoica
ri. 7 alle. iij. q. iij. **E**ngeltrudaz. xi. q.
iij. excellētissimus. xij. q. ij. de viro ne
phando

Ad audiētiā nostraz

Non valent littere a clerico vendite
prius impetrare nisi de venditione
sive de earū renūciatione fecerit mē
tionē. **U**el sic. **S**i hñs litteras pape
ad bñficia eis renūciat p̄ter annuā
pensionē non valēt littere q̄s postea
ad beneficia hoc tacito impetravit.
Hoc dicit. **N**ota. gl. de istis verbis
anno et ānuo. et q̄liter post sniaz ad
mittitur p̄batio. **C**elsus. **A**nnua si
debes tūc respicias caput anni. **A**n
no si debes ī fine teneberis āni. **N**ā
si dicitur tu teneris mibi ānuas pen
siones tunc recipiet illas in p̄ncipio
anni. vt. l. qñ. di. lega. vel fideicom.
ce. l. j. **E**t talis perpetua est. **I**nsti. de
ver. ob. s̄ at si ita. **S**ed si in obligati
one dicitur. quolibet anno. tūc teneſ
obligatus satisfacere in fine anni. vt
ff. de ver. ob. in hoc anno. ff. de p̄di. 7
de demon. l. si in annos **I**tem et qua
liter post sententiā admittitur pro
batio

In nostra

Qui plures litteras ad beneficia

De rescriptis in anti.

impetrat tñ alteris vti potest. **Uel sic.** Recept' per litteras apostolicas licet prebendam expectet. si per litteras hoc supplicantes in alia ecclesia providere mandetur eis parere non debetur. hoc dicit. **Nota glo.** que dicit q' ad cautelam expedit quadoq' plures habere litteras. vt si i vna ecclesia non acceptaret. fieret in alia.

U Ex parte decani

Reuocatio manifesta procuratori et non parti nec iudici. nō nocet parti sed reuocanti. **Uel sic.** Non valet rescriptum qd' procurator reuocat' et de hoc certificat' extra iudiciū impetrat. **Si vero** in iudicio impetravit. valz rescriptū si iudex et aduersari' reuocationez ignorabant. hoc. d. fm Jo. an. **Nota. g.** que docz quis dicatur falsus procurator. et est q' fuit et nō est. vt patz in hoc. c. vel qui procurator est. sed excedit fines mandati. **Et declarat** pro quibus personis sine mandato possz impetri. vt sunt liberi. parētes. fratres. et affines. et liberti. vt. ff. de procura. l. sed he persone. qz et agere possunt pro talibus coniuictis personis. dum tñ voluntas non appareat contraria. vt. ff. de procur. Pomponianus. §. vlti.

U Significante

Littera contra hominem vnus diocesis impetrata ad hominem etiam eiusdem nominis alteri' diocesis extendi non debz. **Et nō glo.** que dicit q' ex quo de corpore constat extrinseca non nocent. licz omnia nō exprimatur. vt. §. de psan. et affi. tus nos.

U Radulphus

Per litteras impetratas ptra homines de diocesi. homines de ciuitate non possunt pueniri. **Ad. g.** que dicit

q' licz eps sit in ecclesia et ecclesia in episcopo. vt. vij. q. i. scire. quadoq' tñ nomine episcopi non designatur ecclesia. vt. §. de testi. requisisti. zc.

U Significauit

Beneficium clausule generalis perditur. si re existente integra decedat contentus in ea. **Uel sic.** Si conueniendus per clausulam. **Et quidaz** alij re integra moriatur/ successor. per illud rescriptum non potuit pueniri. hoc dicit. **Nota. g.** que dicit. q' data litterarum est inspicienda. vt. s. e. tit. eam te. et. c. constitutus. **Et q' rescripta personalia** sunt nec extenduntur ad alias personas vel alias res. q' q' continentur in eis. §. de offi. dele. cuz olim. et. c. cum. p. et. g.

U Ex insinuatione

Non valent littere executorie faciētes de monitorijs mentionem vbi nulle monitorie precesserunt. **Uel sic.** Non valent executorie in quib' impetrans dixit false monitorias precessisse. nec ei creditur de monitorijs nisi fidem faciat. simile in autentica. **Si quis** in aliquo. c. de eden. **Nō** glosam que dicit q' pluralis locutio contenta est duorum numero. vt. iij. q. iij. §. nisi numerus. et de regu. iur. l. c. pluralis in. vi.

U Mandatū apostolicū

Mandatum apostolicū et verba rescriptorū pñtis temporis ad preterita possunt trahi. **Uel sic.** Executor cui scribitur vt in certa ecclesia faciat aliquez recipi cum clausula. **Si** ibidem pro alio non scripserimus qui huiusmodi gratiam prosequitur. non debet mandatum exequi si alius ibi iam est receptus de mandato scribentis. **Hoc dicit Nota glosa**

Liber primus

que dicit q̄ papa non intēdit vnā
ecclesiā grauare sup̄ receptiōe duoz
Habebit ergo sentire on⁹ si fructus
p̄ plurib⁹ sufficiant. q̄ fm̄ hoc debe
būt istitui i ea. 7 d̄ hoc. s. e. c. 7. c. pxi.

Litteris apostolicis

Non dicit papa grauare capituluz
cū executoriā p̄cedit illi cui monito
rias p̄cesserat p̄decessor illi⁹. Vel sic.
Si ad mandatū duozū duo mādan
tur recipi. ecclesia non dicitur grauari
Notat. g. ar. q̄ successor tenet ad im
plere factū sui p̄decessoris. xvi. q. vi.
illud. Sic et mandatū seu p̄ceptum
factū p̄ p̄decessorē. successor tenetur
adimplere. xviii. q. ij. dudum.

Abbatez qui

Spēale mandatū p̄cedens derogat
generali subsequenti. Vel sic. Bioce
san⁹ cui scribit̄ vt in diocesi sua vbi
p̄ alio scriptū nō est p̄uideat vel fa
ciat p̄uideri non p̄t illud exequi cir
ca beneficiū spectans ad collationē
abbatis iā grauari. h. d. Nō gl. q̄ in
p̄ncipio sui dicit q̄ qui mandatū suū
p̄mo representat ille debz benefici
um p̄ius obtinere

Ab excommunicato

Qui excommunicatū se iniuste vel p̄tra cō
ciliuz generale p̄uertitur ad excommu
nicatōzē remittit̄. Vel sic. Per resc̄ptū di
rectū excommunicatōzē q̄ excommunicatū absol
uat si p̄ p̄ciliū excommunicauit eisdē. nō da
tur ei p̄gnitio. Nō glo. q̄ in hoc est
spēalis. et solz ad hoc allegari q̄ q̄li
bet in facto suo debz eē cert⁹. nisi p̄
habilitē haberet ignorantiā. vt. xxxiiij
q. ij. ca. in lectū. Item in facto alieno
null⁹ debet esse nimis diligens. nec
morosus nec etiā nimis negligēs ex
emplū pōt esse in electionibus vt. ff.
de iur. 7 fac. ig.

Si proponente

Qui fraudulēter dicit se bñficiū nō
habere dū tñ habeat modicū. littere
non valent. Nō. g. que dicit q̄ modi
ca res et modicū dānū de facili tole
rantur. 7 al. xij. q. ij. ca. bone rei

Quia nonnulli

Hic tangunt. vij. vicia morum quoz
rum si q̄s aliquod cōmiserit careat
impetratis 7 in expensis et dānis
aduersario condemnabitur. Vel sic.
Loco sūme septē species fraudis po
nuntur in hac decretali. quarū tres
p̄mittunt in impetrandoz q̄tuor in
abutendo. et pena eozū est cōis scilz
amissio litterarū et condemnatio in
expensis. hoc dicit. Nota glosam q̄
disputat an littere possint impetra
ri ad futuras lites. Et an rei q̄ non
dū extat possit iponi seruit⁹. Et dicit
q̄ id de quo agenduz est. p̄mo de
bet esse in reruz natura. Et glosa est
satis notabilis

Titulus de rescriptis li

sexto

Ipso iure

Rescriptum vel p̄cessus per ipsum
habitus non valet. si excommunicato
super alio q̄ ab excommunicationis
vel appellacionis articulo fuerit im
petratum. Nota glo. in verbo p̄ces
sus. que dicit decretalem pia. 7. de ex
cepti. non esse correctam per hanc. s.
loqui in diuerso casu.

Cum in multis

Per clausulam quidē alij rē. possūt
solum quatuor conueniri quozū no
mina in p̄mo citatorio expr̄muntur

De rescriptis in vi.

variationi sit locus. **N**ota textum q̄ vult infinitatem reprobari. **N**ota glo. que dicit q̄ severitas restringit cum multitudo peccavit et al. cōcor.

Bispēdia

Si actor contra reum super plurib⁹ personalibus actionibus literas impetrat ad diversos iudices nec valet nec processus earundem et actor reo condemnabitur in expensis. **E**t idem in reo conveniente vel reconueniente actorem eodem durante iudicio.

Cum aliquibus

Recept⁹ per literas facultatis si ad recipientes spectat receptio ipsorum et non pape intelligitur receptus esse nisi in literis aliud esset expressum.

Si autē receptio non spectat ad eos tunc ap. sedis dicitur auctoritate receptus.

Si gratiose

Rescriptum pape quod concedit p̄ moto retentionem primorum beneficiorum usq; ad beneplacitum pape extinguitur mortuo papa. **S**ecus si ibi dicatur vel ad beneplacitum apostolice sedis. sic ergo aliud est cum scribitur persona. aliud dignitas. sic diversum cum persone et cum dignitati scribitur. c. quoniam supra de offi. de leg. c. si. infra eo. et infra de privileg. c. ne aliqui.

Busceptum

Vocatio per mortem et vocatio per renuntiationem sunt diversa et ideo in literis ad beneficia impetratis vno expresso non venit reliquum. **N**ota glo. que inter cetera dicit q̄ per fictionem iuris veritas non confunditur. et al. cōcor.

Gratia quam

Licet ignorans beneficium sibi collatum in impetratioe alterius illius mentionem non fecerit valent litere. alterum tamen eligere debet si de iure simul retineri non possunt. **E**t nota glo. que docet que beneficia simul et semel retineri possunt etiā sine peccato.

Quamvis is cuius

Si restituatur quis ad gratiaz revocationem sine alterius preiudicio intelligitur restitutus. **U**nde alteri an restitutionem impetranti preferri non debet. **D**e isto vide glosam.

Si propter tua debita

Si papa alicui propter sua debita concedit fructus beneficiorum ad certum tempus per hoc non vult detrahere fabricę ecclesie et fructibus ad usum aliorum deputatis. **N**ota glo. que videtur querere an in permutatione valet beneficium.

Si eo tempore

In literis ad beneficia impetratis inspicitur tempus date. **U**nde per illas beneficium curatum obtinere non poterit qui licet nunc sit maior. si illo tempore minor erat. et facit in ar. q̄ incipit. **U**nde per illas beneficium curatum obtinere non poterit qui licet nunc sit maior. si illo tempore minor erat. et facit in ar. q̄ incipit. **U**nde per illas beneficium curatum obtinere non poterit qui licet nunc sit maior. si illo tempore minor erat. et facit in ar. q̄ incipit. **U**nde per illas beneficium curatum obtinere non poterit qui licet nunc sit maior. si illo tempore minor erat. et facit in ar. q̄ incipit.

Statutum quod

Istud. c. quatuor ponit atq; statuit. **I**n prima parte ponit quibus personis et in quibus locis cetera a sede apostolice vel legatis vel delegatis ipsi committi debeant et tractari. **I**n secunda providet circa executiones que fiebant in iudiciis ab ipsis delegatis.

Liber primus

testoribus vel notarijs cause et apponitur pena. In tertia prouidetur circa uocationes testium ad iudiciū que lepius maliciose fiebant et causa fatigandi testes vel ab eis aliquid extorquendi. In vltima decreuit casum et irritum quicquid fuerit factū contra. Nota glo. que disputat de multo et de modico. Item dicit de paupertate et cetera. Et ponit glo. etiam differentiam inter remittere et dare alias etiam nota quod bone sunt.

Tibi qui gratiam

Ista decretalis est obscura satis et docet cui competat beneficium an primo presentanti literas suas an primo recepto. Et vide eam et ipsius glo. que inter cetera dicit quod executor debet esse certus. Dicit etiam quod presentatio collatori facta sufficit sed non executori.

Si pro te alicui

Si primo sub conditione prouideri mandatur et secundus pure impetrans antequam veniat conditio a papa vel executoris suo canonicatus obtineat in assuetudine prebende primo preferri. Nota glo. que ponit differentiam inter permittere et precipere. Et notat qui sunt vocandi in receptione canonicorum. Item ponit differentiam inter executores datum ad prouidendum et ad compellendum.

De duobus super

Si ex duobus impetrantibus super simili prouisione non apparet quis primus si solum alteri collatus sit canonicatus a papa ille preferitur alteri etiam prius presentato et primo recepto.

Si autem utriusque vel neutri est collatus aut alter in presentando preuenit. aut ambo concurrunt si aliter prouideat ille preferitur si ambo concurrunt

ille vel illi vel ipsorum maior pars ad quos collatio et receptio spectat alterum tenentur eligere et ille solus admittitur et alteri preferitur nisi papa utriusque voluit prouideri. Nota etiam glo. quod papa non vult grauare ecclesias. sic supra eo. t. c. mandatum.

Quia per ambitiosam

Omnes indulgentie concessae a bonifacio vel suis predecessoribus clericis de percipiendis perpetuis fructibus beneficiorum suorum in absentia sunt reuocate et profertur papa se in posterum illas non daturum.

Nota glo. de fructibus et quotidianis distributionibus. Et notat etiam glo. quod imperator quandoque corrigit dicta sua. Clemens quintus hoc uolumen condidit quod nomine suo clementine dictum est que propter mutabilitatem rerum et nature facte sunt. quod natura nouas semper deproperat edere formas. Sed cum eas propter mortem superuenientem publicare non potuerit. Ihesus christus eius successor eas in bulla sua publicari fecit atque precepit eis uti tam in iudicijs quam in scolis. In titulo de summa trinitate et fide catholica multa pulchra dicit in textu et glo. que omnia vide.

Titulus de rescriptis in clericis

Abates

Maior prelatus pro membris suis etiam si sunt de mensa reuin conuenire non potest per rescriptum apostolicum nisi ubi possunt administratores membrorum contrafaciens in expensis et interesse punitur.

Et si principalis

De consuetudine in antiquis

Prinicipali officiali episcopi et priori p[ro]v[er]bali lz obedienciarij c[on]s[ue]tudo delegari p[otes]t a papa v[el] ei[us] legato Officiali v[er]o foraneo v[el] p[ro]v[er]bali claustrali n[on] h[ab]et.

Auditor

Adiutores i[n] romana curia p[otes]t p[ro]nu[n]ciare b[en]eficiu[m] alicui fore debitu[m] et p[otes]t p[ro]p[ri]etatem eidem p[re]ferre. Nota. gl. q[ue] videt[ur] determinare q[ui]s in curia romana habeat ordinariam iurisdictionem

Gratie vt de

Expectas b[en]eficiu[m] p[otes]t gra[m] si conseq[ui]t[ur] aliud q[uo]d cu[m] illo q[uo]d expectat de iure retinere n[on] potest. Nota. g. que querit an clericus p[er]trahens matrimonio n[on] perdat immediate b[en]eficiu[m]

Literas nostras

Littere apostolice alicui sup[er] p[ro]visione b[en]eficij concessa ad b[en]eficiu[m] nondum creatu[m] minime debet extendi. Nota glo. que querit q[uo]d si dubitet[ur] si data precedat creatio[n]em b[en]eficij vel non

Titulus de consuetudine

Consuetudines

Consuetudines graua[n]tes eccl[esi]as ac etiā personas ecclesiasticas s[un]t remittende. i. tollende. Nota. g. que dicit q[uo]d p[ro]suetudines multu[m] ledentes s[un]t radicitus extirpande. Item notat etiā glo. huius capituli q[uo]d consuetudo debet esse rationalis et non contra vtilitatem eccl[esi]e alias non valet.

Ex literis

Consuetudo valet s[ecundu]m qua[m] sine solennitate legali res laicor[um] ad eccl[esi]as cōferuntur n[on] aut[em] econuerso valet p[ro]suetudo q[uo]d sine solennitate res eccl[esi]ar[um] ad laicos deferant[ur]. Nota glo. que dicit de possessione etc.

Ad nostram

Consuetudo non valet vt s[ecundu]m dictu[m] populi prelati debeant iudicare in causis ecclesiasticis. Nota in tex. q[uo]d sententia a non suo iudice lata non ligat. imo impune eidem non paretur c. si. in fi. de consti. lib. sexto. Nota. g. que dicit q[uo]d quādoq[ue] minori reuelat quod maior nescit et quod facili[us] inuenitur quod a pluribus querit[ur].

Quando de benignitate

Ratione p[ro]suetudinis simplices presbiteri non possunt in frontibus crismare. Vel sic. episcopi possunt demā dare ea que s[un]t iurisdictionis. non autem ea que s[un]t ordinis. Nota glo. i[n] fine que dicit q[uo]d heretic[us] potest baptizare tempore necessitatis cum baptisimus sit ianua omnium sacramentorum. quia melius est ab heretico illud recipere q[uam] sine eo decedere. tū tamen in forma eccl[esi]e conferatur. xliij. q. i. si qui forte. et supra de summa tri. et si. ca. c. i. in fi. Ipse tamē hereticus non debet sacramentum eucharistie ministrare neq[ue] debet ab eo recipi. Idem de excommunicato s[ecundu]m Anno. et Post. Nota etiā. g. an papa p[otes]t delegare sacerdotibus hoc sac[ra]m[entum]

Cum inter vos etc

Non valet cōsuetudo per quam sententia interdicti violatur. vel sic s[ecundu]m do. An. Consuetudine induci n[on] potest vt tempore generalis interdicti liceat etiam in loco exempto publice celebrare. h. d. Nota glo. que ponit aliquos casus in quibus n[on] habet locu[m] cū consuetudo nec etiam p[re]scriptio Et dicit de obedientia.

Cum olim london etc

Nota dignitas regi debet i[n] r[ati]o[n]e cōsuetudinē vicinar[um] similitu[m] dignitatu[m]

b z

Libert primus

Summodo nulli preiudiciū fiat. Nota glo. que inter cetera dicit q̄ fin dignitatem suam quis est honorādus. Item q̄ licz verba privilegiorum generaliter loquūtur nō tamen sunt interpretanda in preiudiciū aliorum ⁊ alle. glo. concoz.

Cum venerabilis ⁊c

Non valet consuetudo per quā sine superioris sui licentia posset quis dimittere suam prelaturam. Nota ex hoc tex. in verbo cōfirmatione ar. q̄ abbas exemptus potest eligi in abbatem Nam si esset postulatio nō indigeret confirmatione sedis ap. probatione. Abb. Nota glosam q̄ prelatus vel etiam simplex clericus sine licentia episcopi renunciare non potest beneficio.

Cum dilectus filius ⁊c

De cōsuetudine potest induci q̄ vna ecclesia de collegio alterius ecclesie tenetur prelatum eligere. Nota gl. qualiter consuetudines sunt interpretande. et id quod discrepat a iure cōmuni reducēdum est ad ius commune si potest fieri ne pereat. et glo. all. Et nota hic glo. in verbo a suspēsis a vicio suspensorū ⁊ eorum impotentia actiua ⁊ passiuā

Cum consuetudinis vsus ⁊c

Consuetudines ecclesie canonice sine consensu episcopi nequeūt immutari. Nota glosam que in fine sui res probat inueniri nouitates. ⁊ q̄ in rebus nouis instituēdis euīdēs debet esse necessitas.

Ex parte vestra ⁊c

Non valet consuetudo per quā q̄s inducitur ad peccandū vel ad dissipandū bona sua. Nota gl. que determinat de vicio prodigalitatis q̄s

viciū se esse virtutem sepe mēritur. Et ponit quis sit auarus et quis dicitur largus.

Cum tanto ⁊c

Consuetudo non derogat iuri diuino cuius transgressio peccatuz indūcit. Nec iuri positiuo nisi sit ratōabilis et prescripta. Nota primam preter. contra tarde. confitentes peccata sua. Et vide gl. que dicit q̄ illa cōsuetudo dicitur rationabilis quam iura non improbant nec obuiat iuri naturali. Vide glo. que ē magistralis in hac pte.

Titulus de consuetudine li. vi.

Consuetudinem et c.

Pretertu consuetudinis etiam iura te vel quantocūq; tempore obseruante non potest quis nisi vnicum personatum dignitatem vel perpetuū officium simul cum canonia et prebēda in aliqua ecclesia absq; dispensatione se. ap. obtinere et contra presumpuz irritum est. Nota in tex. q̄ iuramentum non est iniquitatis vinculum. Nota glo. que tangit aliquid de iuramento temerario. Et cā nota i hoc q̄ dicit episcopum dispēlare posse s̄ dignitate et prebēda in eadē ecclesia

Non putamus ⁊c

Non valet consuetudo q̄ de officiali episcopi ad episcopum appelletur. Rationem reddit textus quia esset eiusdem ad seipsum cum sit idem auditorium. Nota glo. que docet quid sit appellatio et dicit q̄ non valet cōsuetudo q̄ ad minorem appellet. Et glo. adducit vnum simile ⁊c.

Non est dum tamen

Valet consuetudo prescripta q̄ episcopi

De postulatioe prelatorum i an. et i vi.

scopus in inquirendo puniendo et corrigendo suorum subditorum excessus sui capituli consilium requirere non tenetur. **Nota** glosam que dicit quid sit consuetudo.

Cum in tua

Per rescriptum apostolicum in quo de prebenda proxime vacatura mandatur alicui provideri laudabilis ipsius ecclesie consuetudo non tollitur. **Nota** est quod si ibi est consuetudo quod antiquiores canonici vacantes prebendas possint mutare gradatim illo non obstante mandato poterit antiquior vacantem optare prebendam et expectatis .xx. diebus optare volentibus. executor de non optata providebit eidem. **Si** autem prebendam vacantem in curia papa conferret tunc illam antiquior optare non poterit. **Nota** glosam super verbo consuetudo est multum notabilis et menti tenenda etc. **Et** quod antiquiores canonici sunt preferendi et alle. concor. et alle. lxi. di. **Quid** proderit.

Titulus de postulatioe prelatorum

De hoc in beato petro
Summa est. Ille est impromouibilis et impostulabilis qui violat interdictionem. **Et** vide glosam que inter cetera declarat quando aliquis tenetur scire illud quod publice est factum et quod presumitur eius scientia nisi probetur ignorantia. **Uide** etiam eam dum loquitur de interpretatione et quis possit domini pape mandatum interpretari.

Gratum gerimus etc.
Qui cassatum postulat est eligendi

potestate privatus. **Et** hoc intellige verum quando postulatus per indignitatem suam est repulsus ut supra ca. proximo.

De bone memorie

In discordia facta postulatio repellitur indistincte sicut in **Ab.** Vel sic. In discordia facta postulatio repellitur communitate convenit. **Et** vide glosam que est notabilis quando papa vel index quicumque potest supplere defectus iuris.

De bone memorie

Archiepiscopus in archiepiscopum postulatur. **Et** de hoc habes supra ca. proximo. **Nota** hic in textu communem utilitatez debere preferri specialiter. **Et** nota glo. huius capituli que inter cetera disputat de privata et communi utilitate que preferenda sit.

De postulatioem

Negocia debent in presentia partium expediri. **Nota** glosam que videtur disputare an episcopus vel quicumque alius potest ecclesiam suam dimittere sine licentia sui superioris cum glo. c. se.

Et si unanimiter

Episcopus non potest eligi sed potest postulari. **Nota** glosam que in sui fine videtur querere an et quomodo laicus debeat et possit postulari et alle.

Titulus de postulatioe li. vi.

De perpetuo et cetera

Si quis eligat postulando postulandum vel impostulandum vel postulet eligendo eligendum vel ineligendum. talis electio vel postulatio sic

Liber primus

facta est irrita ipso iure. **S**i autem dicat. eligo et postulo prout melius valere potest de iure. idem erat nisi probabiliter dubitaretur an esset eligendus vel postulandus. et tunc in hoc casu tenetur sic eligens vel postulans consensus tempore eligere alteram viam electionis vel postulacionis. quia via electa ad alteram redire non potest. hoc dicit. **V**ide glosam huius capituli que dicit tibi differentiam inter postulacionem et electionem. **E**t quod in re dubia admittit libellus dubius

Titulus de electione et electi potestate

Cellus in ecclesia

Nullus in collegiata ecclesia nisi per electionem in canonicam assumitur in prelatum. **V**ide glosam que ponit differentiam inter congregacionem et collegium populum et turbam.

Potius episcopus dixit

populi clamor non est pro electione habendus. **N**ota gl. que dicit quod populus sequendus non est sed docendus. et quod vane voces populi non sunt audiende.

Postquam et infra

cessante impedimento est electio confirmanda. **N**ota glo. que dicit quod ibi est facienda inquisitio ubi quis conuersatus est. **E**t qualiter aliquem copurgantes debent notam habere ipsius conuersationem.

Significasti

sine iuramento fidelitatis non est pallium alicui concedendum. facit textus ibi quasi romane ecclesie et etiam

pro parte dicentium papam esse supra consilium. **N**ota glosaz que inter cetera dicit quod pallium fortiter sit petendum. **E**t nota glosam in verbo a malo. ubi ponit casus pro quibus licite exigatur iuramentum. **E**t ponit hos versus. **P**ax et fama fides reuerentia cautio damni. **D**efectus veri sibi poscunt magna caueri. scilicet iuramentum. **E**t in fine dicit glo. quod frustra petit debitum qui quod debet non impendit.

Quia diligentia

Qui fuit scismaticus sine dispensacione confirmari vel consecrari non potest. **N**ota glo. que dicit de scismaticis et de tunica christi que mansit in diuisa significabat unitatem ecclesie. **E**t dicit etiam glo. quod excommunicati et suspensi postquam fuerint absoluti post absolutionem recuperant omnia iura sua.

Licet deuitanda

Electio domini pape non valet nisi a duabus partibus cardinalium fuerit celebrata. **V**ide glosam que inter cetera docet et facit argumentum quod bonum est quandoque facere aliquid ad cautelam futurorum et al. ad hoc conuenit.

Cum in cunctis

ordinandorum statum generaliter declarat. de episcopis specificat. ad inferiores descendit. ad preterita extendit. punit clericos. et punit episcopos. **N**ota textum quia in eo sunt pulchra dicta et allegabilia. **I**tem nota glo. in verbo multo fortius. que secundum hanc regulam. si id de quo minus videtur inesse inest. et affirmatiue et negatiue docet arguere a maiori et a minori.

De electione in antiquis.

Nota etiam glo. que inter cetera dicit q̄ in compositio corporis qualitate iudicat mentis. Et dicit q̄ aliquid habere est cum effectu habere et alle.

Causam que inter

Qui per alium eligit electum idoneum non poterit recusare. Et vide. g. que dicit q̄ cum aliquid generaliter committitur arbitrio alicuius illud non valet q̄s facit nisi legitime factum fuerit. et glo. allegat.

Mostri quomodo

Electus ante confirmationem administrare seu beneficia conferre non potest. Et vide glosam que ponit et docet que et quando revocatio habet locum et quis et quale factum revocari potest.

Consideravimus q̄

Ubi sunt due electiones ex intervallo quarum prima est nulla propter impedimentum occultum ambe sunt cassade. h. d.

Suffraganeis

An mandatum archiepiscopi q̄ nondum recepit pallium potest electus in episcopum consecrari.

Super eo vero

Peccatum in persona et non in forma promotorem impedit. Nota glo. que vult q̄ electus cui crimen opponitur et contra eum probatur nec in illa nec in alia ecclesia sit eligibilis.

Cum monasterium

Regularis unius ordinis potest in abbatem alterius ordinis promovetur vel assumi. Nota glo. que dicit q̄ licitum est ascendere sed non est licitum descendere. Et an heremita possit eligi in episcopum et an poterit habere propria.

Cum terra que

Conuetudo non valet ut ex consensu patroni consensus dependeat electorum. Vide glosam primam que dicit q̄ funiculus dicitur portio. Vide etiam ultimam que trahit ar. ex tex. q̄ eligentes possint denuo eligere prima non reprobata. contra. c. s. eo cum in cunctis. sed ibi solvit. Item notat hoc die non valere electionem per vota conditionalia.

Transmissa et infra

Electus confirmatus potest que iurisdictionis sunt sed non ea que sunt ordinis. Nota etiam textum q̄ pene sunt gradatim inferende. ar. ab ordine tex. Ab. Nota glo. et tex. q̄ dicunt q̄ non licet cunctis facere in mercantiis sive mercimonia habere. et allegat iura.

Cum inter

Appellatio minus iusta electionem non impedit sed electionem suspensio nullam facit. Nota in text. q̄ nullus appellas admittitur nisi cuius interest. Nota glo. que dicit q̄ non dolus facit qui rem deserit ut litem effugiat. Et ubi compositio inter partes intervenit et aliquis pure renunciat iuri suo postea non auditur.

Qualiter post obitum

Cassatur electio si electus ante confirmationem habitam administrat. Nota textum bene cum glosa qui dicunt habere scientiam etiam laboribus adquisitam esse donum dei. Et q̄ nullus debet sibi honorem assumere sed debet a deo sicut aaron ad honorem vocari.

Cum inter

Qui vocat non vocandum ipsius expectare tenetur nisi a superiori suo fuerit

b s

Libet primus

rit excusatus vel absolutus. **V**ide textum qui dicit quod mora est periculosa in electionibus. **I**tem glo. dicit quod concessa in tempestive revocari non potest et alle. **I**n fine vide quod quis videtur quod duplici potestate scilicet regia et papali. **E**t habetur ad papam recursum per consensum regis.

Cum bonis olim penes vocantes ius devolvitur eligendi si venire negligunt evocati. **N**ota text. qui dicit nemini cito fore inamponendam. **E**t glo. est notabilis in hoc quod dicit quanta scientia requiritur in episcopo electo et quod sufficit competentis scientia. **E**t quod sit etiam practicus circa temporalia et in temporalibus.

Innocentius nobis. **E**lectio illegitima nulla est ipso iure. **V**ide textum qui in se est satis notabilis qui inter cetera dicit quod par in parem non habet imperium. **E**t aliquando fore illegitimum non sit crimen sed defectus. hoc videtur tangere glo. **E**t vide in fine glo. de ignorantia. quis eam habeat probare et quoties sit etc.

Cum inter canonicos electus a maiori parte capituli non potest si alias idoneus fuerit refutari. **N**ota text. qui dicit quod inter eligentes et electum quasi contrahitur coniugale vinculum. **E**t vide glo. que disputat an crimen in modum exceptionis in uno iudicio probatum preiudicet in alio. **I**tem ubi est opus factum voluntas non sufficit.

Cudum ad audientiam. **U**bi in electione pro uno facit numerus pro alio auctoritas statuit numero si non sit impedimentum in persona electa. **V**ide glo. que in hoc est no-

tabilisque auctoritas non est preferenda nisi ubi par est numerus vel ubi modicum excedit. **I**tem glo. notabiliter disputat quando initium et quando finis expectandum est.

Bone memorie

Qui per impressionem laicorum aliquando postulant ipso iure amittunt potestatem postulandi vel ordinandi de ecclesia. **N**ota text. qui dicit frustra legis auxilium invocant. etc. **E**t quod notorium examinatione non indiget. **E**t quod negantis factum per rerum naturam nulla est probatio. **E**t vide glo. que in hoc est notabilis et distinguit de triplici negativa.

Querelam quam

Sufficit presentato probare quod presentans ius presentandi vel quasi possidet ut ad eius presentationem institutus non debeat removeri. **N**ota glo. que infert ex textu quod possint due actiones proponi in eodem libello et alle. concord. **V**ide glossam que in hoc est notabilis quod sententia debet ferri in procuratorem et videtur disputare de isto pro et contra. **I**tem dicit quod conductor lite pendente debet solvere pensionem.

Cum vinconiensis

Iure eligendi privatus potest a non privato ad eligendum admitti. **N**ec semel admissus amplius repellitur. **N**ota glo. que inter cetera dicit quod semel approbatus est reprobari non potest. et alle.

Per inquisitionem

Qui eligit scienter indignum non potest infra triennium ad beneficia promovetur. **I**tem qui indignum eligit si moniace indignus est a beneficiis ha-

videtur habere
victi quod magis
solapibus de
nonne hinc con
as p...
lone non f...
as i...

Cum causa
L...
con...
de...
quod dicitur non
de et alio. **E**t
non est quod fa
quod sit facient

Quod sicut
post consecra
nis et electi im

Nota text. qui
electio debet fi
si si comode fi
piscopus sine
bet ordinare.
an restituens r
obstruere per re
opona et arguit

Andreas et in eccl
Cum due fuerint
prima nulla est p
tum occultum an
cordat. s. a. c. con
de glo. que sing
electio quando
nis et quando q

In causis
In capitulo data
dignam re non
potest. **N**ota glo.
interloquitur de r
ta concessit alicui a
can potest. **I**tem

De electione in antiquis

bitis et habendis. **N**ota glosam que dicit quod ingerens se ad dignitates est suspectus. **E**t dicit glosa de recognitione sine confessione extrajudiciali an preiudicet etc. **I**tem quod vilibus personis non sunt concedende dignitates etc.

Cum causam

Clericus secularis pretextu alicuius consuetudinis non potest prefici ecclesie regulari. **N**ota textum et glosam qui dicunt non fore arandum in bove et asino. **E**t quod non solum attendendum est quid factum sit, sed potius quid sit faciendum et al.

Quod sicut ex literis

Post consecrationem possunt electio nis et electi impedimenta examinari

Nota textum qui in hoc est notabilis quod electio debet fieri in ecclesia cathedrali si comode fieri potest. **E**t quod archiepiscopus sine pallio clericos non debet ordinare. **E**t nota glosam que querit an restituens rem iniuste alienatam vel abstractam per restitutionem rei liberetur a pena et arguitur pro et contra.

Auditis et intellectis

Cum due fuerint electiones quarum prima nulla est propter impedimentum occultum ambe cassentur. **C**oncordat. s. e. c. considerauimus. **E**t vide de glosam que singulariter distinguit quod electio quandoque nulla est iure actionis et quandoque iure exceptio nis et quandoque iure exceptio nis

In causis

A capitulo data potestas aliquibus eligendi re non integra reuocari non potest. **N**ota glosam que est notabilis et loquitur de reuocatione potestatis concessae alicui an re integra reuocari poterit. **I**tem quod semel placuit

amplius displicere non potest. **E**t dicit glosam quod iudicium soluitur eo veteri te qui iudicare iussit et alle.

Cum ecclesia

Ad solos canonicos potest canonicozorum creatio de consuetudine pertinere. **N**ota textum qui in hoc est notabilis quod nemini facit iniuriam qui utitur iure suo. **E**t vide glosam que multum disputat de consuetudine

Cum dilectus filius

Electus ab illis quibus potestas est data non potest sine rationabili causa reprobari. **N**ota textum quod res esset pernitiosa exemplo per surreptionis astutiam ascendere ad apicem dignitatis. **V**ide glosam que inter cetera dicit quod digniores in ecclesia sunt quibus dignior locus debetur. **E**t quod is gradu ceteros antecedit quem labor prolixior vel stipendia meliora fecerunt antecere. **L**. de re milita. libro xij. l. **C**ontra publicam

Cum in iure

Cum aliquibus datur eligendi potestas tenet quod fit a maiori parte eorum. **V**ide glosam que querit. **A**n quis possit seipsum eligere si sibi data est potestas eligendi. et disputat pro et contra.

Cum in iure

Cum aliquibus datur eligendi potestas tenet quod fit a maiori parte eorum. **V**ide glosam que querit. **A**n quis possit seipsum eligere si sibi data est potestas eligendi. et disputat pro et contra.

Generabilem et infra

Electus in imperatorem a maiori parte illorum ad quos pertinet electio si fuerit idoneus per papam confirmabitur. **N**ota textum qui in hoc est notabilis quod imperator est aduocatus ecclesie. **I**tem quod in electione plus operatur contemptus unius quam contradictio multorum.

Coram dilecto

Vallet electio que fit a maiori parte

Liber primus

capituli illis tamen qui sunt in p[ro]uincia conuocatis. **N**ota glo. que videt declarare et concludere qui absentes et de quo loco vocari debent. **E**t dicitur quod consuetudo attendenda est. quia in hoc diuerse ecclesie diuerfas habent consuetudines.

Bone memorie

Si maior pars in eligendo contemnit minorem debet talis electio irritari. **U**el sic et melius. si maior pars in eligendo contemnit unum electum irritabitur. sed si unus non cassata prima electione eligatur electio cassatur. **E**t nota tex. bene qui in hoc est notabilis quod corpore episcopi nondum sepulchro non debet fieri electio. idem dicit de contemptu unius quod plus operatur quod contradictio multorum ut s. c. venerabilem eo. ti. **I**tem in fine est notabilis in illo quod citatio indebite facta non artat citatum.

Cum ad nostram

Clericus secularis in prelatum non eligitur regularem. **N**ota tex. quod habes promissionem seu spem quod abbas debet fieri non debet monachari. dicit tamen glo. quod secundo licitum est alicui sperare honores ecclesiasticos

Officii tui et infra

Nouicius non potest eligi in prelatum. **N**ota tertium qui aliquid presumit illicite factum quod cito vel in continenti fit. **I**tem quod nullus debet esse magister antequam fuit discipulus.

Illa quotidiana instantia

Valeat electio licet alicui minori excommunicatione excommunicati inter sint. **N**ota glosam que dicit quod isti excommunicati minori excommunicatione eligi scienter non possunt sed

celebrare possunt. tamen peccant in celebrando ut in de clerico. ex. minis.

Scriptum est.

In duabus partibus facta postulatione est electioni tertie partis preferenda.

Nota tex. qui dicit quod in loco nationis querendum est de conuersatione alicuius. **N**ota glosam bene que dicit de notariis an debeant interesse electioni.

Item quod electio semper preualet postulationi nisi due partes sint pro postulatione. **E**t alle.

Uel pro defectu

Si canonici infra tres menses impedimento cessante non eligant ad proximum superiores ius deuoluit eligendi. **V**ide glosam huius capituli que in hoc est notabilis quod quis potest eligi qui non potest eligere. **E**t quicquid quis non potest eligi. tamen bene potest eligere.

Quia propter diuersas

Statuit consilium formam electionum secundum quas prouideri debet ecclesiis viduatis. cassat electiones aliter factas. **E**t iubet contrafacientes tunc eligendi potestate priuari. **S**ecundo prohibet in electionis negotio procuratorem constitui nisi certa concurrant. **T**ertio precipit electionem statim publicari. **E**t reprobat electiones clandestinas. **N**ota glo. in verbo maior. que declarat et colligit essentialia. et necessario requisita ad electionis formam.

Quisquis electioni

Electio de consensu laici celebrata est irrita. et electus consentiens ineligibilis efficitur. et eligentes post electionem irritam triennio a beneficiis et officiis suspendantur. et illa vice potestate eligendi priuentur. **E**t bene

nota hanc
diuersa temp
capituli elect
Dicitur in
perceptione
indignum et t
quando prom
glo. que hoc
quis non pote
sufficiat et
vix electus
curia potest ac
firmationem bo
propter perica
alterare non p
Et potest
electus episco
las necessarias
negotio electio
inter cetera di
moderate et
nec delicate
creditor est an
Cum post
electio
gros fit diuata
est notabilis et di
quibus petio de
Item quod non om
causa fit est more
quod differtur non
Constitutis
Monachus in a
nasterij assumpt
mi monasterij no
ille qui non habet
habebat vocem in
Ecclesia vestra
potest electionem a
tunc capituli celebra
tem capitulo quod elect

De electione in antiquis

nota hanc decretalem qz plures ho-
diernis temporibus in eaz cōmittūt

Nihil est quod
punitur in potestate confirmādi et
perceptione beneficii qui confirmat
indignum. et tunc commendandus ē
quando promouet dignum. **E**t vide
glo. que i hoc est notabilis qz episco-
pus non potest dispensare super in-
sufficiētia etatis. **I**tem qz concor-
diter electus existens in remotis a
curia potest administrare ante con-
firmatōem hoc dispensatiue cōcedit
propter periculum ecclesiarū. tamē
alienare non potest vt in fine tex.

Et preterite et infra
electus episcopus tenetur ad expen-
sas necessarias quas capitulum pro
negocio electionis fecit. **N**ota glo. q
inter cetera dicit qz expense debēt eē
moderate et non nimis delicate. qz
nec delicatus debitor nec onerosus
creditor est audiendus.

Cum post petitam
cassatur electio si post collatōez ali-
q̄ diu sit dilata. **N**ota glo. que i hoc
est notabilis et dicit aliquos casus i
quibus petitio debet fieri instanter
Item qz non omne quod differendi
causa sit est more annumerandū. **E**t
q̄ differtur non auferē.

Constituitis
monachus iu abbatem alterius mo-
nasterij assumptus ad electiōem pri-
mi monasterij non vocatur. **E**t nota
qz ille qui nō habet vocē in capitulo
nō habet vocē in electiōe.

Ecclēsia vestra
oportet electiōem a maiori parte to-
tius capituli celebrari. **E**t nō ex eo-
dem capitulo qz electiōes singulares

nullius sunt valoris.

Cum in magistrum
deicitur si promotus fuerit non pro-
fessus. **N**ota textū qui dicit qz i ma-
gistrum assumi non debet qui formā
discipuli non assumpsit. **C**oncor. sup̄
eo. c. officij tui. **E**t qui sub tutela esse
debet sub se alium habere non debet
et alle.

Cumana ecclesia
non valet electio nisi a maiori par-
te capituli totius et premissa collatō
ne fuerit celebrata. **U**el sic. **E**ligencia
persona non debet in eligentium nu-
mero computari. imo ea dempta ma-
ior pars debet in eligendo; priuinitus
conueniri. h. d.

Sacrosancta ecclesia
etiam per compositiōem patronis
i collegiata ecclesia nō competit ius
eligēdi. **N**ota glo. que vult qz laicus
de spiritalibus nihil disponere de-
bet. et non potest esse arbiter in spiri-
tualibus.

Cum in veteri
si fieri debeat electio euz cōsilio ali-
quorum non valet nisi eorum respō-
sum fuerit expectatum. **N**ota text. q
dicit de candela ardenti posita tem-
pore electionis. **E**t vide gl. que ē no-
tabilis. **A**n et quando requiritur cō-
siliū an debet expectari responsum
Et an p̄siliū aliquem obliget

Congregato
cessante indignitate electi. maioris
partis debet electio confirmari alio-
quin minoris partis electio confir-
matur. **N**ota glosaz que inter cetera
dicit qz prelatus q̄ tenetur alios do-
cere non debz tūc addiscere **I**te nos
qui episcopi sumus aliorū doctrina

Liber primus

non indigemus.

Budum ecclesia
Beneficiorum pluralitas cum cura
ineligibilitatem inducit. Nota tex. q.
est multum singularis de pluralitate
beneficiorum loquens. Et nota glo.
que dicit q. furtum committit qui re
aliena inuito domino tractat ut pa
tet Insti. de obliga. que ex delict. nal.
furtum autem. Et simile viij. q. i. non
furem zc. Et etiam in alijs quia bo
na est.

In genesi legitur
Frita est electio a minori parte ca
pituli facta. et si forma non fuerit ob
seruata capituli. Quia propter supra
e. ut si collatio facta non fuit vel no
fuit comunis. Nota glo. q. i. e. i. hoc
singularis est q. non creditur testib.
qui in dictis suis sunt singulares sic
consensus eligentium omnes insimul
conuenire debent. zc.

Massana ecclesia
Nulla est electio interueniente laico
celebrata. Nota glo. que in hoc e. no
tabilis q. consuetudo contra liberta
tem ecclesiasticam dicitur corruptela

Ecclia vestra
Casus fm Ab. In quolibz termino
citandus est qui electioni debet inter
esse z hoc tutius est. Vel sic. non suffi
cit ad confirmatōem q. electō sit a ma
iori parte numero celebrata. s. i. sanio
ri. Nota tex. bene q. non presumitur
q. romanus potifex vnico verbo ve
lit tollere siue euertere quod multis
vigilijs z laboribus est inuentus. Et
vide glo. q. ponit tibi modū qualiter
facias collatiōem zeli scilicet meriti z
numeri

Publicato
Publicato scrutinio non possunt ele

ctores variare cum sit facienda col
latio et electio celebranda ad quod
per superiorem si necesse fuerit com
pellantur. Nota gl. que inter cetera
dicit q. illa que simpliciter pmittun
tur sine conditōe soluantur.

Si alicuius
Episcopus non dispensat cum simo
niace electo q. uis p. intermedijs p.
sonas factum sit peccatum. Etiam si
electus hoc nesciuerit. illa tamē vice
duntaxat. Secus de simplici benefi
cio post resignatōem liberā ab eo fa
ctam. Nota ex isto. c. contra istaz res
gulam. Res inter alios acta. zc. Item
q. viciū vnus purgatur hic p. aliū
contra illud. Pena suos debet tene
re auctores.

His quibus
Tempus statutum a canone ad eli
gendū currit his quibus interdicti
tur. ut sine licentia superioris non eli
gant. ratō est in textu. quia in mora
fuerunt huiusmodi licentiam postu
landi. Vide glosam que dicit de dili
gentia eligentium et q. iura subueni
unt vigilantibus et non dormienti
bus. et alle.

Titulus de electionibus li. vi.

Tatinimus et cetera
Si aliquid opponatur contra prou
sionem electionem seu postulatio
nem factam ad personatum digni
tatem vel canonicam in personaz vel
formam. et ob hoc fuerit appellatum
ad papam. appellans et defendens
et quorum interest a die obiectio
nis infra mensem arripiat iter eūdi
ad papā. Et si pars altera expectata

De electione in vi.

per. xx. dies post' aduentum alterius non venit i negocio procedetur. Et qui non probat quod in formaz op ponit condemnatur alteri parti i expensis. Et nō probans quod obijcit in psonā est a beneficijs triēnio suspēsus z ppetuo priuat' si se interim ad ista iminiscuerit. Et hec pene locum non habent nisi legitime pateat euz calūniosum fuisse. h. d. Nota pulchz dictū glo. q' appellante non psequente dolose suam appellatōnem potest non appellans eo inuito pseq

In electionibus rē

Nota conditōnalia alternatiua et in certa in electionibus reprobantur. Vide glo. que in hoc est notabilis z singularis q' persona eligenda iudex et arbiter z tutor debent esse certi. et etiam pcurator.

Ubi periculum rē

Hic ponitur quomodo fieri debeat romani pontificis electio qū moriē in ciuitate in qua cum sua curia residerit. Item quid iuris quando moritur extra ciuitatem in qua erat curia. Et dat executores hui' iuris cū penis. Item obtestatur cardinales ut in electione Ro. pon. deponāt omnes priuatum affectum et cassēt omnia pacta z obligationes z iuramenta q' data vel facta essent de aliquo eligendo. Item monet omnes fideles vt statim audita summi pontificis morte eius celebrent exequias. Et cōtinne orent pro vigili' concordii z vtili p' uisione romane ecclesie. Prelati autē in predicatōibus suis ipsorum subditos ad hoc hortentur et eis frequentiam orationum et obseruantiam ieiuniorum indicant. h. d. Nota i principio tex. q' vbi est maius periculu

ibi cautius est agendum. simile. l. i. §. i. ff. de car. edic.

Et circa

Appellantes ptra electiones postulationes vel prouisiones omnia que obijcere intendunt contra personaz vel formam tenentur exprimere z iurare q' credāt illa vera esse z possint illa probare. Super nō expressis illi vel adherentes non audirentur nisi de nouo emergat vel perueniat vel superueniat probandi facultas sup quo iurare debent. statutum Inno. editum contra non probantes que obijciunt in personam vel formaz in suo robore conseruatur. Et nota gl. que dicit quādo indefinita equipol' leat vniuersali.

Auaritie

Electus ante confirmationem admistrare non debet per se vel per alium in toto vel in parte sub quocunq' colore. qui contra fecerint ipso iure priuati sunt iure ex electione quesito. Et vide glo. que inter cetera docet te quid facere potest electus non confirmatus.

Quam sit

Eligentes q' cito comode possūt electionem presentent electo. Elect' infra mēsez p'sentiet alias priuat' est iure quesito nisi conditio persone ipin excuset. Post consensum confirmatōnem perat infra tres mēses alias electio viribus vacuatur. Nota gl. que in hoc est singularis que disputat d' mense quantos dies debet continere z quot semestria faciunt annū

Perpetuo sanctionis

Si non sequitur electio nō est quis ex consensu in scrutinio scienter habi

Libet primus

to indignum nominādo eligendū potestate priuatus. **Nota** glosā. que dicit q̄ cōstitutus in mortali potest eligere sicut cōstitutus in minori ex communicatione.

Nulli licere

Eligens vel electioni consentiens cōtra electum nisi ex noua causa vel notiter ei pandita se nequit opponere.

Nota glo. que tāgit inter cetera que dicuntur maiores cause. **Et** alii. cōm. 7 tangit vnum satis notabile dīctum de renūciatione.

Si quando

Contra electum a dupla maiori parte vel electores ipsius nihil a reliqua parte potest opponi quod votum extenuet sed id bene opponitur quod votum annullat **Vide** gl. que ponit differētiā int̄ annullare votū 7 extenuare

Quamuis

Appellatio iudicialis vel extraiudicialis deuoluit causam electōnis episcoporum 7 superiorum ad papam si in scriptis et ex certa causa probabli fuerit interiecta. alias non. **Et** ab ea possunt partes sine prauitate recedere priusq̄ pape fuerit representata. **Et** an in recessu interuenit prauitas inferiores iudices ante omnia habēt inquirere quam si reppererit de causa non cognoscant. sed statuant partibus terminum in quo cum actis et munimentis se. ap. cōspectui se representent.

Si forte

Si inter reliqua que obijciuntur promouendo ad dignitatē obijcitur euidentis defectus scientie vel persone id ante omnia examinari debet et si reperiatur falsum opponens a prosecu

tionē negocij repellitur et punietur perinde ac si defecisset in probatiōe obiectoꝝ. **Nota** glo. que dicit q̄ possumus aliqua tacite que non possumus expresse. **Et** distinguit et docet de presumptione qualitatis intrinseca 7 extrinseca.

Sciant cuncti

Qui grauauerit aliquam personam ecclesiasticam vel eius cōsanguineos seu ecclesias pro eo q̄ eum pro quo rogabatur eligere noluit ipso factō excommunicatus est. **Nota** glo. que in hoc notabilis est que querit an p̄ces inducant simoniam. **Item** ponit casum in quo percutiens laicum est excommunicatus. poit etiā ad quos spectat ordinare rectorem vel prelatum in diuersis ecclesijs

Venerali

Punit vsurpantes de nouo custodiam vacantium ecclesiarum. **Item** punit clericos et monachos hoc fieri procurantes. **Item** punit clericos se talibus non opposentes. **Item** ponit qualiter debeant se habere habentes tales custodias ab antiquo. **Nota** glosam que in hoc est notabilis q̄ in dictione quis comprehenditur etiam qua. et sic quando masculinuz cōcipit femininum et ar. glo. pro 7 contra. **Item** glo. ponit que dicuntur noua et que antiqua. **Nota** etiam eam ubi dicit que sit pena trāsgressionis canonis.

Licet canon

Parrochial' ecclā nemini p̄ferat qui nō sit idone' scia morib' 7 etate. **Et** si p̄ferat nō attingēti. xrv. annum nō valet collatio. **Ille** autē cui talis collata fuerit ecclā tenetur personaliter

reſideri de iur
eri. Et unum
eligi uno pu
per rōndia
tempus pōt
glā in verbo p
ter ubi ricta qu
dipis compellat
Nemo vctm
parochialis e
ant nō confi
na 7 laicōtio
Et illa tunc dem
vel vltas erig
menda vltra lē
Quod contra p
est irritum iplo u
ponit significata
mendare.
Cupientes
Tria tempora s
7 circa expediti
lia vi. s. e. **Q**uam
nibus presentand
dum de exhibendo
de confirmatiōe p
confirmat. hic papa
incerti temporis ad
eis q̄ si infra dies e
tuerint eligentes el
stulerint presentat
hoc fuerint a p̄soli
to totuz sunt excludi
obtinere in ipsa ecc
suspensū. **Ad** que si in
temere miscuerint
vni et sic p̄cise cont
tentum mutat circa
re ecclesiarum carbe
gūuz que ex immec
re p̄ appellatiōis reu
bon p̄m a papa. **Et** ita

De electione in vi.

residere. Et infra annum sacerdos fi-
eri. Si autem promotus non fuerit
elapso anno priuatus est ipso iure su-
per residentia autem prelatus ei⁹ ad
tempus poterit dispensare. Et videas
glo. in verbo priuatus que notabili-
ter tibi dicit quomodo quis ad ori-
dines compellatur. Et quoniam.

Nemo deinceps

Parochialis ecclesia non commen-
detur nisi constituto in etate legitima
et sacerdotio. et tali non nisi vna.
Et illa tunc demum cum necessitas
vel utilitas exigit. talis autem com-
menda ultra sex menses non duret.
Quod contra predicta factum fuerit
est irritum ipso iure. Nota glo. que
ponit significata huius dictionis com-
mendare.

Cupientes

Tria tempora statuerat Gregorius
et circa expeditionem ecclesiarum uti-
lia vt. s. e. Quam sit primum de electio-
nibus presentandis electis. Secun-
dum de exhibendo consensu. Tertium
de confirmatione petenda. Primus
confirmat hic papa nicolaus cum
incerti temporis adiunctione statu-
ens quod si infra dies ex quibus comede po-
tuerint eligentes electiones electis di-
stulerint presentare, qui culpabiles in
hoc fuerint a prosecutione electionis
in totum sunt exclusi a beneficiis que
obtinent in ipsa ecclesia per triennium
suspensi. Ad que si infra illud tempus
se temere miscuerint perpetuo sint pri-
uati et sic precise confirmat vt iacet.
Tertium mutat circa confirmatio-
nes ecclesiarum cathedralium vel re-
gularium que ex immediata subiectio-
ne vel appellationis reuelatione ha-
bent peti a papa. Et statuit quod predi-

cti electi post consensum vel post habi-
bitam de electione noticiam. si ipsas
debite tempore non contingeret pre-
sentari infra mensem iter arripiant
eundi ad se. ap. pro confirmatone pe-
tenda et causa prosequenda cum om-
nibus actis et inuinentis. Nota ex
tex. quod paupertas excusat. Et vide glo-
sas pulchras.

Fundamenta

Dicit nicolaus et probat auctoritate
psalmiste nostram militantem ec-
clesiam fundatam esse super aposto-
los et predicatores quorum funda-
mentum et solidatio est in christo ihe-
su. Horum autem precipuus fuit be-
atus Petrus cui superna pignus bea-
tum Paulum adiunxit qui duo sub
vno prosecutore eodem die et loco ci-
uitatem romanam sui gloriosi cruo-
ris martirio domino consecrarunt.
Item secundo dicit ipsam ecclesiam
divino miraculo temporalibus ad-
iutam auxilijs dum scilicet Constantinus
imperator ipsi ecclesie in perso-
na sancti Siluestri secunda die sui ba-
ptismatis donauit ciuitatem roma-
nam vbi collocata petri sedes gau-
deret plenaria libertate. Hic in textu
vocat papa cardinales fratres alij
quando filios. vt. c. licet tertio extra
de testi.

Quamquam in casu

Canonicis cathedralis ecclesie ipso
iure vel per sententiam preterquam in ca-
su negligentie eligendi potestate pri-
uatis ad papam ius deuoluitur eli-
gendi. In inferioribus ecclesijs sem-
per ad proximum superiorem deuol-
uitur. De hac deuolutione ad lon-
gum tractat glosa in verbo deuolue-
tur hic.

Liber primus

Is qui
Constitutioni Ut circa nō satisfecit
is qui appellās disiunctive iuravit se
credere opposita esse vera vel que suf-
ficere deberent ex eis ꝛ.

Qui contra

Qui contra certam personam ne eliz-
gatur appellat constitutionēz vt circa.
seruare tenetur. **U**nde glo. que videt
facere differentiam inter appellatōez
contra certam personam et incertaz
personam interpositā.

Sicut cum per

Si compromissum ē in plures vt eli-
gant per vnum facienda est electōis
pronunciatio aliter electō facta non
tenet. **O**rtum autez habuit hec decre-
talis per illa que notat **I**nno. **D**off.
et **C**ompostel. s. e. in. c. qz propter. et
c. in genesi.

Statutum

Secretalis. s. e. **L**icet canon. ꝛ. in col-
legiatis parochialibꝫ ecclesijs ꝛ as-
sumptis ad earum regimen locū nō
habet. **E**t nota qꝫ decre. **C**um in cū-
ctis. ponebat de dignitatibus et bñ-
ficijs curatis ꝛ parochialibus eccle-
sijs. **S**ed decre. licet canon. solum de
parochialibus non debuit ergo aut
debet ad dignitates extēdi. per ratio-
nem tex. quam nota quia penalia re-
stringi potius qꝫ ampliari conuenit

Si cui

Si compromissarius fm traditam
sibi metam scrutatis ꝛ in scriptis re-
dactis voluntatibus singulorum il-
lum eligat in quem nō maior pars
capituli sed plures aliorum compa-
ratione consenserunt nō tenet electio
cum preter formas concilij sit cele-
brata. ꝛ. **C**oncor. s. e. ca. ecclesia ve-

stra.

Quorundam

Ex vocatione quocūqꝫ modo in dis-
cordia facta de religioso mendican-
te ad prelaturam extra administratō-
nem sui ordinis non acquiritur illi
ius nec consentire potest etiaz de pre-
lati licentia. **I**dem de vocatione fa-
cta a minori parte numero ad quāli-
bet prelacionem de religioso nō mē-
dicante. **E**t secus factum irritum de-
cernit vi. princi. decre. contra ambi-
tionem et avaritiam religiosozꝫ. **U**-
nde glo. que dicit quid operetur licen-
tia extorta.

Ut quis duas

Non potest electus duas electiones
prosequi petendo confirmationem
ex illis. **E**tiam si protestetur se contē-
tum altera per quam consequi possz
sue intentionis effectum. **N**ota text.
cum glo. qꝫ vagari in incerto non li-
cet que succincte dicit quando quis
teneatur ad actionem eligere

Si electio

Si electus non consentit vel post cō-
sensum renunciet vel moriet vel pro-
pter occultuz sui vicium electō cassa-
tur eligentes ad eligenduz extunc in-
tegrum tempus habebunt nisi circa
id egerint fraudulenter ꝛ. **N**ota glo-
sam in verbo renunciat que decidit
an electus post consensum sine aucto-
ritate superioris factum possit renū-
ciare electioni.

Si religiosus

Si non obtenta licentia religiosus
consentit electioni de se facte extra
suum monasterium non valet con-
sensus et irrita est electio. **S**ecundo
dicitur qꝫ solus superior sine capitu-

De electione in .vi.

lo dare potest consentiendi licentiaz
z transeundi. **N**ō. g. in verbo aliam
que ponit tpa concessa expeditioni
ecclesiariū vacantium

Nullus

Monachus in abbatem eligi nō p̄t
nisi sit expresse professus. **A**d digni
tatē aut̄ ep̄alem z in seculari et regu
lari ecclia talis eligi poterit. **N**ota in
hoc. c. et etiam prece. hoc verbuz eli
gatur et electi de religiosis

Cuz expediat

Forma electionis superius tradita
per decret. supra eodem. cum dilect.
non est sublata per sequēs conciliū.
quia propter. **E**t notat ista decret.
i principio sui quid expediat ic. **E**t
dicit q̄ expedientia vtilitatem respi
cit. et q̄ iura iuribus sunt concordā
da

Cuz non deceat

Accedens ad se. ap. pro instruendo
negocio electionis per decret. cupiē
tes. eundo hac de causa. stando z re
deundo integre preter quotidianas
distributiones. percipit fructus be
neficiorum quos percipere possz in
ipsa ecclesia residendo. **R**ationē red
dit textus. quia officium suum nulli
debet esse damnosum

Ab eo.

Qui opponit euidētem defectum
scientie vel persone contra promo
uendum ad aliquam dignitatem pe
nitere non potest.

Et eo q̄

E monicus impubes ad electionem
non vocatus non agit de p̄emptu.
Non professi cum professis. vel con
uersi laici cuz clericis electioni inter
esse non debent.

Si postq̄

Si ab electioe cathedralis vel regu
laris ecclesie in scriptis ex causa p̄o
babili appelletur ad papaz. illa pen
dente. confirmatio per ordinariū
facta non valet. **I**tem sc̄do dicitz re
quirit decret. cupientes. non solum
q̄ elect^o veniat. sed q̄ vsqz ad finē ne
gociū prosequatur. quia paria sūt
non venire et re infecta recedere. ff.
de excu. tu. l. scire. s. obseruabūt. mēs
enim constitutionis alias offendere
tur. vt hic. **E**t habet etiam locum
quando appellatur a confirmatioe
vel prouisione. h. d.

Cum ex eo

Dispensare possunt episcopi z supe
riores cū habentibus ecclesias pa
rochiales. q̄ vsqz ad septennium stu
dendo non teneantur ad sacerdotiū
promoueri. **A**d subdiaconatum ta
men debent promoueri infra annuz
alias sunt priuati. **E**t illo durate se
ptennio debz in illis ecclesijs idone
us poni vicarius de fructibus eccle
sie sustentandus. elapso septennio de
bet rector infra annum in presbyte
ruz promoueri

Commissa

Dicit q̄ ad penam priuationis re
ctoris parochialis ecclesie non pro
moti requiritur q̄ annus integer sit
completus. **S**ecūdo dicit q̄ annus
ille nō currit legitime impedito. **T**er
tio q̄ post priuationem ecclesia eidē
conferrī non potest. **Q**uarto dicit q̄
nō promot^o si eo animo receperat
ecclesiam vt fructus anno reciperet
tenetur ad restitutionem ipsorum z
cetera.

Si abbatem

Libet primus

Abbas exemptus eligitur in ep̄m s̄ transire non potest sine licētia pape vel legati de latere. **S**ecundo dicit q̄ legatus de latere confirmare p̄t electiones ep̄orum exemptorū. reliq̄ non sine sp̄ali mandato ꝛc. **N**ō in sine bul̄. c. q̄ legat̄ a latere maior est post papā in provincia sibi decreta

Si compromissarius

Si compromissarius non eligit in fra tempus iuris. potestas providēdi ad superiorem devolvitur. **S**i eligit sed indignum indistincte redit ad compromittentes. nisi id scienter ratum habuerit. **I**dem est si electus idoneus non consentit. **S**i compromissarius scienter eligit indignum. tunc ip̄e sol̄ ab eccl̄asticis officijs ē suspensus triennio. nisi id cōpromittentes scienter ratum habuerint. **E**t pena suspensionis predicta non h̄z locum in ep̄o compromissario. nec in electionib̄ inferiorum. **E**t restringitur illa pena ad beneficia que obtinet in ecclesia offensa. **E**t idem ī beneficijs illius qui deficit in probatione illius qd̄ obijcit ī p̄sonā. **N**ota in tex. q̄ ep̄us nullā excoicationis sētentiam incurrit de iure. nisi de ip̄so expressa mentio habeatur. vt et. j. de s̄nia exco. c. quia periculolum

Procurator.

Procurator in causa electionis siue appellationis ab eadez debz causas clare in suo constitutionis instrumēto habere. et sp̄ale mandatuz ad iurandum in animas opponentium siue constituentium

Si confirmationem.

Cassata confirmatione vel cassa nū

ciata propter defectum iurisdictionis vel solennitatem obmissam non p̄pter hoc electio cassa dicitur

Quia sepe.

Si vacante cathedrali regulari vel collegiata ecclesia singulares persone capituli vel conventus occupant bona a prelato dimissa vel vacationis tempore obuenientia. donec plene restituant ab officio ⁊ quibuscunq̄ b̄nificijs sunt suspensi. non obstantibus p̄uilegijs. p̄suetudinibus. vel statutis quacunq̄ firmitate vallatis

Constitutio.

Declarat decre. **E**t circa. et dicit q̄ solum in extrajudicialibus appellationibus locum h̄z. **E**t habuit ortū hec decretalis ex his que no. **S**uill. s̄. eo. vt circa.

Is cui.

Procurator seu administrator cathedralis ecclesie cui ab ap. se. h̄mōi administratio siue p̄curatio est cōmissa. potest illa que sunt iurisdictionis. secus de illis que sunt ordinis siue consecrationis. nisi fuerit ep̄iscopus ꝛc. **I**nterdicitur tñ ei rerum immobilium alienatio.

Indemnitatibus.

Dividitur in septem partes. **I**n prima ponitur constitutionis causa et constitutio circa personas eligētes et eligendas in monasterijs monialium. **I**n secūda ponit quid iuris. cuz in ip̄is monasterijs plures sunt electe in discordia per formaz scrutiniij **T**ertio ponit quid iuris est cum electioni per formam compromissi aliqua pars se opponit. **Q**uarto declarat an decre. cupientes. habeat locū in causis ipsarum electionum **I**n

De electione in .vi. 7 cle.

quinta excoīcat aduocatos 7 alios qui in huiusmodi electionib⁹ discor diam seminauerint vel exortam nutriunt. In sexta sit ampliatio p̄stitutionis ad canonicas non professas. et qui habent proprium. Septimo ponitur quedam protestatio 7 antiquorum iuriz saluatio

Prouida consideratiōe

Appellantes in causa electionis pos sunt ante p̄tationem appellationis ab ea recedere dūmodo aliq̄ p̄uicias n̄ interuenerit. q̄d h̄nt iudices iūferiores cognoscere. q̄d si iudices iūferiores non fecerint 7 ad confirmā dūm tales electiones p̄cesserint per annū a confirmatione 7 consecratio ne taliz sūt suspens̄

Si eo tempore.

Si papa sibi p̄uisionē cathedralis ecclesie reseruauit. inhibuit. 7 irrituz decreuit. non est uiciata electio que p̄cesserat. omnia t̄n que reseruatiō nē sequitur carent effectu. Uide gl. bene de decreto pape

Si quis iusto

Si iusto impedimento detentus in electionis negotio commiserit pluri b⁹ vices suas. queritur an valeat cōmissio. Respondetur q̄ sic dūmō in solidum creati fuerint. et erit t̄nc melior conditio occupantis. Si autem nullus occupat. sed ambo simul concurrunt. admittitur ille de quo capitulum concordat. Si capituluz non concordat. ille admittitur qui in instrumento est primo nominat⁹. Et nota gl. si. que dicit. aliud esse consē tire. aliud dare mandatum de consē tiendo.

Quoniā electione.

Si apparet coelect⁹ vel se opponens

ei q̄ confirmationem petit ille uocabitur noiatiū. alias fiat edictū in ecclesia generale. q̄ se volētes electioni opponere ueniat perēptorio assignato. alias p̄firmatio facta non tenet. Nota glo. in verbo celeritate. q̄ ponit multa in quib⁹ celeritas reprobetur. plura etiam in q̄b⁹ requiratur.

Titulus in ele.

Ouz rationi

Religiosus eligi non p̄t ad p̄satura non ep̄alem alterius religionis vel habit⁹ si contra fiat est irritum. Uide g. que disputat de colore habitui. et q̄ sub verbo religiosus intelligitur etiam religiosa. Concordat g. c. generali. s. eo. li. vi.

Me romani.

Cetus cardinalium se. va. iurisdictionem papalem nō exercet. nisi in q̄ntum admittit concilium Lugdunens̄. Secundo dicit q̄ officū. camerarij vel penitentiarioz pape durat eo mortuo. qui si deficiant poterit cetus pro tempore vacationis alios subrogare

Causam electionis

Primo ponit formam fm quaz appellans appellationez intimabit appellato. ut per ip̄am causa appellationis ad curiam deuoluatur. Secdo prouidet cum appellatus vel ipsius specialis procurator nequit haberi Tertio prouidet cum per metuz appellati vel suozuz intimatio fieri nō potest

Constitutionem

Bonifacius aliqua declarauit de

Liber primus

quibus suo tpe dubitabat circa de
creti. Ut circa. vt. s. c. is qui circa. z. c.
pcurator. et. c. cōsti tntio. li. vi. Post
eum tñ noua dubia emerferunt. que
clemens hac sua cōstitutione decla
rat. vide eam zc.

In plerisqz.

Sine spēali licentia pape nullus p
uidere p̄t cathedrali eccie clero carē
ti et populo xp̄iano. Religiosus per
prelatum suū licentiarum non debz vt
tali prouisioni consentiat. cōsenties
etiā si fuerit consecratus priori p̄
lato subiaceat nec in ep̄m recipitur.
nec ad honorem aliquem promoue
tur. et que contra fiūt irrita decreuit

Quod circa

Breue est et uile. constitutio Boni
facij que loquitur d̄ minori numero
non debz intelligi fictione iuris.

Staturum

Emolumentum ex iurisdictione z si
gillo curie vel alias pertinens ad
platus cathedralis eccie vel collegi
ate ea vacante. non obitante consue
tudine deductis expensis referuādū
est successori. nisi tunc certe dignita
ti competat iurisdictione cum ipsius
emolumento

Cum cōcessa.

Religioso concessa a suo prelato li
centia vt in electione de se faciēda
possz consentire propter ambitiois
uicium nullius dz esse firmitatis. U
de glo. q̄ notat q̄ generalis licentia
est periculosa

Titul⁹ de translatione ep̄i
vel electi.

Enz ex illo

Patriarcha non potest electū in ar
chiep̄m ad sedem ep̄alem transferre
Uel sic. Patriarcha qui confirmatū
in archiep̄m transfert absqz se. ap. li
centia a confirmatione suspenditur
ep̄ali. Nō g. que hz versus in quib⁹
quedā nominatur que respiciunt so
lum papam. et sunt isti. Restituit pa
pa solus deponit et ip̄e diuidit ac
vnit eximit atqz probat. Articulus
soluit synodū q̄ facit generalē. Trā
fert z mutat. appellat nullus ab ip̄o.
De istis singulis habebis concor. i
de excess. prela. sicut vnire

Inter corporalia.

Electum presertim confirmatus nul
lus potest ad aliam ecclesiam trans
ferre. Nota tex. qui dicit q̄ corpora
lia facilius destruuntur q̄ construunt
tur. e contra spiritualia facilius con
struuntur q̄ destruuntur. quos deus
conunxit homo non sep arat. Item
dicitur tex. q̄ de similibus idem est iur
diciū. et all. gl. concor. Item dicit
q̄ simplicitati est parcendum. Item
qd̄ non est sanctorum patrum decre
to sancitum supstitiosus non est ad
inventionibus presumendum. preser
tim cum nonnunq̄ intelligatur phē
bitum. quod non inuenitur expresse
concessum. Et de hoc brocardico g.
est notabilis

Quāto personam

Episcopus qui sine licentia pape ec
clesiam suam dimittit et aliā accipit
privatur vtraqz. Nota glosā que in
ter cetera dicit quantam potestatem
deus beato Petro et suis successorib⁹
conuulit

Licet in t̄rum

Licet episcopus habeat indulgenti
am vt ad maiorē ecclesiam transire

De auctoritate et vsu pallij in anti.

valeat si postuletur ad aliam nō p̄t sine exa'minatione transire. **Uel sic.**
Dispensatio vt quis transire valeat ad maiore non conceditur ad parez
Ratio assignatur in tex.

Ci. de auctoritate et vsu pallij.

Tum super.

Quod dicitur in traditione pallij infra ecclesiam tuam vtaris. de qua libet ecclia in diocesi intelligitur.

Ad hoc

Pallij alteri p̄mendari non potest Nam cum eo qui vtitur sepelitur **Uel** de g. que videtur dicere q̄ ea que p̄sonis adherent cum personis extinguntur. **I**tem docet g. qualiter epus et clerici debent sepeliri. et in quib⁹ vestib⁹ et all. concoz

Misi specialis

Ante impetrationem pallij non est q̄s archiep̄us nūcupandus. **Nō** gl. q̄ dicit q̄ palliare debz q̄s qd̄ male fecit z reuocare congruenter si p̄t ne vilescat auctoritas ei⁹. **E**t nō tex. bene in fi. q̄ ordinata charitas incipit a seipsa.

Ad honorem dei.

Solus papa sp̄ pallio vt̄i potest. alij vero certis dieb⁹ in p̄uilegijs suis cōtentis. h. d. **E**t nota glo. in honorem cuius pallium portatur

Ex tuarum.

Extra prouinciā nequit vt̄i pallio etiam si sit consuetudo. **I**dem videt̄ de mitra. **E**t nota glo. que vult q̄ si cet papa dat alicui p̄uilegiū. non tū vult q̄ vt̄at̄ eo in p̄iudiciū alteri⁹

Tum sis. 7. j.

Archiep̄us potest vt̄i pallio ad misam in quocunq̄ loco. **E**t intellige vbiunq̄. i. in prouincia sua vel alie na de pape licentia

Tua nos.

Archiep̄us in diebus in p̄uilegijs suis contentis pallio vt̄i potest **Nō** gl. que dicit q̄ non licz falcem mittere in messem alienam.

Citulus de renunciatione.

Litteras tuas.

Tempore turbationis non dz ep̄us petere cessionem. i. petere licentiam q̄ possit dimittere suam ecclesiam **Nō** g. que dicit que sit iusta causa ad petendum licentiā renūciandi. **I**tem dicit gl. q̄ frustra velociter currit. qui prius q̄ ad metas p̄uenerit deficit. qd̄ est notabile. vt de peniteñ. di. iij. incassum. et bene concoz. c. si postq̄ de elect. li. vi.

Cuz inter .p.

Qui abiurauit beneficiū licite p̄t redire ad illud si de nouo eligatur. **U**l de gl. que inter cetera dicit q̄ iuramentū non extenditur ad ea de quibus non est cogitatum

Ex transmissa

Qui ad petitionem suaz licentiatur vt̄ transeat ad aliam ecclesiam. ius perdit in p̄ma zc. **U**ide glo. huius. c. **A**n clericus transiens de vna ecclesia ad aliaz possit repetere bona sua prime ecclesie data. et disputat proz contra. de hoc notatur. j. de cle. p̄iu. c. q̄ a te.

Admonet et infra.

Clericus absq̄ consensu ep̄iscopi accipiens eius ecclesias aut dimittens

Libet primus

est canonice puniendus. **Nō** gl. que dicit q̄ clericus vnius ecclesie p̄t eligi in prelatur̄ alterius ecclesie dum modo sit idoneus

¶ Super hoc.

Agenti q̄ metus causa obstat iuramentum renūciationis super p̄prietate facta. **Nota** tex. qui dicit q̄ non ē verisimile q̄ aliquis beneficiuz multis laboribus adquisitum et expensis facile sine causa sp̄te sua resignet. **Et** i hoc qd̄ dicit q̄ negātis factū p̄ rerum naturam nulla est direct̄ p̄batio. **Ad** idem. s. de electio. c. bone et ibi de hoc

¶ In presentia nostra.

In causa appellationis is pro quo lata est sententia nihil habet probare necesse nec quis reuertitur ad ius resignatum. **Nō** tex. qui docet vñd̄ iudex debz informare animū suum.

¶ Sane dilect̄ fili.

Si tue me supposui gratie p̄pelleris officio iudicis ad gratiam faciendā. **Nota** g. que dicit q̄ exhibitio reuerentie siue honoris nō debet exhibēti esse damnosa.

¶ Quod in dubijs

Qui renūciat in manibus laici beneficio illo poterit spoliari. **Nō** g. q̄ ponit penam clerici accipientis b̄n̄ficiū a laico et qui renūciat i manus laici

¶ Ad supplicationem

Propter intemperiam aeris vel iniicitias capitales potest quis petēcessionem. **Nota** g. que dicit q̄ huic p̄uidendum est de beneficio quē nō crimē sed causa necessitatis abducit. **I**tem nota verbuz satis notabile q̄ non licet maiorib̄ honoribus sūcto

descendere ad minores

¶ Nisi cum pridem

Ponit sex casus in quibus archiep̄scopus potest petere cessionem. **Nō** tex. q̄ dicit. **E**t si desideranda sit enim nens scientia in pastore. in eo tñ sit competens toleranda. quia s̄m apostolum scientia inflat. charitas autē edificat. **E**t ideo imp̄fectionem scientie supplere potest p̄fectio charitatis. **I**tem q̄ nimis emūgit sanguines elicit. **I**tem ociositas et voluptas arma sūt antiqui hostis ad miseris animas. capiendas

¶ Post translationem

Episcopus qui renūciat episcopatui et factus est regularis p̄t in ep̄m postulari. nisi primo renūciassz ratione criminis. **Nota** tex. qui dicit. si cecus cecum. **I**tem dicit q̄ scientia est margarita. **I**tem nota glosam q̄ dicit q̄ causa cessante cessat effectus et q̄ cum symoniaco nulla d̄z haberi misericordia

¶ Quidam cedendi.

Qui obtinuit licentiam ad cedēduz siue ad resignandum cogitur ad cedendum. **Nō** g. que dicit q̄ aliquis cogitur ad cedendum obtenta licentia. et hoc ideo ne illudatur papa

¶ Veniens ad se. ap.

Qui aduersarij gratie se supponit nisi reddat litteras quibus vtitur non renūciat iuri suo. **Et** nō g. que dicit q̄ si in causa appellationis vadam̄ ad arbitros. p̄terea non videor renūciare appellationi

¶ Recte coram nobis

Absolutio ab obedientia vsm renūciationis p̄lature non habz. **Nō** tex. et g. de illo qui credit ficto amico q̄

De renūciatōe in vi. et cle.

fit faciendū z qualiter ille fictus ami-
cus de dolo teneatur. **I**tem q' licet re-
integra penitē. **D**e hoc ultimo vide
in. c. nosti. et. c. in causis. s. de elec.

Dilecti filii

Abbas exemptus sine licentia pape
renūciare non potest. **N**ota glosam
que docet in quibus casibus quis a
dignitate vel officio potest et debet
remoueri.

Titulus de renūciatione li. vi.

Quā aliqui

Quidam plus q' expediret curiosi re-
ferebant in dubium. an papa posset
renūciare papatu. **C**elestinus quin-
tus dum possideret regimen **R**oma-
ne ecclē. de consilio et consensu frat-
ruoz statuit q' summ' papa libere re-
signare potest. put. declarat. presens
decreta. **N**ota nimia curiositatē re-
probati

Si te prebendam

Si in fraudē expectatis pmā vacatu-
rā cū in primo crederet pinguis va-
care renūciat quis tenuē quā hēbat
nō tenet expectas illā recipe imo illa
dimissa expectabit aliam sine fraude
vacantē. et si illi renūciāti illa pinguis
postea cōferat hoc ipso pbata frau-
de carebit vtraq'. hoc dicit

Titulus de renūciatōe in cle.

Cum illusio

Renūciatō dignitatis vel beneficij
facta p procuratorem ad hoc consti-
tutum tenet licet pri' procurator fue-
rit reuocatus. ipso tamen z superiore
cui fiebat cessio ignorante. nisi p ma-

liciam ipsorum vel alioruz reuocatō
ipsis fuerit occultata.

Titulus de supplenda negligē- tia prelatorum

Statuimus

Si diocesan' requisitus bñdicere no-
lit abbates cisterciensis ordinis. ipsi
tū monachos suos bñdicere possunt
Et est ar. i. glo. q' quis potest dare il-
lud quod non habet. **S**ed regula ē
q' nemo dat plus q' habeat **F**allit in
casib' his versibus contentis **C**redi-
tor alluuisio iudex tutor dominus ve
Additor augustus prelatus sicq' p-
curans. **P**lus conferre valet iuris q'
competat istis. j.

Sicut nobis

Religiosi ecclesias ad eorum presen-
tationem spectantes in pprios vsus
non possunt conuerrere. **E**t si infra
tempus lateranen. cōcilij vt in. c. ij. de
conces. pre. cum vacante non pntaue-
rint ad easdem superiores poterūt ea
vice de eisdem puideri. **N**ota glo. q'
dicit qualem hospitalitatē debz cleri-
cus seruare. **N**ota q' qui ad vtrum-
q' festinat neutruz bene peragit. sicut
l. nemo. c. de assesso.

Licet magister. **H.**

Supplet superior inferioris negligē-
tiam in beneficijs conferendis si tps
lateranen. cōcilij fuerit lapsus z col-
latio per inferiorē facta postea nō
valet. **V**ide gl. que notat an tempus
predictum currat a tempore scientie
vel a tempore vacatōis. **E**t cōcludit
q' a tpe scientie infra de cōces. prebē.
Quia diuersitatem in si. c.

Litteras vestras

Liber primus

Si ille ad quem spectat collatio beneficii illud post tempus a iure statutum conferat non tenet collatio nisi de misericordia toleretur. *Vide gl. que dicit quid operet patientia.*

Dilecto filio **P**
Ad quem prima non spectat beneficii collatio lapsa tempore lateranensis concilii conferre non potest.

Titulus de supplen. negli. prela. li. vi.

Romana

Jurisdictio suffraganei excommunicati ad metropolitanum non devolvitur licet alias eos pro delictis punire possit

Brandi

Si ille qui preest est negligens et remissus debet superior illi dare idoneum coadiutorem. *Nota glo. que dicit quod potentia quandoque prodest quandoque nocet. Item glo. notat quando subditi debent obedire domino quo ad bellandum*

Si episcopus

Episcopus a paganis captus vel schismaticis non archiepiscopus sed capitulum administrat nisi papa quod cito hoc fieri poterit super hoc per capitulum consulendus aliter ordinaret. *h. d.*

Ecclēsie

Causas opiniones erant olim quas possit visitator dare ecclesie cathedrali *Item an visitator possit conferre beneficia utrumque hec decretalis determinat.*

Titulus de supplen. negli. prela. in cle.

Quia regulares

Si prelati regulares non conferant infra sex menses prioratus administrationes et ecclesias vacantes que non sunt de mensa sed solent speciales licet obedientiariorum rectores habere diocesani auctoritate sua vel apostolica si sunt exempta conferant illa personis quibus per prelatos fuerint conferenda nec permittant illa applicari mensis prelatorum vel pensionibus gravari.

Titulus de temporibus ordinis et quali. ordinan.

Subdiaconos

Diebus dominicis vel sabbato penthecostes sacri ordines ab alio quam a papa non possunt conferri. *Nota dicit glo. quando virgines sunt velande*

Vane super eo

Non valet consuetudo quod extra tempora statuta sacri ordines conferantur. *Nota glo. que dicit quod multitudo peccantium quandoque inducit dispensationem. Item quod veritas est triplex scilicet iusticie discipline et vite.*

De eo autem

Extra ieiunium quattuor temporum nisi in sabbato sancto et sabbato anni passionem domini sacri ordines conferri non debent. *Nota glo. que dicit quod consuetudo ea que sunt licita reddunt illicita*

Ex tenore

Criminosus occultus moneri debet ne promoveatur ad ordines. Sed si promoveri voluerit prohiberi non debet. *Vide glo. que dicit quod peccatum*

De tēpo. ordi. et quali. or. in antiquis

est occultū 7 quādo dicitur notoriū
Item q̄ peccatum occultum solum
deum habet ultorem.

Nō aures

Religiosus contra prohibitiōem sui
superioris promoueri non d̄z. **N**o-
t̄ i. textum qui dicit q̄ non in sublimi-
tate graduum sed ī amplitudine cha-
ritatis adquiritur regnū dei. Et no-
ta glo. que pulchre dicit quādo fit et
in quibus obediendum prelatis.

Si archieps

Metropolitanus ab om̄ibus suffra-
ganeis consecratur. sed suffraganeus
a tribus episcopis cōsecrabitur. hoc
dicit cum. c. sequenti. q̄ incipit. **N**ec
episcopi etc. Et nota glo. que tāgit de
forma consecratiōis ep̄oz

Cum quidam et infra

Cum tempore indebito ordines ce-
lebrent tā ordinās q̄ ordiati p̄iunt

Cum secundū

Cōmixtio contrariōrū ritūū in ordi-
nibus conferendis reprobat̄

Ex parte vestra

Qui d̄ maiori religione trāsit ad mi-
nozem 7 ibi recipit ordinem accepta
penitentia illa v̄t̄ur licite si transit
fit occultus. **V**ide glo. que dicit quo-
tuplex est apostata

Quod trāslatōem

Si grecus episcopo lat̄o subiectus
sine licentia ipsius ordinatur ab ep̄o
greco interdicitur ei ord̄is executio.
si vero de licentia toleratur

Cum in distribuēdis

Ordinat̄a papa nō p̄t sine ip̄si licē-
tia ad superiores ordines promoueri
ri. **N**ota gl. que dicit q̄ nō potest or-
dinare. ille etiā non potest iudicare

Lrās vestras

Non possunt cōferri duo sacri ordi-
nes vna die vel duobus ieiunio con-
tinuato. **N**ota glosaz que dicit q̄ cō-
tinuatio de duobus dieb̄ facit vnū

Item nota q̄ dicit ordines conferri
debere sabbatis diebus. et hoc dicit
semper et pro constanti. qui scilicet di-
es significat requiez. preter episcopa-
lem dignitatem que die dominica tā-
tum confertur.

Quel nō est compos

Caracter imprimitur ante etatem le-
gitimam ordinatis. **N**ota glo. q̄ po-
nit etates ordinandorum et licet iu-
uenis ordinetur caracter tamen imp-
mitur licet executio vsq̄ ad tps debi-
te etatis suspendatur

Bilectus filius

Conferēs vna die plures sacros or-
dines etiam si de mandato metropo-
litani hoc fecerit ab ordinandi pote-
state suspenditur. **N**ota glosam que
dicit q̄ auctoritas superioris non excu-
lat.

Cōsultatōi tue

Caracter imprimitur extra debita
tempora ordinatis. **N**ota glo. q̄ di-
cit q̄ quocunq̄ tpe ordines p̄ferātur
caracter imprimitur. **N**ec tempus ē
de substantia ordinis

Quesitum est

Omne crimē enorme indistincte im-
pedit quem in susceptis ministrare.
et ad superiores ordines promoueri
Vide hic ab. et doc. qui multum no-
tabiliter hic scribunt de peccatis q̄
dicuntur enormia que mediocris et
que leuis.

Titulus de tempo. ordi.

Liber primus

et quali. ordi. li. vi.

Sepe contingit
Episcopus italie ultra montanum
non ordinet nisi de speciali licentia
pape vel per patentes literas epi sui
continentes causam iustaz quare no
lit aut no possit illum ordinare. si se
cus factum fuerit ordinās punietur
condigna pena. 7 ordinatus suspens
sus manebit. Ita q̄ etiam a penitens
tarijs pape sine ipsi^o licentia speciali
absolui non poterit.

Eos qui
Qui scienter ordinaverit clericū alie
num per annum a collatōne ordinis
ē suspensus. et post q̄ suspensio fuerit
manifesta poterunt subditi sine licē
tia eorum a vicinis ep̄s ordinari

Cum nullus
Episcopi clericis originis domicilij
vel ecclesiastici beneficii commēdati
cias ad ordines dare possūt. inferior
res prelati non nisi ex privilegio. nec
officiales ep̄orū. sed hi qui habēt ad
ministratōem spūalium illas bene cō
cedunt. Et possunt ipsi ordinare po
res prioratu non exemptorum 7 ip̄o
rum socios q̄ diu morantur in illis.
licet inde non fuerint oriundi.

Nullus ep̄s
Nullus ep̄s vel alius habēs ordina
re laicum alterius diocesis aut infan
tem nisi religionem intrare voluerit.
Nec clericum tonsurare nec cōiuga
tum nisi voluerit ad religionem trāsi
re ordinare potest. 7 si secus fecerit a
collatione clericalis tōsure per annū
suspensus erit.

Titulus de scrutinio in ordi

ne faciendo

Ex parte tua
Quem quis non scit indignum illuz
debet existimare dignuz 7 in illo pec
care non videtur. Nota glo. hui^o. c.
que in hoc est notabilis 7 singularis
q̄ quilibet p̄sumitur dignus nisi pro
betur indignus. Et glo. arguit pro 7
contra 7 demū soluit. vide eam

Titulus de ordinatis ab ep̄o
qui renū. ep̄atui. vel excoīcato

Requisivit
Nec habes qualiter et q̄n ep̄us post
suar resignationē ordines p̄ferēs exe
cūtōem conferat. Vel ita dicas. Ep̄s
qui renunciavit loco tm̄ inuitat^o po
test conferre ordines. Nota glo. q̄ dī
cit q̄n ignorantia excusat et q̄n nō

Cum clericis
Episcopus dispensat; cum clericis q̄
ab ep̄o excommunicato ignoranter
ordines receperunt. Et vide glo. an
valeat consecratō que ē celebrata ab
excoīnunicatis.

Titulus de eta. 7 qualita. 7 or
dine p̄ficiendorum

Et abbates
Abbatē decani et prepositi q̄ p̄bri
non sunt presbiteri fiant. alias suam
nisi iusta fuerit causa prelatōez amittant.

Ex ratione
Si minori detur^o beneficium nō per
laicos sed auctoritate epi regi debet

De etate et quali. et or. prefici. i anti.

donec minor veniat ad etatem

¶ Indecorum est

Ante. xiiij. annum nulli est regimen ecclesie pmittendum. **Nota** q̄ regēs ecclesiam d̄z habere annos discretio nis et alios in discretione excellere et etiam in morum honestate. **Nō** g. que vult q̄ sacerdos liberatur a pa. po. quia nulla dignitas secularis si milis est sacerdotio.

¶ Eam te decet

In parochiali ecclesia institui non debent nisi litterati et moribus eta te sulciti. **Et** habentes duas ecclesi as nisi sint ambe tenues vnaz dimit tere tenentur ic̄

¶ Preterea licet

Ad parochialem ecclesiam non d̄z quis nisi ad minus diaconus sine dispensatione admitti. **Nota** gl. q̄le temp̄ dicitur breue q̄nq̄ quattuor mensium. q̄nq̄ decem dierum

¶ Queris a nobis.

Propter utilitatem vel necessitatem ecclesie coguntur clerici ordines reci pere quos sua bñficia nō requirūt. **Nota** g. q̄ clerici qui sunt criminosi tamen occulti propter utilitatē ecclē tolerantur

¶ Ad aures nostras.

Si super rebus hic contentis lesā cō scientiā h̄z medicus nō d̄z ad sacros ordines promoueri. **Nō** g. que dicit q̄ absit q̄ nobis imputetur qd̄ p̄ter voluntatē nostram p̄tingit. et ponit vnum versum. **Non** est in medico sp̄ releuetur vt eger.

¶ Cū bone memorie

Qui suspensus recipit bñficiū non poterit ip̄m retinere. et si triennio in hac suspensioe steterit debet habitis spoliari. **Nota** glo. que dicit q̄ exq̄

quis per annum stat in excoicatioe priuari debz beneficio suo

¶ A multis.

Subdiacon⁹ in ep̄m libere eligi po test sicut diaconus et sacerdos. **Nō** ter. in fine q̄ pmouendus in subdia conū debet promittere de cetero ca ste viuere.

¶ Tuam in domino

Stante necessitatis articulo potest sumi in abbatem in minoribus ordi nibus constitut⁹. **Nō** g. q̄ laic⁹ p̄t eē abbas ⁊ infamis potest gerere curā monasterij. **Item** nomen abbatis est magis sollicitudinis q̄ dignitatis. **Et** nota hic g. notabiliter loquētes quid iuris de ordinatis ad preces aliorum.

¶ Cum contingat

Per primam tonsuraz ab abbatib⁹ suis monachis datam ordo tribuitur clericalis. **Nota** glosam que dicit q̄ hoc idem potest abbas nōduz benedictus. vt in .c. primo. supra. de supp. neg. prela.

¶ Intellexim⁹.

Qui infra p̄bationis annū egredie monasterium licite pinouetur. **Nō** gl. que disputat de illo qui petita li centia exiuit. et qui non petita licen tia exiuit

¶ Accepimus.

Casus. ad sacros ordines p̄motus sine titulo potest suū ordinatozē im petere sup beneficio obtinendo nisi post promotionē fecerit se indignuz

¶ Cum sit ars artium.

Debent ep̄i pmouendos instruere i officijs et ecclesiasticis sacramentis qualiter ea debeant celebrare. **Nota** glosam vltimam que est notabilis contra illos qui multa allegant.

Liber primus

Item dicit q̄ melius est pauca agē
caute q̄ plura periculose. in an̄. de
tabelli. circa mediū p̄stōnis coll. iij.

¶ Quāvis multa

Propter defectum sciētie p̄t ep̄s ab
ep̄atu removeri. Nō gl. que dicit q̄
ep̄s debz scire grāmaticā et que tene
tur plus in se habere. Vide glō. que
est notabilis in hoc

¶ Li. de etate. z quali. ordi. li. vi.

¶ Permittimus.

Ep̄us disp̄sare potest cuz his q̄. xx.
annuz compleverunt ad dignitates
dūmodo eis animarū cura non im
mineat. hoc. d. Et ergo secus in pa
rochialibus ecclesijs. vide glo.

¶ Li. de eta. z qualit. ordi. in cle.

¶ Cum ecclesie

Diocesani seruare debent z a subdi
tis suis seruari facere iura loquētia
de qualitate personarum p̄ficiēda
rum eccl̄ijs. h. d. Et nescio quē fructū
inducit hec p̄stitutio cum in ea non
reperitur pene adiectio

¶ Ut hi qui

In capitulo cathedralis eccl̄ie vel
collegiate vocem non habz qui non
est subdiaconus. Itē h̄ns b̄n̄ficiū
cui annexus est ordo post annuz ni
si prius impedimento cessante pro
moveatur ad illuz in capitulo vocē
non habz donec fuerit ordinatus z
interim p̄dit distributionē dimidiā.

¶ Generalem.

In. xvij. anno p̄t quis in subdiaconū
num In. xx. in diaconum In. xxv. in
presbyterum promoveri. Hoc dicit
Vide glo. que dicit quō hoc debeat
intelligi. et alle.

¶ Titulus de sacra v̄nctione.

¶ Cum venisset

Capitulum istud docet de duplici
v̄nctiōe. scz visibili et inuisibili et q̄d
significatur per v̄nctionem Item in
quibz locis ep̄us inungitur Itē quō
p̄nceps inungitur. Itē quō quilibet
xp̄ianus inungitur. Item vnde con
ficitur oleum et crisma. Vide textuz
qui est multum notabilis in se. Itē
q̄ papa nō v̄tetur baculo. et hoc p̄
pter m̄sticam significationem. Itē
nota g. que in fine sui ponit quattuor
oz inetra in quibus cōtinētur illa q̄
per baculum designantur.

¶ Titulus de sacramentis reite
randis vel non.

¶ Pastoralis

Cū quis ordinatur in subdiaconuz
sine manū impositiōe vel confirma
tione nō est iterādū q̄d fuerat p̄ter
missū s̄z supplendū. Et sic vt dic̄ Ab.
non dicet v̄nq̄ ōro. Ideo dic̄ fin eū
q̄d de hoc dicit Inno.

¶ A nobis.

Qui a scismaticis est sepultus nō p̄
pter hoc exhumat. nec rebenedicentē
vestes. nec reconsecrant altaria cū q̄
bus et in quibz scismatici celebrarūt
Nota glo. que in hoc est notabilis
quā cymiteriū vel eccl̄ia est iterum cō
secranda vel altare et quā non

¶ Presbyter et diaconus

Si diaconus non recipit manuz im
positiōe debito tpe est supplendum
Nō gl. que dicit q̄ quedam sunt que
melius possunt intellectu percipi q̄
elocutione exprimi

¶ Titulus de filijs p̄sbyte. ordi.
vel non

De filiis presbyterorum in anti.

¶ Et filij presbyterorum
Spurij nō pmouentur nisi ordines
intrēt nec serui nisi libertati donent

¶ Ad presentiam.

Qui ecclesiam impetrauit tacito q̄
esset in sacerdotio genitus ab ea lici
te remouetur. Hoc dicit

¶ Presentius

Non p̄t q̄s ecclesiam habere in q̄ pater
habuit vel obtinuit psonarum. z
hoc vult ista decre. et sequēs que in
cipit. conquerente nobis.

¶ Veniens ad.

Restituitur ad eccliam filius sacerdo
tis si ab ea sine iuris ordine sit remo
tus. Nota g. q̄ dicit q̄ que benigne
collata sunt fraudis consilio reuoca
ri non debent

¶ Proposuit nobis.

Ex dispensatione prouidet filio sa
cerdotis si ad sacros ordines sit p̄
motus. Nō q̄m requirendus est con
sensus patroni z q̄ ecclia p̄cedenda d̄z
habere fructus siue redditus p̄ duobus

¶ Ex trāmissa.

Potest filius sacerdotis legitimus tñ
habere eccliam paternā cui tñ p̄sona
media intercessit. Nō q̄ nomē here
dis primū heredem significat.

¶ Constitutus

Nō p̄t q̄s habere eccliam in q̄ pater
suus p̄petuū vicariū noscitur fuisse. Nō
gl. que videtur distinguē inter t̄pale
et p̄petuū vicariū zc.

¶ Ex tua nobis

Dispensatio facta cum filiis sacerdo
tum p̄ sedas litteras non reuocatur
nisi de ea expressa mentio habeatur

¶ Quoniam sacris

Si notorius est q̄ quis teneat eccle

siam paternam ad reuocationē ip̄i
testes minime requiruntur. Nō ar. q̄
in manifestis ordo iudiciari non est
seruandus.

¶ Ad extirpandas

Archiep̄us p̄t remouere quos in ec
clesijs paternis nouerit ministrare.

¶ Ad hoc ex tua.

In ecclesijs in quibus patres fuerūt
pontifices filij legitimi possunt bene
ficiū obtinere. Et sic nota q̄ fili
legitimus in paterna ecclesia simul
cum patre potest beneficiū obtine
re. In paterno tamē beneficiū succe
dere nō debz sine dignitate. s̄. c. con
stitutus. et. c. pri.

¶ Michael presbyter.

Imponitur ei silentium qui petit ec
clesiam in qua pater proximē mini
strauit. Nota glosam singularem q̄
liter quis probatur filius alicuius.
quia filius est quem nuptie mōstrāt

¶ Litteras. et. j.

Genitus ex vxore in sacerdotio ne
quit sine dispensatione promoueri.
Nō g. q̄ permissio in genere medi
ocritatem respicit

¶ Cum decorem.

Filius illegitimus non potest ha
bere beneficiū in ecclesia i qua pa
ter noscitur obtinere. Uide glo. que
dicit q̄ legitimi bene possunt esse in
ecclesia vbi pater p̄fuit. concoz. s̄.
eo. c. ad hoc iūcta g.

¶ Ad abolendam

Qui pmouet illegitimos ē a bñfici
is suspendendus. Nō q̄ in regularib⁹
bñ p̄nt simul eē monachi regulares
p̄r et fili⁹ p̄pter verbū ter. secularib⁹.
Rō fin g. q̄ tales p̄sone nō p̄hibent
intrare religionē. vt supra. eo. c. j.

Liber primus

Dilectus filius.

Non prodest legati dispensatio ut quis obtineat ecciam in qua pater primo ministravit. **N**ō q̄ ep̄i non possunt dispensare cum illegitimis in simplici beneficio

Viduis in tna

Sola sedes apostolica dispensat ut illegitimus obtineat bñficia hñtia curam animarū. **E**t sic patz q̄ legatus pape nō p̄t cū talib⁹ dispensare.

Titulus de filijs presbyterorum. li. vi.

Is qui.

Cuz illegitime natis dispensant ep̄i in minoribus ordinib⁹ et bñficio sine cura. dūmodo sit tale in q̄ alias dispensare p̄t. **I**n alijs dispensatio pape requiritur. et si dispensatum fuerit cū aliquo. q̄ non obstante defectu possz ad curatum beneficium promoueri p̄textu illius dispensationis non poterit duo beneficia insimul obtinere. hoc dicit

Si is

Si ille cum quo super defectu originis in curato beneficio fuerat dispensatum et eo tacito sup pluralitate dispensationem obtineat. nō valz dispensatio. **E**t nō g. in verbo defect⁹. ubi assignantur tres cause p̄pter q̄s impeditur hñs defectū nataliuz p̄moveri ad ordines et beneficia

Tit. de ser. non or. et eoruz manumissione.

Instruendi et infra

Servus ante manumissionem ordinari non debz. **N**ota tex. qui dicit q̄ illud q̄ infirmari vel vltuperari p̄t precaveri debz. **E**t dicit gl. q̄ p̄reui

deri debz. quod contingere potest

De seruorum

Serv⁹ ante manumissionē p̄moveri non est. et si promotus fuerit degradetur. et domino tradatur. **C**id gl. que docet quid iuris sit d̄ servis ordinandis.

De famulis ecclē

De servis ecclesie possunt aliqui manumitti et p̄ parochiales ecclesias institui. et q̄d hñol adquisierint. ecclesie adquirunt. et si contra ecciam testificent vel prelaturam suā accusent. (nisi edicti venia impetrata) deponēt

Nullus. et infra

Domini⁹ in seruo quem manumittit p̄t sp̄iales opas retinere. et vid̄ distinctionem desuper

Consuluit. et infra

Sicut servus ante manumissionem sic spuri⁹ ante legitimationem promoueri non debz. **N**ota q̄ servus et spurius equiparantur hoc casu.

Eo libentius

Istud. c. determinat qualiter servus ordinari ab ecclesia manumissi p̄t ad aliam ecclesiam se transferre.

Adiramur nō

Antiqua statuta declarant qualiter servi in servitutem debeant revocari. **E**t additur q̄ in subdiaconū statuta facta de diacono valent servari

Dilectus filius.

Part⁹ sequit̄ pditionez ventris. **C**et sic. homo militis vel alterius secularis persone non debz sine voluntate eius ordinari

Tit. de obli. ad ratioci. ordi. vlt̄ nō ordi

De corpore viciatis in anti.

Magnus episcopus
Obligatus ad rōcinia non est ante
deponitum officii: z rōnem redditā
pmouendus ad ordines. **Nō** glo. q̄
est nōbilis. **E**t ponit et determinat
qs dicatur pcurator. quis curator.
et quis dicatur tutor

Titulus de corpore viciatis
De presbytero.

Episcopus dispensat cum eo qui in
duello modicā deformitatē p̄traxit
Et vide g. que dicit q̄ tales de rigo
re iuris deponēdi sunt. z alle. p̄cor.

Cum de tua.
Hōis maculā in oculo sine dispensa
tione non d̄z pmoueri. **Nō** gl. q̄ h̄z
an habens vnū oculum maiorē alio
possit promoueri ad ordines

Ex parte.
Secus in cunabulis licite pmoueri
potest. **N**ota gl. que in hoc est nota
bilis. q̄ ille qui se ip̄m abscidit. quae
si homicida sui ip̄i⁹ iudicatur. **I**tem
non ferro. sed religione querenda ē
castitas. xxxij. q. v. c. tūc saluabitur.

Significauit
Nullus in indignatione pōt facere
abscindi virilia. q̄d si fecerit irregula
ritatem incurrit. sec⁹ si ex iusta causa
Nō g. que dicit q̄ non licz alicui se
uire in corpus suum.

Ex parte. **M**.
Qui ex cā necessitatis sibi fecit viri
lia amputari non incurrit irregulari
tatem. **N**ota glo. que dicit q̄ eunu
chos voluntarios diligit deus. non
qui se ipsos abscidunt

Exposuisti
Corpore viciatus in promotiōe sua
tenetur detegere defectū suū. **Nō** gl.

q̄ dicit q̄ p̄pter defectū dentis nō im
peditur quis nec dicitur morbosus

Thomas
Modica deformitas nō impedit p̄
mouendū. dūmodo ad frangendūz
hostiam alias sit potens. **Nō** g. que
distinguit et docet materiam toti⁹
tituli compendiose.

Ti. de byga. non ordinā. et vi
duarūz maritis

Et bygami
Bygami penitētes z repudiatarum
mariti ad sacerdotium nō ascendūt.
Et dicit penitentes scz solenniter.

Super eo
Qui bygamum promouet priuari
debz officio et potestate ordinandi.
et cū bygamo p̄tra apostolū dispen
sari non potest. licz cum ordinante
posz dispensari

De bygamis
Sicut bygamus. sic nec vidue mari
tus d̄z ad ordines promoueri

Super a nobis
Cleric⁹ in sacris ducens vxorem q̄ i
minorib⁹ habuit vxorem. licz scdm
matrimoniu non valuit. propter af
fectū tñ bygam⁹ censetur. **V**ide glo.
que docet qñ opinio p̄fertur veri
tati. **E**t ponit versus. Testamenta. fa
uor. odiū. sententia. proles. **E**x istis
causis p̄fertur opinio veris

Debitum pastoralis
Qui ducit vxorem ab alio viro pri
us ductam non tñ cognitam per eū
non censetur bygamus. **V**ide glo. q̄
ponit significationem matrimoniūz
pulcre deducit q̄re bygamus nō p̄
moueri debet in ecclesia dei

Quia circa

Liber primus

Qui plures concubinas pgnouerit irregularitatem non ptrahit ex hoc facto. et est mirabile q plus habeat puilegium fornicatioz immundicia q castitas vt hic notatur

¶ A nobis fuit

Qui in sacris constitutus contraxit cum vidua corrupta. bygam⁹ reputatur. Et intellige q eam cognosceret. alias non noceret.

¶ Titulus de bigamis nō ordinand. li. vi.

¶ Altricatiōis.

Bygamus nudatus est omni priuilegio clericali et astrictus laicali foro. Nec valet consuetudo in contrarium. et prohibetur sub anathemate ne tonsuram deferat

¶ Titul⁹ de clericis peregrinis.

¶ Tua nos.

Hic habes qualiter clerici sūt admittendi ad celebrationem diuinorum scz qñ nescit an sigilla sint epoz qb⁹ ascribuntur. Nota. g. que dicit q p actus sequentes psumitur de preteritis. Item quando stat sigillis epoz

¶ Inter quatuor

Non statur iuramento clerici super sua ordinatione. Nō. g. q dicit q per argumenta z indicia fieret pbatio nes. sicut p testes. Itē q amissio instrumenti probatur.

¶ Que fraternitatis

Clerici aliorū epatū sine p̄mendatiōis lris publice celebrare nō p̄mittuntur. Cū. g. q est nōbilis in sine.

¶ Te nobis.

Clericos aliorū epatū nequeunt p̄lati instituere sine conscientia sui ep̄i Et intelligo q prelati illi habeant

alias ius instituendi. Et nō. g. q dicit q sp̄ de ecclia p̄ria dicit fieri electio si inibi reperitur idoneus. Et est ar. h. p̄ opinione illozum qui dicunt q se per preualet electio de gremio ecclie sic alij electioni facte de alia ecclia

¶ Titulus de officio archidiaconi

¶ Ut archidiaconus

Archidiacon⁹ post ep̄m curā habet animarum in parochia et est vicarius ep̄i. et de tertio anno ad tertium debet visitare parochiam. et que emendanda reperit debz emendare.

¶ Officium vero.

Ista decre. docz q̄lia officia archidiacon⁹ hz facere. et habz respicere in ecclia. quia qñ voluerit debz euangeliū legere vel alicui de diaconis illud precipere. et similiter circa cetera officia providere. In istis tñ iuxta glo. poti⁹ psuetudo est inspicienda.

¶ Ea que contra

Archidiacon⁹ dicit custodire vasa ecclie et de ip̄is dabit ep̄o rationem sed in istis vt supra dixi. vt etiam dicit glo. inspiciatur consuetudo.

¶ Cum satis sit.

Archidiaconus non debet obtinere alicuius psuetudinis facere cōtra institutiones patrum nec sine mandato ep̄i alicui curā cōmittere animarum. Cū. g. que videtur disputare. an archidiaconus habeat curaz animarum. z iura diuerso mō loquūtur

¶ Archidiaconis

Archidiacono sine licentia ep̄i non licet instituere nec sententiam in aliquos promulgare. Cū. g. glo. am.

De officio archipresbyteri in anti.

Mandamus Archidiacon^o nisi semel in anno parrochiam suam visitet nisi aliud necessitas suadeat. Sed g. dicit si opus esse possit non semel tamen sed pluries.

Ad hoc nos Istud capitulum docet ad quid officium archidiaconi debeat pertinere et in quibus per ipsum cura episcopalis sollicitudinis debeat releuari. Vide gl. que disputat an archidiaconus habeat iurisdictionem in quibus et videtur se multum fundare in consuetudine. **N**o. ter. q. oes tangit etc.

Significasti Archidiaconus non concedit litteras ordinandas. Vide glo. que dicit sine scientia episcopi. quod nullus sine scientia episcopi sui debet ordinari et auctoritate sua.

Ut nostrum. Ter. docet in hoc. c. q. non ad cancellarium sed archidiaconum spectat examinandos examinare reputare et abbas et abbatissas in sede ponere

Dilecto filio Casus ad totam litteram. presbiter sine iurisdictione archidiaconi in aliquo monasterio ex sola consuetudine limitatur etc. **U**t sic Archidiaconus in monasteriis sui archidiaconatus de iure communi non potest aliquam iurisdictionem vendicare nisi illud sibi de consuetudine generali vel specialiter petat. **N**o. g. que in hoc est notabilis quod docet quales testes potius in causis requirendi sunt scilicet quod illi quibus potius lux veritatis assistit. **N**o. e. gl. ubi etiam patet an canonicus potest esse testis concanonicus sui. cum et sic per fratrem testis cari potest de presbitero. lras

Ut de officio archiepiscopi **U**t archipresbyter Archipresbyter subest archidiacono et preceptis eius. et dicitur in absentia episcopi

presbyteros ad celebrandum disponere **E**t istud intellige verum quod scilicet archiepiscopus subest archidiacono quo ad dignitatem et non quo ad ordinem.

Ministerium archiepiscopi Istud. c. etiam docet que spectant ad officium archiepiscopi. quia ultra predicta si episcopus defuerit potest fontes benedicere. infirmum oleo pungeri. penitentem consulto episcopo reconciliari.

Officium archiepiscopi **U**ltra predicta potest archiepiscopus custodi precipere ut in sacrario eucaristia christi non deficiat.

Ut singule. Singule plebes archiepiscoporum habeant propter assiduum erga dei populum curam **U**ide glo. que dicit quatuorplex dicitur titulus.

Titul. de officio primicerii

Ut primicerii. Primicerius est sub archidiacono et sicut archiepiscopus et habet providere circa diaconos et alios gradus ecclesiasticos ut disciplina servetur in ecclesia et habet respicere circa officia nocturna. et quod nulla committatur negligentia.

Titul. de officio sacriste

Ut sciat. Sacrista subest archidiacono et ad curam eius spectat custodia sacrorum vasorum et vestimentorum ecclesiasticorum. seu totius thesauri ecclesiastici et luminaria sive in oleo sive in cera. **S**ed in istis spectatur consuetudo. ut supra dictum est.

Titul. de officio custodis.

Custos ecclesie

Liber primus

Custos debz obedire iussioni archi
diaconi sui i canonicis horis tintin
nabulū pulsabit z circa lūnaria dis
cretionem habebit ne supra moduz
lucendo oleum pereat aut minus lu
cendo obscurior sit ecclia zc. **N**ō gl. z
tex. qui solent allegari ad hoc qd dis
cretio est inater virtutum. **I**te dicit
g. qd magister dz moribus sciētia. et
facundia precellere discipulos.

Custos sollicitus.

Vide tex. in fi. qui dicit qd hi tres. ar
chidiacon. archiep̄sbyter. et custos
debent eē coniuncti vno animo nec
debz esse invidia inter eos.

Titul. de officio vicarij

V Ad audientiam

Non est canonicū qd qui curā habz
i diversis ecclis vicarij in alienis exi
stat. intellige sp de vicarijs ppetuis.
Uel sic. vicarij qui bñficiū curatum
postea fuerit adepti vicaria puabiē.
hoc. d. De isto tñ vide in .c. de multa
f. de pben. **E**t nō g. an quis poterit
eē vicarij in diversis ecclis zc.

Provideas.

Ep̄s in ep̄atu suo debz providere
ne quis plures habeat vicarias. cuz
vicarij teneatur servire psonis z ec
clesijs. **U**el sic. Plures vicarias quis
habere non p̄t. h. d.

V Ad hoc

Ex quo reddit' sunt vicario de assē
su ep̄i assignati. nullus sine ei' assen
su diminvere p̄t eos. **U**ide g. qd videt
tangere an isto casu etiam requirāt
consensus patroni

Clericos.

Prelati eccliarum in quib' hñt curā
animarum vel aliā dignitatē in p̄pa
persona debent deservire ecclie z nō
substituere sibi vicarios. quia hoc es

set contra rōnem. **U**el sic f̄m alios z
magis sonat littera. vicarius vicarij
um sibi substituere non potest.

Qua nobis

Vicarius omnia p̄t q̄ p̄tinent ad iu
risdictionem illius cui' vices gerit. z
loquitur ista decre. de vicario iuris
dictionis p̄tēiose. alie vero omnes
huius ti. de exercitio cure animarū
in quo fit vicarius

V Ex parte tua.

Coguntur vicarij ad susceptionē or
dinuz z p̄tinuā residentia in ecclesijs
quarū sunt vicarij faciendam

Titu. de offō vicarij. lib. vi.

V Romana.

Officialis excōicati excōmunicatus
non est nisi in crimine damnato sibi
p̄municet. **I**lla autē que exercet illo
excōmunicato manente. non valent
si iurisdictionem soluz ab eo recepte

Dicit in officialem

Ex generali p̄missione non p̄t officij
alis inquirere. corrigere. z deponere
z punire subditorū excessus.

V Cum in generali.

In generali p̄missione officialis vel
vicarius beneficia conferre non p̄t.
Nō p̄ncipiuz decre. qd est rō ip̄ius
quia in generali p̄missione nō veniūt
ea que quis verisimilitē non essz i spe
cie concessurus. **I**te nō qd ille nō p̄t
regulariter dōre cui bonoz admini
stratio etiā cuz libera cōcessa est. **E**t
nō g. que dicit qd opetur hec clausu
la et omnia alia zc.

Titul. de offō vicarij. i. cle.

De officio et pote. iudi. dele. in anti.

¶ Que de eccl'is

Et que dicta sunt de curatis eccl'is et pluralitate beneficiorum et de promotione ad sacerdotium papa vult extendere et extendit per istam decret. ad perpetuas vicarias etc.

¶ Titulus de officio et potestate iudicis delegati

¶ Quia questum

Delegatus a papa iurisdictionem recipit. tam in partes quam in eos qui suam iurisdictionem impediunt. Non in text. agentes et patientes siue presertim pari pena etc. ut in text. et ad hoc alle. Non gl. que ponit de quadruplici presertim. i. negligencie. presertim. cooperatiois. et auctoritatis. etc.

¶ Sane si a nobis

Cum diverse sse sub eadem data et foris petrarum impetrant et petunt a diversis ad eosdem iudices supersedeant utriusque. donec papa consulant quilibet procedere debeant. sed istud hodie non habet locum. Vide de gl. que videtur super isto disputare.

¶ Si pro debilitate

Delegatus a papa impeditur subdelegare potest eam que sine ipso pro modo potest terminari. Non ergo que dicitur que gravia negotia debet delegatus personaliter et per se ipsum tractare

¶ De causis

Si causa committatur infra certum tempus vel diem decidenda. per lapsus diei expirat iurisdictione. nisi dies a partibus perorogetur. hoc primo. Secundo dicit. ubi certa pena a iure non statuitur imponit arbitrariam delegatus

¶ Preterea super hoc.

Per simplices permissionem cause de

legatus potest citare contumacem ipsumque punire cetera que spectant ad eam exercere. Non ergo que arguitur que processu principali. conceditur accessorium. concord. etc. prudentiam. §. Sexta.

¶ Quamvis sumus.

Causam simpliciter duobus permissionem potest unum suo iudici vel alij delegare

¶ Significasti nobis

Delegatus a papa exequitur sententiam quam ille cui mandat non vult exequi vel non potest. Vide ergo que videtur dicere que est sententiam iniuste delegatus de mandato debet exequi superioris etc.

¶ Si quoniam clerici

Si ordinarius sciat illum non canonice institutum quem delegatus a papa mandat per eum in possessionem induci non debet resistere eius mandato violenter. sed precibus apud eum instet ut in possessionem mitti desinat donec domino a papa veritas innotescat

¶ In litteris etc.

Sententia executioni mandata cessat iurisdictione delegati. Vide ergo que in hoc est notabilis. quia ponit quatuor modis finiat iurisdictione iudicis delegati. et est menti tenenda.

¶ Consultationibus

Reo absente non per contumaciam. iudex ecclesie dat ad diem actori possessionem restituere non debet possessionem et eiectionem non probare volenti. Non ergo que nobis littere docent quomodo procedendum est contra absentem. Etiam fit specialis remissio ad eam quia notat de tribus speciebus possessionis et possessorio recuperandum est multum singularis et alibi non habet adeo plene sicut hic.

¶ Sane quia et etc.

Delegatus in causa sibi commissa recipit iurisdictionem super episcopum et quemcumque

Liber primus

minorem. Et vide gl. q. delegat' gerit vices delegantis

¶ Ex parte vestra

Si prim' impetravit pnam dignitatez in ecclia vacantem. scdms vero impetravit certam dignitate si vacare ptingat illa q postmodu vacat debetur pmo et non scdo. h. d. Ad gl. istius. c. que distinguit de symoniacis. quia prohibita. et prohibitis q symoniaca. et quid vnūqz sit pz in ea.

¶ Ex parte tua

Ubi voluntas pape contraria non apparet delegatus formā iuris seruare et exceptiones rationabiles admittere debet

¶ Quoniam abbas

Delegatio facta dignitati non expsa persona trāsit ad successorem Ad glosaz in fine que querit quid si plures sūt archidiaconi in vna ecclesia. et papa mandat simpliciter archidiacono ꝛ. cui videtur tunc mandare.

¶ Super eo

Si questione de iure presētādi app. re. papa pmittat delegatus pronuciare potest. sed non instituere. qd si facere vellet vel fieri pronuciaret ordinari' vel ad quem spectat institutio poterit appellare

¶ Causam

Si causa duob' specialiter pmittit sententia vnus non tenet. Vide gl. que in hoc est notabilis q vbi aliqrum presētia desideratur qd in eoz absentia agitur non tenet

¶ Causam que inter

Delegatus qui est domin' impetratis potest licite recusari. Nota glo. que dicit q euidentis et rationabilis est causa suspitionis si iudex est dñs

aduersarij. et g. alias ponit suspitionis causas ꝛ.

¶ Cum te consulente.

Si delegatus pape causam non in totuz pmittit a subdelegato appellari debet ad delegantem et nō ad papam. Vide glo. que arguit q delegatus causas subdelegare debz clericis et non laicis

¶ Relatum est

Per litis cōtestationē inicitat' negotiū. Vel sic. per litis cōtestationem vel citationez ppetuatur iurisdicctio delegati. Vide gl. que videtur docē qualiter fiat cōtestatio. ꝛ remittit ad c. vnicum ꝛ. de lit. cōtestf.

¶ Eratum gerimus

Si delegatus citauit ante mortem delegantis. ppetuata est iurisdicctio. et appellationi renunciat q cozas eo a quo appellauit i causa pcedit siue litem prosequitur

¶ Prudentiam tuam

Si causa pmitteritur tribus cū clausula. q si non omnes ꝛ. priusq' appareat de impotentia vel voluntate tertij. duo procedere non possunt. et si pcedunt nihil agunt. Idem in datis cum clausula q si ambo. hoc dicit vsqz ad ꝛ. Sextaz ꝛ. qui docet an delegatus excommunicatus absolueret possit. quem bene nota. quia sepius allegatur.

¶ Cum causa que.

Si causa simpliciter tribus committitur. duo sine tertio procedere non possunt. quod si fecerint ab eis poterit appellari. et nunciij missio ante citationem excusat. c. meminimus ꝛ. de appella.

¶ Cum super

Si duo sunt delegati cum clausula

De officio delegati. in anti.

q̄ si ambo vno recusato alter sol^o p̄cere potest. et si cu^z recusato procederet non valet p̄cessus

Consuluit nos

Si iurisdic^{ti}o delegati expirat in p̄emptorio q̄ iudex assignauit post horam congruā p̄emptorij non expectabit p̄tumacem. s̄ si non expirat p̄t expectare et iterū citare contumacem si vult. **D**ic nō sniam 7 ad^o legi timos debē fieri de die añ tenebras quia vt dicit tex. qui male agit odit lucem

Insinuante

Et noua cā remouetur delegat^o etiā post litē p̄stata 7 ali^o eius loco surrogatur. **N**ō gl. q̄ familiaritatis affectio veritatē impedire solz 2c. iij. q. v. accusatores

Querenti.

Delegat^o pape vsqz ad integrū añ suam sniam exequi p̄t. **V**ide gl. que disputat quid dicitur litis exordiu^z **I**te dicit glo. q̄ ecclesia nemini claudit gremiū. et pulcre etiā dicit gl. de termino dando ad soluendum post sententia^z in actione reali sine personali etiā de executionis tpe in criminalibus.

Super questionum

Si delegatus pape subdelegat cām non in totū ab illo subdelegato p̄sona non poterit appellare p̄pter illud solum q̄ sine suo consensu datus fuit. **E**t si subdelegatus alias iuste recusatur delegatus causas diffinit. et si delegatus iustam recusationis cām s̄ delegati nollet admittere ab illo licite poterit appellari. hoc. d. vsqz ad. s. p̄poro qui sic sumatur. **S**i delegat^o pape p̄mittit cām in toto de subdelegato appellabitur ad papā. alias ad

delegatū appellabit. hoc est si cāz nō p̄mittit in totū. **I**te. s̄ si vero sic sumatur. **S**i vnus ex duobus delegatis cum clausula q̄ si nō ambo. subdelegationē college recipit. non p̄t subdelegare. et licz clā appellatiōe remota sit in rescripto expressa. tñ non p̄t appellatiōe remota p̄cedere ab eo appellabitur ad papā. h. d.

Pastoralis officij

Delegatus p̄ncipis p̄t alteri subdelegare 7 etiā p̄pellere subdelegatū ad cām acceptandā nisi maliciose velz se exonerare. d. 3 tñ in p̄pellendo p̄sonis deferre 7 dignitati. **E**t delegat^o pape p̄t totā iurisdictionē eē partē alteri p̄mittere. **I**te. s̄ p̄terea. sic sumatur. **S**i papa scienter p̄mittit appellatiōem interpositā a snia iudiciū d. a. totū cū tali clā app. re. suspensa est interim quo ad executionem p̄iorum iudicium iurisdic^{ti}o. h. d. vsqz ad. s. q. vero 2c. qui sic sumatur. **O**rdinaris ad mandatum delegati exequitur sententiam quam etiam scit iniustā. hoc dicit. **E**t nō glosam p̄cipue illam que dicit de duplici executorē. mesoro et mirto. 7 a quo appelletur.

Ex litteris.

Subdelegatus a delegato pape interdiceret potest. nisi ip̄ius delegati iurisdic^{ti}o fuerit reuocata. **I**tem vī de glo. que docz qui coheritiōe habent. nam iudex delegatus. **I**te. merus executor. **I**tem iudex delegatus ab ep̄o. **I**te. arbiter

Licz vndiqz.

Delegati subdelegatio p̄ citationē p̄petuatur. **V**el sic s̄m. **F**o. an. **J**urisdic^{ti}o delegati re integra morte delegantis expirat. **V**ide g. que docet q̄ morte mādatoris expirat mandatū

De officio delegati. in anti.

suspicionis diffinire. **N**ō g. q̄ sp̄ialis est. q̄ plenus priuatorū facit iudicē eū qui alias non h̄z iurisdictionem.

¶ P. et. S.

Delegata iurisdictione p̄ consensū partium ad p̄sonas in rescripto non cōtentas prorogari non potest. **N**ota g. que dōz q̄n prorogatio iurisdictionis fieri p̄t̄ z quōduplex sit prorogatio.

¶ Cum vicefimum annū

Post. xx. annū p̄pletū quibz a quocunq̄ etiā dari p̄t̄ delegat̄. **S**ecūdo dicit q̄ de consensu partium minor. xx. annis. maior t̄m. xvij. delegatus dari p̄t̄. **T**ertio dicit q̄ princeps in quocunq̄ etate dare p̄t̄ delegatū. **N**ō g. magna que pulcre dicit que impediāt aliquem eē iudicem vel arbitrum

¶ Uno delegatorum

Si in plures compromittatur. sine cā pluribz delegatur sine adiūctiōe illius clausule. q̄ si nō omnes ic̄. vno mortuo alij non procedunt. **S**ecus autem si illa clausula sit adiecta. hoc dicit ic̄.

¶ Quoniam ap. se.

Executor datus ad prouisionē aliquā vices suas p̄mittere nequit. h. dic̄ vsqz ad. s. id quoz. q̄ sic sūmat. **D**elegatus cū clausula. q̄ si non omnes. tu cum altero potes subdelegare. h. d. vsqz ibi. is autem ic̄. **U**bi dicit delegat̄ cui p̄mittitur negotiū p̄sonaliē exequendū de consensu partium subdelegare potest. nisi in duobz casibz in tex. positis. h. d. vsqz ibi ceterum. vbi dicit. **D**elegat̄ ad nudum ministerium subdelegare non potest. hoc dicit **N**ota textuz qui in hoc ē nōbi bilis q̄liter procedendū sit cū aliqd̄ p̄mittitur alicui propter industriaz

persone sue quia tūc maiora videt̄ p̄mittē. z vbi mai⁹ periculū. ibi cauti⁹ us est agendum. **S**lo. alle. concor.

¶ Titu. de offō et potestate iudicis delega. li. vi.

¶ Statuimus.

Conservator a manifestis defendit iniurijs et iudicialē indaginem non exercet. h. d. **E**t de materia conservatorum hic videas ad longuz p̄ glo.

¶ Quia pontificali.

In coactionibus z penis p̄t̄ificali dignitati defertur. **N**ō gl. q̄ dicit q̄ multum maiori pena sunt digni quibus cum plurimū honoris p̄ nostrā iussione delatum est si occulto in crimine repiantur. l. p̄sbi. **L.** de epis. et cleri.

¶ Si duo ex tribus

Si duo ex tribz non in totū s̄z p̄tez cause alijs subdelegat̄ ab illis subdelegatis non ad condelegatos s̄z ad delegantem debz appellari

¶ Si contra vnum.

Tres ponit casus in quibus suspitionis cā corā arbitris non tractatur. **P**rimus cum recusatur vn⁹ ex delegatis datus cū clausula. q̄ si non omnes ic̄. **S**ecūdo cum recusatur delegatus episcopi. **T**ertius cum recusatur officialis.

¶ Iudex a se. ap.

Delegatus iudex a se. ap. datus postq̄ causam in totum commiserit recusari non potest. secus si sibi de iurisdictione aliquid̄ reservasset et proposita recusatōe deponit nisi de consensu partium causam p̄mittere

Liber primus

non potest nisi super recusatione pronuntiatum extiterit.

Quamuis.

Delegatus subdelegans etiam in totum re integra causam reassumere poterit. Nota quod que dicitur quod aliud est in procuratore qui semel in causa substituitur

Si delegatus.

Si delegatus subdelegavit causas quod rursus abest vel donec revocaret et mortuus sit re non integra subdelegatus procedit. et super de subdelegato ad delegatum qui sibi aliquando iurisdictionis reservavit appellari debet etiam post sententiam

Cum plures

Si papa mandatum ut omnes aut duo vel unus apostolicum mandatum exequatur. quilibet ipsorum iniunctum potest adimplere mandatum. sed uno negotium inchoante. alter non potest se intermittere. nisi illud pertingeret impediri aut non velle procedere et iurisdictione perpetuata per unum intelligitur perpetuata quo ad omnes

Si super gratia

Executor super gratia facta datus a papa mortuo papa etiam re integra gratiam exequitur

Si is cui.

Ponit duos casus in quibus a subdelegato non ad totam causam appellatur ad primum delegatum. scilicet quando delegatus mortuus vel excoicatus est

Ab arbitris

Ab arbitris iuris appellatur ad papam. Et est ratio quia cum isti dicuntur arbitri iuris ad eum debet appellari qui habet potestatem iuris.

Is cui

Executor datus a papa ut provideat ecclesie non expressa persona subdele-

gat nisi habeat speciale mandatum.

Statuimus

Is cui aliquid certo loco expedendum permittitur ex iusta causa illud expedire poterit extra locum.

Si a subdelegato

Si a subdelegato non in totum appellatur quod non admisit exceptionem per quam negatur etiam delegatum iurisdictionem habere ad primum delegatum appellabitur

Hac constitutione

Ista decreta docent quales debent deputari conservatores et in quibus dignitatibus debent esse constituti. Item quod non possunt in casibus permixtis partes trahere ultra unam dietam. Item si excedant limites tradite potestatis eo ipso per unum annum ab officio sunt suspensi. **h. d.**

Titulus de officio et potestate iudicis dele. in cle.

Iudices

Iudices super receptione testium in causa civili et executores ad providendum per inquisitionem an aliquis sit laudabilis vite et conversationis a papa deputati. possunt licite vices suas alteri committere

Titulus de officio legati

Cum non ignoratis

Legatus indistincte cognoscit de causis sue provincie siue per appellationem siue per queremoniam simplicem adeatur. Vel sic legatus pape per simplicem querelam adiri potest. **h. d.** **h. d.** quod quare ante legatus potest episcopum deponere. Et dicitur

De offi

non est hoc papa
de offi
legatus non cognoscit
est delegatus a papa
verum cui per legatum
iurisdictione non potest
quod per par in par
tunc revocare potest
et si aduersus
sua iurisdictione non dicit
difficilis
In illa parte
non est legatus in
natura legatione
potest vel in quibus
si subire vel in quibus
tunc concideret
legatus vult vel
coicatus tunc potest
non potest absolute
sunder ratione amicitie
nam licet non potest
g. c. per translationem
sua quos ap. se. sibi
bus amicitie
in papa solus deponit
los soluit synodus
Trantere et morari
ipso. dicitur ac vult
dat
legatus exemptus
firmare. Vel sic
causam ad papam
de. h. d. g. que de
um translationem est
nolere non potest et
omnis exempli de per
electus
legatus cardinalis
vna beneficia pferat

De offiō legati. in an. et in vi.

q̄ non quia hoc papa sibi sp̄alit̄ re
seruauit. s̄. de trāsa. c. 7. ij.

Conduisti

Legatus non cognoscit de causa al
teri delegata a papa. et hoc itellige
verum cū p̄ legati citationez delega
ti iurisdictione non preuenitur. Nō g.
q̄ dicit q̄ par in parez non h̄z impe
riū. nec reuocare potest s̄ntiam alteri
us. vt. l. si aduersus rē iudi. l. aduer
sus s̄ntiam. et. s̄. de elect. innotuit.

Consp̄ialis.

In isto. c. et in. c. sequenti. q̄ transla
tionē di. q̄ legati etiā de latere ex ge
nerali legatione ep̄os transferre nō
p̄nt. vel vnā eccliam cathedralē alte
ri subijcere vel in p̄mā se eligere. id ē
ius p̄mitte concedere. vel duos ep̄i
scopat̄ vni re vel vnum diuidere. ex
cōicatus tamē pro iniectiōe manu
um p̄t absoluerē. hoc. d. Nota gl. q̄
iudex rōne amicitie p̄t remittere pe
nam licz non pro precio. Vide etiā
g. c. q̄ translationē que ponit. xix. ca
sus quos ap. se. sibi reseruauit in cōi
bus p̄missionib̄. vñ versus. Restitu
it papa solus deponit et ip̄e. Artic
ulos soluit synodūq̄ facit generalem
Transfert et mutat appellat null' ab
ip̄o. Biuidit ac vnit eximit atq̄ pro
bat

Cicet.

Legatus exemptorū electiōes p̄t cō
firmare. Vel sic. Exq̄ legatus retulit
cām ad papā illi' cause definit eē iu
dex. Nō g. que dicit q̄ postq̄ negoti
um translātū est ad papā inferior p̄g
noscere non p̄t. et q̄ iudex illic relati
onis exēplū d̄z partibus edere

Consp̄ialis filius

Legat' cardinalis inuito clerico pa
trono b̄nficia p̄fert. Nō tex. q̄ pl' iu

ris h̄z p̄lat' in p̄cessiōe q̄ in p̄ntatio
ne patron' cleric' sez. Et nō gl. q̄ inc̄
cetera dicit q̄ sol' p̄nceps p̄t aliquēz
p̄iuare re sua. et all. concor.

Conouit ille.

In quolibz loco sue legatiōis p̄t le
gat' iurisdictionē exercere. Nō g. q̄
legat' etiā extra puinciā exercere
potest illa que sunt voluntarie iuris
dictionis.

Colentes

Presete legato de latere minor lega
tus pretextu ecclesie sue officiu z lega
tionis dimittit. Vide glo. que ponit
rōnem quia legatus de latere domi
ni pape est maior. ergo ic̄.

Concoicatus

Legati qui non mittuntur de latere
excōicatos p̄ iniectiōe manuū vio
lenta in clericos extra suā puinciā
am vel aliunde in puinciā suāz ve
nientes. z legati p̄textu suarūz eccle
siarū in sua puincia absoluerē non
possunt nisi hoc habeant de specia
li licentia pape. Vide glo. q̄ notat de
duplici genere legatorūz. et est bene
notanda

Conmemini dubium

Legat' egrediēs puinciā legatione
p̄natur. sed sui delegati p̄gnoscent si
eorum citatio discessum legati p̄re
cessit

Constitutus d̄ officio legati. li.
vi.

Constitutus officij

Legati non cardinales sine speciali
mandato iure legationis b̄nficia cō
ferre non p̄nt sed legati cardinales
hoc bene possunt.

Liber primus

Legatos
Legatus h3 ordinariā iurisdictionē
vñ per mortē pape non expirat ei'
iurisdictione .

Presenti
Finita legatione expirant reservati
ones legatorū et omnis process' ha
bitus sup illis nisi tūc illa beneficia
iam vacantia sint collata 7 penden
te vna reservatione in ecclesia colle
giata vel de bñficio spectante ad col
lationē alicui' legat' i eadē ecclia vel
beneficio spectante ad collationem
eiusdem aliam facere non potest. h.
dicit. et qđ sit contra irritum decer
nit. Et nō gl. que dicit quō possit si
niri legatio

Deliberatione.
Cathedrales vel regulares vel colle
giatas ecclesias legati reservare vel
conferre non possūt. Idem in digni
tatibus ecclesiarum cathedralium q̄
sunt maiores post epōs. sed iparum
prelati p electionē debēt assumi cō
tra hoc factū est irritū. Sedo dicit
q̄ legat' non potest alicui cōmittē
q̄ recipiat resignationem beneficii 7
postea illud conferat' contra factū
sive faciendum irritū decernit

Collatio.
Non valet collatio beneficii alicui
per legatum facta si impetrans subit
cuit de bñficio pri' habito .h.d.

Lit. de offō iudicis ordinarij.

Perniciosam.
Episcopi per suas dioceses iurisdic
tionē exercent 7 invocant brachiū

seculare si nō possint facere p seipōs
Nota gl. que colligit q̄ crimina spe
ctant ad ep̄m inquirere. Et dicit ec
q̄ preses puincie purgare d3 puin
cia suaz a malis hominibus. Et tan
git etiā an iudex debeat iudicare p̄m
acta et probata corā eo licz contra
riuz sciat in conscientia

Et sacerdos
Sacerdos excommunicat. et de hoc
vide Jo. ij. q. ij. in. c. nemo. et vide g.
que dicit. q̄ qñqz licent aliq̄ in genē
que non licent in specie. Item dicit
de cōmuniōne q̄ xp̄us iudam a cō
muniōne non remouit.

Cum ab ecclesiaruz.
Archipresbyter excommunicat 7 etiā
interdicit. Nota glo. que dicit quis
p̄t excommunicare 7 quis p̄t ans the
matizare. Et videtur concludere q̄
cmmes prelati nisi consuetudo sit in
contrarium.

Cum vos plerūq̄
Bilata ordinatione ecclesiarum ex
causa probabili iconomi per episco
pū sunt ponendi. Vide g. que dispu
tat de tempore patronozum qñ pre
latus vel clericus est patronus 7 qñ
laicus.

Ex parte tua.
Non valet absolutio vbi quis cau
sam excommunicationis tacuit. Vide
glo. que videtur disputare. an quis
ex pluribus causis excommunicatus
vna in absoluteione expressa videat
ab omnibus absolutus. et arguit p̄
et contra.

Significavit nobis.
Negligente delegato in causa que
vertitur in animarum periculum or
dinarius suā iurisdictionez resumer

De offō

Quanto.

Abbas revocare ten
dos qđ si non fuerint
post eos ad revocandū
Nota hic abb. qui dicit
iudex in electione est i
vult edire

Ro requiritur
Lentor et obsequio
episcopi qui non appel
lo sum episcopo p̄m re
glōm que videtur de
et quando non sit ep̄
scriptis. Et in principi
tas penas quibus p̄m
dicit.

Duo simul
p̄mas nequit cogere
fragmē corā se stare
que in hoc est notabi
possessione alicuius
debet.

Quod se ap.
Archiep̄s impedit p̄
tionem suffraganeorum
ei vult p̄mittere. Nota
differentiam inter ea qu
nia et que sūt iurisdiction
communionem.

Cathedralis
Archiep̄s p̄m p̄mittit
fragmē in causam app
ad hoc complere neq̄
dicit p̄mo. Sedo dicit.
absolvere nequit a sen
nunicationis lata per
papa. Vide g. que p̄m
tus ordinarius est iur
nicio sua et in subdito
rum

Ris in contrigen
com ordinario scribitur

De offio iudicis ordinarij in cle.

¶ Quanto.

Abbatē reuocare tenentur monachos quod si non fecerint ordinarius potest eos ad redeundum compellere.

Nota hic abb. qui dicit quod duo sunt iudices in electione est actoris quem vult adire.

¶ Ad reprimendam.

Tenetur archiepiscopus subditum episcopi qui non appellauit ad eum ad suum episcopum remittere. **¶** Ubi glossam que videtur docere quando et quando non sit appellandum in scriptis. Et in principio dicit multas penas quibus puniuntur defensores.

¶ Duo simul.

Primas nequit cogere subditos suffraganei coram se stare iuri. Nota g. que in hoc est notabilis. quod qui est in possessione alicuius rei in ea defendi debet.

¶ Quod se. ap.

Archiepiscopus impeditur potest consecrationem suffraganeorum suorum episcopo cui vultmittere. Nota g. que ponit differentiam inter ea que sunt ordinis et que sunt iurisdictionis quo ad commissionem.

¶ Pastoralis.

Archiepiscopus potestmittere subdito suffraganei sui causam appellationis sed ad hoc compellere nequit illud. hoc dicit primo. Secundo dicit. Ordinarius absolueri nequit a sententia excommunicationis lata per delegatum a papa. Ubi g. que ponit casus in quibus ordinarius est iudex in tota provincia sua et in subditos suffraganeorum.

¶ Licet in corrigendis.

Cum ordinario scribitur super his

que ex officio facere tenebatur et ordinarius instruitur. sed delegatus non constituitur. Nota g. que dicit quod clerici seculares dicuntur seculares. et quod semper ad intentionem scribetis recurrendum sit.

¶ Irrefragabili.

Prelati ecclesiarum debent corrigere excessus et mores clericorum. ne sanguis eorum de suis manibus a domino requiratur. et omnes remouet subditorum a correctione predicta appellationem. nisi prelati in corrigendo modum excesserint. canonicos tamen iuxta consuetudinem remittit ad eorum capitulum. Nota circa g. ne sanguis eorum. quod durum verbum illud sit prelati negligentibus correctionem subditorum.

¶ Quoniam in plerisque.

Ubi sub vno episcopo sunt homines diversorum ritus et linguarum ibi duo episcopi tanquam monstrum non sunt instituenti. sed alius debet tanquam vicarius alterius assumi qui intelligat linguas et ritus hominum.

¶ Inter cetera.

Episcopi propter eorum diversas occupationes quas habent atque iniurias debent ad predicandum mittere per suas dioceses viros litteratos qui populum edificent in sermone et exemplo. Nota textum qui dicit quod non in solo pane vivit homo. sed in omni verbo quod procedit ex ore dei.

¶ Conquerente.

Episcopus in ecclesijs sue diocesis debet esse contentus iuribus episcopalibus. Et que sunt iura episcopalia determinat hoc capitulum per sumaria

Libet primus

Et vide doctores q scribunt i hoc c. q iudices debent iudicare fm acta. et non fm conscientiam. et tactuz est supra. e. c. j. Et nō ter. in quo tangit expresse q sint de lege iurisdictionis et que de lege diocesana.

¶ Ut iuxta et j.

Ep̄s visitans monasterium nō intro ducit seculares clericos. sed duos vel tres canonicos cuz paucis religiof

¶ Dilectus filius

Lata sn̄a super his que de lege dio cesis existunt sup his que de lege iurisdictionis existunt agere volenti non obstat. Et hic nōt g. differentia inter leges iurisdictionis ⁊ diocelana et notes eam

¶ Erane gerimus

Casus est vt supra. e. ti. c. licz. Et nō gl. que inter cetera dicit q imperator non erubescit seipsum corrigere ne ab alijs corrigatur. ⁊ alle. ad hoc iura.

¶ Eis quibus

Qui potest ex officio absoluere pōc hoc aliq delegare. sec? si ex pmissioe.

¶ Titul. de offō ordinarij. li. vi.

¶ Romana

Archiep̄s non potest sibi constituere officiales in diocesisbus suffraganeorum suorum. etiam pro futuris causis per appellationem deuolendis ad ipsam nisi de consuetudine hoc habeat. et tunc etiam tales officiales inhibere non possunt priusq fuerit appellatum. Secundo dicit q donec archiep̄s de facili potest haberi officialis eius suffraganeum excommunicare. suspēdere. vel interdī

cere non p̄t p̄ter ordinis ep̄alis reuerentiam. Et vide glosam in verbo at tentent q sententia excommunicati onis etiam iniuste lata ligat

¶ Si canonici

Canonici qui a diuinis cessare possunt consuetudine vel alio iure si cessare volunt causam sue cessationis expriment instrumeto publico vel patentibus litteris suo vel alio autentico sigillo munitis. et exhibeant illud vel illas illi contra quem cessant quo pretermisso vel expressa cā non inuenta legitima quicquid medio tempore perceperint ab ecclesia ecclesie restituant et que percipere debent non percipiant. et satisfaciāt de iniurijs illi contra que cessant

¶ Ordinarij locorum.

Hic statuit papa q habētes plures dignitates vel alia beneficia curam animaruz habentia per ordinarios compellantur ostendere infra temp? competens superioris arbitrio statuendum dispensationes quas si nō ostenderint procedatur perinde ac si nullas haberent.

¶ Quia pleriq.

Precipit papa ne prelati subditis suis interdīcant ne statum ecclesiaruz et personarum superioribus inquirantibus manifestent ⁊ ne eos ad id celandum iuramentis promissionibus et obligationibus aut alijs penis astringant. decernit autē qd cōtrafactum fuerit irritum et inane

¶ Ut litigantes

Archiep̄scopus causas ad ipsum per appellationem deuolutas audiēdas extra suā ciuitatē siue diocesim vel vbi cause ventilantur committi

Deo

non est nisi alio habe
¶ Si ep̄s
Ep̄s iuriam diocesi
sua ipe habet illi in
iure visitati aucto
pouidetur ipi vican
ep̄scopo
¶ Cum ep̄scopo
Ep̄scopus in quolibet
eis non exempto per
potest pro tribunali se
equi cō ad suum spect
¶ Quamuis sup
Canonici qui possunt
sue cum cessare voluer
obtenere sicut si immū
denda cum quibus de
liberabunt. etiam debent
requirere prius cum e
sane vt rogatus offi
qd si fecerit non cessā
sare poterunt. Nō gl
q̄ sine necessaria ex q
nem faciendam
¶ Presenti
¶ Ita decre. pontē consti
bonis dignitatum vel a
cantium non occupatis
quos collatio p̄sentant
dia peritur. nisi de p̄p
eis competat et contra ali
nam inponit
¶ Titul. de offō ordi
¶ Ut clericorum
Ep̄scopi ita debent et
eum excessus q metu
untur ali perime
in hoc verbuz audi
ignificato. alibi in bone
¶ Est ab apostoli

De offō ordinarij .in cle.

non d3 nisi aliud habeat cōsuetudo.

¶ Si epus

Si epus suam dioecesim uisitat per alium. ipse habet illi in necessarijs p3 uidere. uisitati autem in victualibus prouidebunt ipsi vicario uisitati. nō episcopo

¶ Cum episcopus

Episcopus in quolibz loco sue dioecesis non exempto per se et per aliu3 potest pro tribunali sedere 7 libe ex equi qō ad suum spectat officiu3.

¶ Quamuis super

Canonici qui possunt a diuinis cessare cum cessare uoluerint uocabūt absentes sicut si immineret electio facienda cum quibus de cessatione deliberabunt. et si deliberabunt cessare requirunt prius eum contra quē cessant ut irrogata3 offensam emendet qō si fecerit non cessabūt alioqn cessare poterunt. **Nō** glo. si. que ostēdit q̄t sunt necessaria. et que ad cessatio3 nem faciendam

¶ Presenti

Ista decre. ponit constitutionez de bonis dignitatum vel ecclesiarū uacantium non occupādis per eos ad quos collatio. presentatio. vel custodia pertinet. nisi de speciali iure id eis competat et contrafacientib3 penam imponit

¶ Titu. de offō ordinarij .in cle.

¶ Ut clericorum.

Episcopi ita debent corrigere clericorum excessus q̄ metu pene ipsi arceantur 7 alij pertimescant. **Et** ponitur hic hoc uerbu3 audacia. in malo significato. alibi in bono. uide gl. 2c.

¶ Et si ab apostolice.

Quamuis non ualet collatio facta alicui de beneficio aliud habenti et de hoc tacenti p legatum hoc nō d3 extendi ad ordinariu3

¶ Titul9 de officio iudicis

¶ Ex litteris

De domo iudicis dari non pōt parti alteri aduocatus. **¶** Vide gl. que dicit q̄ iudex d3 dare aduocatum non habenti. et precipue pauperib3.

¶ Iudicis officium

Ubi contra certam personam principaliter et per actionem iudicis officium imploratur. libellus datur. 7 litis contestatio est facienda. **¶** Sic intellige principium aliter. nisi ista concurrant nequa3 sic intellige finem. **¶** Nota glosam in principio que ponit que incumbunt iudici. et est multuz notabilis. **¶** Et querit an iudicis officium perpetuatur per litis contestationem sicut actio. **¶** Et dicit q̄ non.

¶ Titu. de maiortate et obedi.

¶ Cum certum.

Vacante dignitate in ecclia ille pōr maior habetur qui prius euz vnitate3 p̄cilio3 concordia3 actione fuerit ordinatus. **¶** Vel sic s̄m **Abba**. uacabat dignitas in ecclia cathedrali. q̄ritur quis sit ad eaz assumendus; **¶** Respondet papa ut in tex. **Nō** g. q̄ dicit qui prior est tpe potior est iure. **¶** Et opponit fortiter 7 soluit

¶ Si quis uenerit

Qui uenerit contra decretuz episcopi ab ecclesia deiiciatur. 7 nisi obedi erit morte moriatur. **¶** Vide glosā que querit an ecclia possit iudicare alicui

Libet primus

mortem. Et q̄ ep̄us p̄t sibi statuta
facere in sua dioceſi ſicut ciuitas eē
p̄t condere plebiſcita

Vegebatur

S̄ponte obediens per ſcripturā ob
ligari non d̄z. Nota g. que facit ar.
q̄ ſuperflua ſunt reſecanda ꝛc.

Omnnes

Beatus petrus precepit omnes p̄n
cipes terre ⁊ ceteros homines ep̄is
debere obedire. Uide gl. que querit
ſi rex habz multos ep̄os ī regno ſuo
cui dabit decimas

Illud dominus

Sp̄ūalia ſunt t̄p̄alib⁹ digniora. ⁊ pl⁹
ualet obedientia q̄ victima. ergo p̄
pter t̄p̄alia ep̄us ſine licentia pape
ſuam non debz dimittere eccleſiam
⁊ ſe tranſferre ad aliam

Solite.

Ep̄iſcopus non debet ſubefſe p̄nci
pibus terre ſed p̄eſſe. Uide gloſam
que ponit differentiam inter cauſaz
⁊ occaſionem quia cauſa neceſſario
inſert ſuū effectum ſiue cauſatum.
vt anima eſt cauſa vite hominis ſed
occaſio hoc non facit

Per tuas.

Ordo receptus a papa a ſuo ep̄iſco
po non eximit ordinatum. Et facit
argumentum de duobus fratribus
in milites ordinatis. vnus a ſuperio
re. alter a minus nobili. q̄ a maiore
milicia donatus precedat ꝛc. vid̄ ab.

Inter quattuor.

Sine cauſe cognitione nullus iure
ſuo vel privilegio eſt priuandus. Et
nota gloſam que dicit q̄ ille qui eſt
in poſſeſſione obedientie conuenien
dus eſt et non ſubditus qui preſtat.

Quod ſuper hiſ.

Abbas ſubiectus ep̄iſcopo ad eius
ſynodum ire debet. et hoc intellige
de abbate qui habet populum. Et
nota gloſam que dicit q̄ iudex ſine
prelatus iuriſdictionem ſuam defen
dere poteſt penali iudicio et allega.
concoz.

Cum in eccleſijs

Regularis contumax ſuo maiori cō
pellitur obedire. Et eſt hic argu. q̄
littere prelatozum ſunt autentice et
eis credetur. Uide gloſam que in hoc
eſt ſingularis q̄ a periurio et ſuſpe
cto recipitur iterum iuratoria cauſa
tio. quod eſt contra illud. xxij. q. v. in
c. parvuli.

His que.

Vacante eccleſia capitulum prelati
iuriſdictionem exercet. Uide gloſaz
que in hoc eſt notabilis. que docz d̄
pace et que poteſt capitulū ſede va.
et que non

Bilecta

Mulier non excomunicat licz preſt
officio. Nota gloſam iſtam que eſt
ſingularis ⁊ docet q̄ claues eccleſie
non ſunt date mulieribus ſed viris.
licet beata virgo Maria fuit ſanctiſ
ſima. Item dicit q̄ quedam ſunt mu
lieres que non profitentur. et dicunt
tur canonicè ſeculares.

Bilecti filij.

Juxta formaz iuris iurare debz ep̄i
ſcopus metropolitano. et ſi vltra iu
rauerit non tenet. Nota in tex. Nō
facias alijs niſi quod tibi fieri viſ.
Uide gloſam que diſputat q̄ iura
mentum non eſt vinculum iniquita
tis. et q̄ vtile per inutile non vicia
tur.

Cum olim.

*cauſa
p̄roſo*

De maiori. et obediencia. in vi.

Vacante sede capitulū electiones cōfirmat. **U**id g. q̄ i hoc est nōbilis. q̄ docet que spectāt ad capitulū se. va. et all. iura hincinde. z remittit zc.

Statuimus.

Maior in ordine est minor in ordine preponendus. vide g. que docz q̄ et qualia in distributione p̄bendaz sunt inspicienda. an nobilitas vel scientia

Cum inferior

Monasteriū erectū in eccliam cathedralē ab ordinarij eximetur potestate. **N**ota gl. que ponit q̄ inferior non potest ligare vel absoluerē superiorem. et qui ligat p̄t absoluerē. z q̄ soluit ligat. **E**t qualiter hoc fallit in certis casibus et alle. et ar. q̄ si papa mandat alicui vt aliquem excōicet. p̄t eē eum absoluerē. et all. concor. z ar. pro z contra.

Dumilis doctrina

Unus solus impedire p̄t compositionem sup ecclias vel dignitatibus factam. **N**ota g. que in hoc est nōbilis in st. q̄ vidē victori d̄z in expens̄ p̄dennari. **I**tem qd̄ omnes tangit ab omnibus approbari d̄z

Li. de maio. et obe. li. vi.

Episcopali sede

Capitulū vel is ad quē administratio pertinet vacante sede eos absoluet quos absoluerē possz ep̄us si visueret. nisi ab apost. se. id fuerit interdictum

Li. de treuga et pace

Treugas.

Treuge seruari debent a quarta feria post occasum solis vsqz ad secundam feriam in ortu solis ab aduen-

tu domini vsqz ad octauam epiphanię. et a. lxx. vsqz ad octauas pasche. **E**t ponitur pena non seruatiūz treugas. **E**t dicitur ter. q̄ triplex funicul⁹ difficilime rumpitur

Innouamus

Presbri. monachi. conuersi. peregrini. mercatores. rustici. euntes. et redeuntes. et in agricultura existentes et animalia quib⁹ arant. et semina portant ad agruz debent congrua securitate gaudere. **E**t notat hic **A**b. q̄ a. sinus habz par priuilegiūz cū ep̄o.

Titulus de pactis

Antigonus.

Pacta suaz debent obtinere firmitatem. **N**ota g. que dicit q̄ recedens a pacto licito peccat mortaliter. **E**t q̄ inter simplicē loquelā z iuramentū nō facit de⁹ differentiā zc. sec⁹ de iure civili. quia ex nudo pacto non orit̄ actio. vt. l. iuriscientuz. §. igitur. ff. de pacti.

Quotiens

Si pactuz ab initio non tenuit per ratihabitionem tñ superioris sit validum. **V**ide g. que ponit casus vbi ratihabitione superueniens non validat pactum.

Qualiter.

Studiose laboranduz est vt ea que promittunt̄ opere compleantur. **N**ō gl. que alle. psalmistam. et que procedunt de labijs meis nō faciā irrita.

Cum pridem.

Non valet pactum vt beneficiūz p̄ pecuniam resignetur. **V**ide glosaz q̄ in hoc est notabilis q̄ persona coniuncta p̄t agere sine procuratorio. sed transigere non potest. **I**tem glo.

Liber primus

dicit q̄ licz alicui redimē veratiōes
Accipimus.

Ecclēsia cum pacto de futura succes-
sione conferri non d̄z. **N**ō glosaz q̄
dicit q̄ etiam de iure civili quis non
p̄t pacisci de hereditate alterius nisi
ei⁹ voluntate. l. si. c. de pacti.

Cum clerici.

Ilicitum est pactū quo quis pensi-
onem augmentat vt sibi ecclēsia cō-
ferat. **N**ō g. q̄ docz q̄ pensioes ecclē-
siā sūt augmentāde et q̄ non

Pleriqz

Pactuz quo ius alterius leditur nō
valet

Pactiones

Pactiones p̄ spūalib⁹ et que vergūt
in anime detrimentum ac si impossi-
biles de iure vel de facto nulli⁹ sunt
momenti. **N**ō glo. que solz allegari
ad hoc an pactū debeat fuari v̄ nō

Titul⁹ de pactis. li. vi.

Pactum

Monachi habentes liberam se. ap.
sepulturam si paciscant de non reci-
piendis aliquib⁹ vel certis parochi-
anis ecclēsie alicuius compelluntur
pactum seruare. nec illos sepelire po-
terunt licz apud eos elegerint sepeli-
ri. cū p̄ pactum p̄uilegio renūciarūt.

Quamuis

Pactum factum patri a filia dū tra-
debatur nuptiū q̄ dote contēta nul-
luz habebit ad paterna bona regres-
sum si iurauerit id filia seruare teneē
omnino. quāuis ius civile id impro-
bet. l. pactū. c. de colla.

Quia ex eo

Pacta inita p̄ fratres predicatorum
vel minores vel alios mendicantes.
cū rectoribus parochialium ecclēsia

rum super parochialibus iuribus si
facta sūt per priores vel guardianos
de suorum conuentuum ipozum qz
locozum consēsu. licz auctoritas ap-
se. non interuenerit vel licentia prio-
ris vel ministri generalis. aut magi-
stri. vel provincialis. ministri. vel ca-
pituli provincialis seruanda sūt. dū
modo alias sint licita et honesta.

Titul⁹ de transactionibus

Sicut grane

Instrumenta alia qz partuz iura in
transactione frustrantur. **N**ō g. que
dicit q̄ nouissima pacta sunt seruan-
da. 7 q̄ pactuz siue transactio ab ini-
tio inuolidum per confirmationem
pape fit validum.

Statuimus.

Compositio super decimis fieri po-
test inter personas ecclēstias au-
toritate episcopi vel archiepiscopi.
Et hoc intellige s̄m Abba. in sua
dioc.

Contingit

Transactio a prelato facta non re-
probatur a cōuētū si semel fuerit ap-
probata. **N**ota gl. que ponit differē-
tiam inter litteras procuratorias et
litteras de rato et est notabilis.

Constitut⁹

Super beneficio non transigitur.
Nota glosam que ponit idem fore
peccatum in fractione fidei sicut in
fractione iuramenti. et q̄ in pari cau-
sa turpitudinis potior est conditio
possidentis

De cetero

Auctoritate legati fit compositio in

De postulando in antiquis

spūalibus licet nō possit ppetuā cōsti-
tuere pensionem **Et** vide glosaz que
dat intellectū

Ex literis

Qui prestat patrociniū alicui pe-
tenti rem suam scienter sibi ipsi pre-
iudicat. **Nota** glo. que dicit q̄ testis
et aduocatus in vna ⁊ eadem causa
vna persona esse non potest.

Super eo

Super beneficialibus non transfigit
sed amicabile composicio interueni-
re potest. **Nota** glo. que notabiliter
distinguit quando ⁊ quando nō po-
test transactio interuenire in spirita-
libus. et describit etiaz quid sit trans-
actio.

Veniens ad

Pacta siue transactiones sine superio-
ris auctoritate facta seu facte censent
p̄sonales. **Vide** h̄ text. q̄ allegat q̄ res
inter alios acta. **Et** glo. primā q̄ ostē-
dit et declarat. que sint sacramēta ne-
cessitatis et que voluntatis

Preterea quādo

Super iure patronatus siue in lai-
cos et clericos non valet transactio.
que sit mediante pecunia vel vt cen-
sus augmentent̄.

Preterea quarto

Super subiectiōe aliqua vt pecunia
detur non valet transactio. **Vide** h̄c
glo. que ponit ratōem

Ex parte tua

Istud. c. cū gl. docet in quibus casibus li-
cet transigere ⁊ in quibus nō. ⁊ dicit q̄ in
causis matrimonialibus non habet lo-
cū transactio. **Vide** text. q̄ dicit q̄ in-
dex debet se declinare in humaniorē
p̄tem s̄m q̄ persona causa et. loca atq̄
q̄ t̄pa postulant.

Titulus de postulando

Clerici **A**

Clerici etiam si non habeant b̄n̄ficiū
vt in minoribus cū beneficia habeāt
coram seculari iudice aduocare non
debent nisi in causis hic p̄tentis. nec
regulariter coram aliquo iudice. **No-
ta** glo. que dicit q̄ obprobriū est cle-
ricis si se peritos forensium decepta-
tionum ostendere voluerint. **l. repeti-
ta. l. de epis. et cle. ⁊. l. hac consulti-
ma de testa.**

Ex parte tua

Canonici regulares etiam prohibē-
tur postulare sicut et monachi nisi in
casibus in iure expressis. scilicet pro
utilitate monasterij. et ex tunc nō suf-
ficit utilitas sed requiritur licētia ab-
batis. **Nota** h̄c doctores qui notāt
h̄c q̄ regulares non censentur habe-
re cognatos

Cum sacerdotis

Sacerdotis officij est nulli nocere.
sed omnibus velle prodesse. ergo nisi
necessitas imminet pro personis cō-
iunctis aut miserabilibus eis licitū est
postulare. **Item** in fine dicit q̄ cleri-
cus contra ecclesiam postulās vnde
beneficium obtinet propter in grati-
tudinem illo beneficio spoliari p̄t

Titulus de procuratoribus

Alia quidem

Sine mandato nullus procurator
admittitur. **Vel** sic. **Procurans** in
iudicio causam ecclesie collegiate de-
bet habere sufficiens mandatum pre-
lati ⁊ capituli. **Nota** glosam que do-
cet quando procurator sine manda-
to admittendus est et quando debz

Libert secundus

satis dare. Item quando prelatus potest agere sine consensu capituli et contra. Item quod presumitur ex preteritis ad futura

Querelam.

Impeditus legitime non compellitur procuratorem constituere. Vel sic. Reuocatur sententia qua p'demnat' fuerit in expensis ex iusta causa absens legitime excusatus qui in ardua causa procuratorem constituere noluit.

Nota gl. q' docet in quibus casibus compellitur quis procuratorem constituere. Item dicit glosa quod beneficium iuris nemini est auferendum. Item docet in fine quando reus et quando actor condemnari debent in expensis.

Et insinuatione

Sententia lata cum procuratore reuocato et de hoc certificato non tenet. Nota glo. que docet unum casum in quo creditur uni testi cum principali. Item docet an et quando quis debet probare titulum possessionis sue.

In nostra presentia

Nullus est processus habitus occasione litere per falsum procuratorem obtente. Vide glo. que docet quando procurator dicitur falsus. Et dicit glo. quod dignus est misericordia qui vitio laborat alieno.

Tue fraternitati

In causa criminali mota civiliter interuenit procurator. secus si mota esset criminaliter. Nota hic doc. qui docent quid sit inscribere et talionem reddere. Item dicit glo. quod vna via prohibetur alia non debet concedi et alie.

Cum pro causa

Ab eo qui litem mandauit expensas

quas fecit repetit procurator. Nota glosam que dicit quod etiam sine mandato utiliter exposita pro ecclesia possunt repeti.

Quia in causis

Uniuersitas per procuratores debet litigare. Nota gl. que dicit quod uniuersitas loco domini habetur et uniuersitas iurat de calumnia per procuratorem. et glo. all. concoz.

Auditis

Reuocatio procuratoris post conclusionem factam non potest sententiam impedire. Nota glo. que dicit de contemptu et de illusione superioris postquam causa est deuoluta ad superiorem.

Peritio vestra

Non est in nomine procuratoris vis aliqua facienda. Nota glo. quod verba dubia siue generalia sunt intelligenda secundum intellectum proferentis. et quod hoc nomen procuratoris est generale et restringitur ad quamlibet administrationem. quis non rei sermo sed sermo rei seruire debet. c. intelligetia infra de ver. sig.

Accedens ad

Pater et mater procuratores constituunt in causis et precipue super spoliis filiorum. Nota glo. quod in matrimonio libertas omni modo restitenda. et locus puidendus est ubi nulla posset esse formido. Item dicit quod plena securitate gaudere debet cuius animus est indagandus.

Bilectus filius

Procurator appellare potest si tempus sibi non detur ad consulendum dominum. Nota glo. que in hoc est notabilis quod inducie sunt dande reo. ut deliberet an velit agere vel cedere.

De procuratoribus in anti. et vi.

Constitutis

Reus constituens procuratores tantum ad agendum nihil agit. Vel sic. Si reus recedat a iudicio dimisso procuratore solummodo ad agendum contumax est et condemnabitur in expensis.

Nota glo. que docet quando maritus potest agere pro uxore cum mandato vel sine mandato. Item dicit glo. quod nemo potest alteri stipulari

Mandato

Si revocatio procuratoris non pervenerit ad adversarium vel ad iudicem post litem contestatam valde quod postmodum cum eo gestum est. Et nota ambas glo. in quibus de mandato procuratoris res dicitur. Et ad longum de materia revocationis

Non iniuste

Filius familias etiam sine mandato pro patre admittitur ad agendum et defendendum prestata satisfactio. Item dicit quod procurator debet appellare licet appellacionem prosequi non teneatur. et dicit hic ab. et doc. quod advocatus non tenetur causam appellacionis prosequi nisi velit pro salario sibi in principali dato.

Consulisti

Procurator excommunicati repellitur ne possit lras impetrare. Nota glo. que querit an aliquis excommunicatus impetrat literas pro non excommunicatis ipsis etiam de excommunicatione nescientibus an valeant litere. etc. Item glo. dicit quod omnia nostra facimus quibus auctoritate impertimur. et alle.

Titulus de procuratoribus li. vi.

Non indifcrete

Laicus potest procurator esse ad agendum et defendendum in causis spiritualibus. hoc primo. Secundo dicit quod procurator post litem contestatam potest dare alium procuratorem. an non nisi fuerit datus in rem suam. vel a domino habuerit mandatum substitutio etiam non certam personam Tertio dicit procurator ob negocia alium procuratorem dare potest libere quando documq. hoc dicit. Nota glo. in verbo ab eo.

Quamvis

Procurator ante litem contestatam etiam sine rationabili causa revocari potest post litem contestatam non sine rationabili causa. dominus tamen bene potest adesse cause cum ipso procuratore. maxime si de collusionem timeat. Et vide glo. que hic notabiliter declarat casus in quibus possit procurator revocari.

Is qui

Procurator habens mandatum substituti substitutum a se post mandatum susceptum etiam si eo non sit usus revocare non potest. nisi cum potestatem habuerit revocandi. Si autem erat procurator ad plures causas in altera substituit in alijs remanet procurator

Qui ad agendum

Procurator generaliter ad agendum et defendendum datus illa exercere non potest que mandatum exigunt speciale. sed si aliquis articulus de specialibus in mandato sit expressus. veniunt et alij. Item procurator absque speciali mandato iuramentum deferre transigere vel pacisci non potest. nisi ei bonorum vel cause administratio libera sit commissa. h. d. Enumerat

Liber primus

sub hoc glo. alia que requirunt specialia mandatum.

Qui generaliter

Procurator generaliter constituitur ad negocia. agere et experiri potest. exceptis h. casibus que mandatum exigunt speciale. Secundo dicit. filiusfamilias absque consensu patris potest fieri procurator non solum ad iudicia verum etiam ad negocia. Tertio dicit quod licet quis post xvij. annum potest esse procurator ad negocia tamen minor xv. annis non potest esse procurator in iudicio.

Si duo

Si duo procuratores in simul non adiecto insolidum deputentur. unus sine alio non debet admitti. secus si sunt insolidum deputati. sed tunc illius erit melior conditio. qui per litem contestatam eodem negotium primitus occupavit. Unde decretale quia longa est et notabilis. Et ponit in fine exceptionem quo ad procuratores in electionibus constitutos etc. Et nota glo. que querit quid de procuratoribus dissidentibus.

Quis is qui

Procurator qui renuit acceptare mandatum penitere potest quod dicitur constitutus in eadem perseveraverit voluntate.

Si quem

Dominus dans procuratorem quoties contingit eum abesse cum tractando procurator non intelligit revocare. secus si simpliciter nisi expresse protestetur quod ipsum revocare non intendit vel alias hoc appareat ex probabilibus coniecturis.

Procurator non aliter

ad strahendum matrimonium procurator debet habere speciale mandatum. Secundo dicit quod talis procurator non potest substituere nisi ad

hoc habeat speciale mandatum. Tertio quod si talis procurator revocat etiam ignoranter contraxerit non tenet matrimonium. Et nota bene glo. que determinat quod clausula generalis que sequitur specialia expressa. similia includit et non longe maiora per istum textum.

Titulus de procura. in cle.

Instrumento

Qui sciens sine protestatione recipit instrumentum vel litteras sue procuratoris quibus constituens per ipsum cavebat super inclusis in procuratorio tenet et cogit dominum defendere. Nota glo. que ponit casus in quibus cogit procurator precise dominum defendere contra regulam generalem. In iudicio. ff. de procura.

Non potest

Procurator habens mandatum iurandi et omnia faciendi que requirunt speciale mandatum contra electum vel provisionem opponere non potest crimina vel defectus. Hic est textus expressus eius quod notatum est super eo libro vi. c. fi.

Religiosus

Religiosus non potest esse procurator sine licentia sui superioris et hoc in certis casibus. Ita etiam constitutus sine licentia speciali non potest alium substituere.

Procuratorem

Procurator constituitur a prelo vel ecclesia vel etiam a quocumque alio per mortem constituentis revocat etiam quo ad negocia iam incepta et in quibus per ipsum litem contestata sunt.

Titulus de sindico

Sicut studii

Decet religiosos a litigijs abstinere.

De his que vi. me. ve cā fiāt i āti. et i vi.

z ideo iudicum hōe debent qui cās
monasterij agat z defendat. hoc diē.
Itē nota glo. que ponit sex in ordie
Primo qd sit iudicus **S**ecundo ad
quid datur **I**tē a quo datur **I**tē an
teneatur prestare cautōez **I**tez an de
beat iurare de calumnia **I**tem an iu
dicus iste p̄t esse laicus.

Titulus de his que vi. me. ve
causa si.

Perlatum est

Qui ppter timorē mortis religionez
ingreditur ad ordinē minime astrin
gitur. qd dicit timore mortis acciden
talis et violentie vt hic. secus si causa
lis vt qz infirmus vl' nauigauit. **N**o
ta hic glo. que docet et ar. qn̄ valet p
testatio et qn̄ nō. et tangit etiā qn̄ ne
gatiua posset pbari scz qn̄ includit i
se affirmatiuam. vide eam

Abbas sancti

Metus amissionis patrimonij ē suffi
ciens et excusat. **H**el sic. **Q**ui p metu
amissionis patrimonij sui bñficio re
nunciat illud repetē potest. h. d. **N**o
ta glo. que dicit qz illa que sunt p me
tum facta non tenent regulariter. sed
glo. ponit casus in quibus talis regu
la fallit et dicit qz coacta voluntas ē
voluntas.

Ad aures

Renunciatio p metū laicorum facta
nō ē sufficiens nisi interueniat iuramē
tū **N**ota glo. que ponit versus i qui
bus casib' met' excusat. **E**xcusare me
tus hos posse puta qz nescis **S**tupri
sue status verberis atqz necis zc.

Ad audientiam

Qui coacte renūciauit bñficio p̄t ill

lud repetere licet iurauerit resignare
Nota glo. que dicit qz vis est impe
tus maioris rei cui resisti non potest
Ita diffinitur. ff. eo. l. i. et est multi
plex vis zc.

Sacris est

Cōmunicās excōmunicato cū suis p
ticipibus licz p metū hoc faciat excō
municatōis sententia tñ non euas
dit. **R**atō reddīt in ter. qz pro nullo
metu dz quis peccatū incurrere mor
tale. **E**t alibi est tex. in. l. isti quid ē. ff.
eo. cū iste metus viris bonis plus eē
dz q' mortis. et q' notant doc. q' plus
debet vitari p̄m̄ mortale q' mors zc.

Nota glo. que dicit qz coactus ma
gis dicit pati q' agere.

Cum dilectus filius

Metus nō excusat nisi cōtineat metū
mortis vel corporis cruciatū. **N**ota
glo. que in hoc ē specialis. qz dicit li
cet dolus interueniat in spūalib' tñ
non subuenitur dolum passio

Super eo

Illa que tempore violentie alicui il
late auferuntur probata violentia so
lo spoliati probantur iuramēto **N**o
ta hic glo. que ponit ratōnem quare
hic pro actore defertur iuramentum
cum non sit iuramentum alicui defe
rendum nisi adsit bona presumpcio
puta vnus testis.

Titulus de his que vi. me. ve
causa si. li. vi.

Absolutionis

Excōmunicatōis suspensiois vel
interdicti absolutio vel reuocatio p
vim extorta nō tenet. hoc primo. **S**e
cundo dicit qz taliter extorquens ex

Liber primus

communicatus est ipso iure etc.)

Titulus de restitutione in integrum

Requisiuit

Cum in contractu legitime celebrato leditur ecclesia restituitur ecclesia contra eundem. et hoc verum si enormiter ledatur ecclesia

Cum venissent

Cum ob negligentiam procuratoris lesum exiit monasterium. siue ecclesia contra lesionem restituitur. Vide gl. huiusmodi c. que in hoc est specialis quod dicitur quod negligentia procuratoris nocet domino

Auditis

Ecclesia in omnibus restituitur et ecclesia contra ecclesiam. Vel sic. Etiam contra ecclesiam restituitur ecclesia que graviter lesa fuit propter probationes omittas. Vide de gl. que dicit quasi in fine quid sit restituere in integrum scilicet reducere in eundem statum in quo quod sit erat ante lesionem. quod est tenendum.

Ex literis

In causa inrimoniali datur contra sententiam interdum restituitur propter fraudem. Vide glo. que notat differentiam inter appellacionem et supplicacionem. quia appellacione pendente nihil est innovandum Sed post supplicacionem sententia potest exequi dum tamen caveatur de restitutione si sententia fuerit retractanda

Cum ex literis

Contra sui predecessoris sententiam papa restitutionem indulget. Vel sic. Etiam contra sententiam pape restitui potest ecclesia. et causa restitutionis in integrum partibus presentibus est tractanda. Nota glo. que dicit quod in modico tempore non potest quis multa addiscere. Nota tex. quod non negatur quin sententia retro se. possit in

melius reformari. Nota quod assertione primum merita cause panduntur. et ad hoc istud. c. alle.

Suscitata

Si restitutio in integrum concedatur contra finem fit executio sententie sub cautione de restituenda re. si obtinuerit condemnatus. Vel sic. et venit in idem. lata sententia si restitutio concedatur fiet executio sententie sub cautione de restituenda re. si obtinuerit condemnatus. Nota glo. que ar. an procurator sine speciali mandato hoc casu potest petere restitutionem in integrum.

Coram felicis

Post peremptorium non datur dilatio nisi previa restitutione in integrum

Vel sic. post peremptorium non auditur ecclesia de iure communi sed bene ad restitutionem Et sic nota hic secundum glo. quod hic conceditur una via quod alia prohibetur. quod est contra illam communem regulam. quod una via etc. de qua etiam. s. de cura. c. tue.

Constitutus in

Restituitur minor in eo quod contraxit vel omisit si probat se enormiter lesum et tempora restitutionis petende non sunt lapsa Nota glo. que loquitur de solennitate de consuetudine adhibenda in venditione

Causam restitutionis

Causa restitutionis in integrum coram iudicibus ordinariis administratores habent. vel delegatis ab eis de tractari poterit. sed non ab alijs nisi incidenter mota fuerit. Secundo dicit quod in causa criminali liberali et matrimoniali arbitri nequeunt assumi. quod maiores exigunt iudices

De restitutiōibus i integrū i vi. et cle

Beneficio

Restitutio denegata semel ecclesie vltimus sibi non conceditur nisi ex noua causa restituitur tamē ad appellāz dum contra sententiam denegatōis

Nota gl. que inter cetera dicit q̄ sententia arbitri non infamat.

Titulus de restitutionibus in integrum li. vi.

Ecclēsia

Ecclesia post quadrienniū nō admittitur ad petendum restitutōem cōtra sententiam vel contractum nisi rationabiliter aliqua causa iuadeat.

Nota glo. in verbo contractū que dicit prelato iurante ecclesiam restitui minore xxv. annis tamen iurante nō ita restitui tex. in an. c. sacramenta. c. si aduer. ven.

Si aduersus

Ecclesia contra confessionē qua lesa fuerit admittitur infra quadrienniū per beneficium restitutionis in integrum postea non nisi p̄ viā iuris.

Titulus de restitutionibus in integrum in Cle.

Ab ecclesia

Ecclesia probans se lesam per lapsū temporis ad id tempus tātum restituitur et infra quadrienniū a tēpo re lesionis ic̄.

Titulus de alienatōe iudic. causa mutan. facta.

Ex quorundam

Qui causa mutandi iudicij possessio nē cōmutat super qua conueniri debeat. tā ille qui recipit q̄ qui commutat p̄ easdez potest lrās cōueniri

ta glo. que ē notabilis et docet quādo res dicatur litigiosa. et de illis q̄ duriores constituunt aduersarios

Ex parte scabinozum

Si in clericum a laico cōtra laicum fiat cessio eā coram ecclesiastico iudice non tractatur. Vide gl. q̄ ē notabilis et notat cessiones eē odiosas et q̄ clerici illis intendere non debent. et q̄ iactura cause affici debent

Titulus de arbitris

Sane et infra

In impari numero arbitrozū debet fieri cōpromissum. **Nota** glo. que dicit q̄ hoīes faciles sunt ad dissentiedum. 7 alle. concoz.

Non sine multa

Arbitriū simoniacū et dolosum nullius est momenti. **Nota** hic gl. q̄ i arbitrio p̄t interuenire iuramentū Itē q̄ iniquo arbitrio nō est standū Itē q̄ pauper raro auditur in iusticia

Peruenit ad nos

Nō possunt p̄ arbitriū spūalia laico adiudicari tenenda auctoritate sua

Nota glo. que dicit q̄ interest ecclesie ne sumptibus vexet. et alle. ff. d. minor. l. minor xxv. annis.

Bilecti filii

In mulierē rōe cōsuetudinis iudicāte p̄nt psone ecclesiastice de reb? compromittere temporalibus. **Nota** gl. que docet qualia mulieres possūt exercere Et q̄n pena in cōpromisso adiecta peti potest.

Cum tempore

Arbitriū nō valet vel nō tenet quatenus libertas eccle leci posset. **Nota** hic q̄ arbitriū in pte tenet. 7 in pte nō tenet. **Nota** q̄ in causa libertatis arbiter non interuenit

Liber primus

Cum dilectus filius
Coram arbitris non potest fieri res
conuentio. Nota hic glosam primam
que ponit casus in quibus reconuē
tio non habet locum quia in criminif
bus non habet locum et in spolio. U
de glo. que est multum notabilis. qz
ponit quomodo differunt arbitriuz
et iudicium. et conueniunt

Cum olim

In delegatos a papa cōpromittit et
eorum arbitrium papa interpretat.
Nota glo. que solet ad hoc allegari
q nullus ex consilio obligatur sequi
illud. Item dicit glo. sufficit ita scri
ptum esse.

Contingit

De spiritualibus in laicum compro
mitti non potest. Nota glo. que in
hoc est notabilis q laicus nullo mo
do potest disponere siue cognoscere
de rebus spiritualibus quia de vni
uersa ecclesia male iudicat qui querit
iudicium laicorum. et alle. glo.

Per tuas lrās

Auctoritate iudicis spiritualis p̄t in
laicos et i clericum compromitti su
per rebus spiritualibus. Nota glo.
que tractat de procuratore qui excels
fit fines mandati sui. Item q arbitriū
approbatur silentio. x. dierum

Ex parte tua

Per mortem alterius compromittē
tis expirat compromissum. Nota g.
que loquitur de morte litigatorum.

Exposita

Sententiam precedentem nō potest
arbitrarius immutare. Nota textus qui
dicit q papa non intendit immutare
sententias iam latis neqz suscitare
lites iam sopitas 7 semper recurrentes

dum est ad intentionem scribentis

Innouit

Si ad sententiam arbitri electi inde
terminata iudex partes compellat lo
cus est appellandi. Nota glo. que dicit
q arbitri debet nominari et esse
certus. et sic etiam iudex debet eē cer
tus et tutor

Cum a nobis

Dictum incertorum arbitratorū bñ
tenet. sed sic non in arbitris. Nota g.
et ab. qui hic ponunt differēciam in
arbitrum et arbitratorē. Thomas
ponit quinqz intellectus huius. c. et
ideo. Jo. an. id non summat.

Compromissum

Compromissum non extendit se ad
compromittētis heredes. nisi hoc ex
presse in cōpromisso caueatur. et.

Titulus de arbitris li. vi.

Si ex tribus

Si ex tribus arbitris duo concordāt
in summa tenet sententia illorum. sed
si omnes discordant tenet sententia
summa minori.

Et questionibus

Si ex tribus arbitris vnus nolit ex
aminando vel diffiniendo negotio
interesse duo procedere poterunt ac
si ille presens esset. circa iudices antio
qua iura seruentur. h. d. Nota glo. q
est notabilis potissime si. que docet
qualiter procedāt dicti iudices colo
lega absente.